

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว)

ปริญญา

จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี

The Effects of Cognitive Behavior Modification Program on Developing Public Mind of
Mathayomsuksa One Students at Suankularb Wittayalai Nonthaburi School

นามผู้วิจัย นางสาวนุสสรีย์ คันทิก

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์จิตตินันท์ บุญศิริกุล, Ed.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรมิณฑ์ ธีระวัฒน์, ศศ.ม.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี

The Effects of Cognitive Behavior Modification Program on Developing Public Mind of
Mathayomsuksa One Students at Suankularb Wittayalai Nonthaburi School

โดย

นางสาวนุสสรีย์ คันทริก

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว)

พ.ศ. 2553

นุสสรี คันธิก 2553: ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว) สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว ภาควิทยาการศึกษา
และการแนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์จิตตินันท์ บุญสถิตกุล, Ed.D.
175 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการ
พัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทาง
ปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนที่เข้าร่วม
โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาและนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทาง
ปัญญา 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อ
การพัฒนาจิตสาธารณะ งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ประชากรคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 849 คน ผู้วิจัยให้นักเรียน
ทุกคนทำแบบวัดจิตสาธารณะ แล้วคัดเลือกห้องที่มีคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะที่ไม่แตกต่างกัน แล้วสุ่ม
แบบเฉพาะเจาะจง ให้ห้องหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง และอีกห้องหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม นักเรียนกลุ่มทดลองเข้าร่วม
กิจกรรม 17 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อ
การพัฒนาจิตสาธารณะ แบบวัดจิตสาธารณะ แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมการปรับ
พฤติกรรมทางปัญญาเมื่อเสร็จสิ้นโปรแกรมทดลองแต่ละครั้ง แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ
โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะและต่อผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าสถิติ Parametric Statics Paired - Sample t - test และ
Parametric Statics Independent - Sample t - test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ สูงกว่า
ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 2) ภายหลังจากทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนกลุ่ม
ควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนกลุ่มทดลองมีความเห็นว่าการเข้าร่วมโปรแกรม
การปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะช่วยให้นักเรียนพัฒนาตนเองในด้านการไม่ทำให้
สมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหาย การมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่นและถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วม
ในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน
และไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตน และจะเป็นการพัฒนานักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติให้เป็น
เป็นบุคลากรที่มีจิตสาธารณะ และทำประโยชน์เพื่อสังคมส่วนรวมต่อไป

ลายมือชื่อนิติสด

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Nussaree Khantig 2010: The Effects of Cognitive Behavior Modification Program on Developing Public Mind of Mathayomsuksa One Students at Suankularb Wittayalai Nonthaburi School.
Master of Arts (Educational Psychology and Guidance), Major Field: Educational Psychology and Guidance, Department of Educational Psychology and Guidance. Thesis Advisor:
Associate Professor Jittinun Boonsathirakul, Ed.D. 175 pages.

The purposes of this research were: 1) to study the Effects of Cognitive Behavior Modification Program on Developing Public Mind of Mathayomsuksa One Students at Suankularb Wittayalai Nonthaburi School 2) to compare score results of developing of public mind of students who participated in the Effects of Cognitive Behavior Modification Program on Developing Public Mind with control group students 3) to study experimental group's opinions toward participating in the Effects of Cognitive Behavior Modification Program on Developing Public Mind. This research was the quasi experimental research. The populations were 849 students of Mathayomsuksa One in the second semester, academic year 2009, Suankularb Wittayalai Nonthaburi School. The researcher asked every student to do the Public Mind Test and then selected two classes that were not different. Then purposive sampling technique was used; one was an experiment group and the other was control group. The experimental group participated in Cognitive Behavior Modification Program on Developing Public Mind for 17 sessions, 50 minutes per each session. The instruments used in this research were: the Cognitive Behavior Modification Program on Developing Public Mind, Public Mind Test, the Student's Self-Report towards the Cognitive Behavior Modification Program in each session, the Student's Opinion Questionnaire towards the Cognitive Behavior Modification Program on Developing Public Mind and the researcher. Mean, standard deviation, content analysis, the parametric statistics paired - samples t - test and parametric statistics independent - samples t - test were utilized for analyzing data.

The research results indicated that: 1) the posttest scores from the Public Mind Test of the experimental group were higher than theirs pretest scores at .05 level of significance. 2) the posttest scores from the Public Mind Test of the experimental group were higher than posttest scores of the control group at .05 level of significance. 3) the experimental group reported that participating in Cognitive Behavior Modification Program on Developing Public Mind helped them to improve their abilities not to damage schools public properties, to be generous, assist others and be responsible to maintain public properties and respect for the rights of using schools public properties and not taking public properties to be their own belongings. As a result, the students who are the Nation next generation to grow to be people who have public mind and work for nation benefits.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.จิตตินันท์ บุญสถิตกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ซึ่งท่านได้กรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ และขอกราบขอบพระคุณ ประธานการสอบ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรกฏา นักคัม, อาจารย์อิชยา นาคนาวา, อาจารย์บุศราภรณ์ สุขคุ้ม และอาจารย์กนิษฐา รัตนบุรี ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี ในการเข้าไปทดลอง โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านยิ่ง และขอขอบคุณอาจารย์นภาพร โกไศยกานนท์ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีจนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จได้

สุดท้ายขอขอบคุณครอบครัวของผู้วิจัย รวมถึงเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ นิสิตและเจ้าหน้าที่สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนวทุกคนที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมาจนทำให้วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

นุสสรีย์ คันธิก

มีนาคม 2553

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	8
แนวคิดเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมทางปัญญา	8
แนวคิดเกี่ยวกับจิตสาธารณะ	26
พัฒนาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
สมมติฐานการวิจัย	45
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
การดำเนินการทดลอง	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	61
ผลการวิจัย	61
ข้อวิจารณ์	80

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	87
สรุปผลการวิจัย	87
ข้อเสนอแนะ	93
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	95
ภาคผนวก	101
ภาคผนวก ก ตัวอย่างหนังสือที่ใช้ในการวิจัย	102
ภาคผนวก ข ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย	109
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	114
ภาคผนวก ง ข้อมูลทางสถิติ	168
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	175

สารบัญตาราง

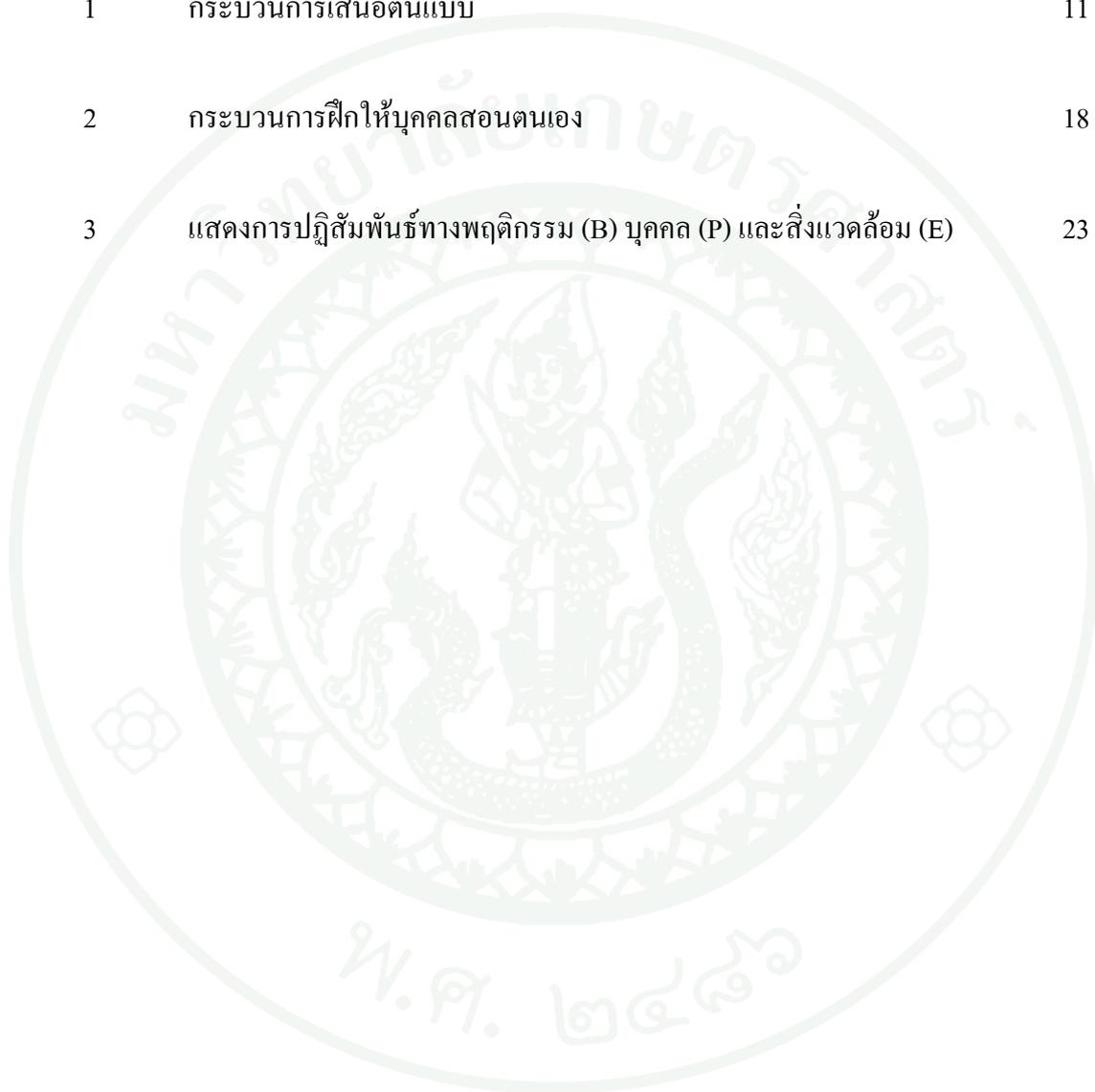
ตารางที่		หน้า
1	โครงสร้างของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ	48
2	แสดงคะแนนค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะก่อนและหลังการเข้าร่วม โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาของนักเรียนกลุ่มทดลอง	62
3	แสดงคะแนนค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะก่อนและหลังการเข้าร่วม โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาของนักเรียนกลุ่มควบคุม	62
4	การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง โดยการทดสอบด้วยสถิติทดสอบที (Independent – Samples t – test)	63
5	การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบด้วยสถิติทดสอบที (Paired – Samples t – test)	64
6	การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบด้วยสถิติทดสอบที (Paired – Samples t – test)	64
7	การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง โดยการทดสอบด้วยสถิติทดสอบที (Independent – Samples t – test)	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
8	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะและต่อผู้วิจัย	76
9	ความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองเกี่ยวกับ โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ	79
10	ความคิดเห็นของนักเรียนภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ	79
11	ความคิดเห็นและความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อผู้วิจัย	80
ตารางผนวกที่		
1	แสดงคะแนน ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ก่อนและหลังการทดลองโปรแกรมฯ ของนักเรียนกลุ่มทดลอง	169
2	แสดงคะแนน ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ก่อนและหลังการทดลอง โปรแกรมฯ ของนักเรียนกลุ่มควบคุม	172

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กระบวนการเสนอด้านแบบ	11
2	กระบวนการฝึกให้บุคคลสอนตนเอง	18
3	แสดงการปฏิสัมพันธ์ทางพฤติกรรม (B) บุคคล (P) และสิ่งแวดล้อม (E)	23

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

เยาวชนในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญวัดผลมากกว่าจิตใจ มุ่งเอาประโยชน์เข้าตนเองเป็นหลัก และไม่มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น เป็นลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นในตัวนักเรียน ดังนั้นจึงส่งผลให้การมีจิตสาธารณะลดน้อยลง (อมรวิรัช นาคทรพรพ และ จุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์, 2549) นักการศึกษาเห็นความสำคัญเป็นอย่างมากในการแก้ไขปัญหาคาราคาซังจิตสาธารณะในเยาวชน ดังจะเห็นได้จากการกำหนดในการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกสาธารณะในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โรงเรียนจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี เก่ง มีความสุข และมีจิตสาธารณะ เพราะนักเรียนใช้เวลาส่วนมากอยู่ในโรงเรียน จิตสาธารณะคือการแสดงออกถึงความรับผิดชอบ มีความปรารถนาที่จะช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นและสังคม ด้วยความเต็มใจโดยพิจารณาจากความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นด้าน การรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติและทรัพยากรของโรงเรียน ด้านทำกิจกรรมเพื่อสังคม เข้าร่วมกิจกรรมในเรื่องที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม รวมไปถึงกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของโรงเรียน ก็จะช่วยพัฒนานักเรียน ให้เป็นคนดี ที่มีน้ำใจ โอบอ้อมอารี ช่วยเหลือผู้อื่น ทำประโยชน์ให้ส่วนรวม รวมทั้งการใช้ทรัพยากรที่ใช้ร่วมกับผู้อื่นอย่างประหยัดและเห็นคุณค่า โรงเรียนจึงควรจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีจิตสาธารณะอย่างยิ่ง

โรงเรียนยังมีบทบาทในการกล่อมเกลานิสัยของนักเรียนให้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคม ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากความเจริญเติบโตทางเทคโนโลยีและวัตถุเป็นอย่างมาก และเป็นสังคมแห่งการแข่งขันและเห็นประโยชน์ของตนเองมากกว่าบุคคลอื่น บันดูรา (Bandura) มีความเห็นว่าทั้งสิ่งแวดล้อม และตัวผู้เรียนมีความสำคัญเท่าๆ กัน บันดูรา (Bandura) กล่าวว่า คนเรามีปฏิสัมพันธ์ (Interact) กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัว

เราอยู่เสมอ การเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน พฤติกรรมของคนเรา ส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observation Learning) หรือการเลียนแบบ (Modeling) สำหรับตัวแบบไม่จำเป็นต้องเป็นตัวแบบที่มีชีวิตเท่านั้น แต่อาจจะเป็นตัวแบบสัญลักษณ์ (Bandura อ้างใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2550) ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในปัจจุบันนิยมจัดโดยเน้นการสอนให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนคิดหาเหตุผล และมีความคิดวิเคราะห์ การคิดหาเหตุผลและคิดวิเคราะห์เป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดการปรับพฤติกรรมปัญญา (Cognitive Behavior Modification) จะเน้นที่การเปลี่ยนแปลงทางปัญญา เพื่อที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (สม โภชน์ เอี่ยมสุภานิต, 2550)

จากการศึกษาของผู้วิจัยเกี่ยวกับจิตสาธารณะ ผู้วิจัยพบว่าปัญหาจิตสาธารณะเป็นปัญหาที่พบแพร่หลายในโรงเรียน ผู้วิจัยจึงติดต่อกับอาจารย์นภาพร โกสยگانนท์ ซึ่งเป็นอาจารย์แนะแนวระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี เพื่อขอเข้าไปสังเกตการณ์พฤติกรรมการมีจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน พบว่านักเรียนบางส่วนไม่มีจิตสาธารณะและไม่ระมัดระวังในการใช้ของส่วนรวม เช่น จิตเขียนโต๊ะเรียน จิตเขียนตามฝาผนังห้องน้ำ ทำลายต้นไม้ในสวนสาธารณะของโรงเรียน ปิดน้ำไม่สนิทหลังการใช้ เป็นต้น และจากการได้สัมภาษณ์อาจารย์นภาพร โกสยگانนท์ อาจารย์ให้ข้อมูลว่า โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี มีนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่จำนวน 849 คน ซึ่งแต่ละห้องมีจำนวนนักเรียน 60 คน ส่วนมากเป็นนักเรียนที่อายุ 12-13 ปี เป็นช่วงเข้าสู่วัยรุ่นในระยะแรก ซึ่งกำลังหาอัตลักษณ์ของตนเอง และนักเรียนบางส่วนยังขาดจิตสาธารณะ ทางโรงเรียนให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาจิตสาธารณะให้กับนักเรียนเหล่านี้ เพื่อให้ให้นักเรียนเหล่านี้ได้พัฒนาอัตลักษณ์ของการมีจิตสาธารณะ เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความเอื้อเฟื้อและทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป ซึ่งทางโรงเรียนจึงขอให้ผู้วิจัยช่วยจัดโปรแกรมมาช่วยพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนให้กับทางโรงเรียน ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา (Cognitive Behavior Modification) มาใช้เพื่อพัฒนาโปรแกรมในการพัฒนาจิตสาธารณะให้นักเรียน

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะใช้การปรับพฤติกรรมทางปัญญา (Cognitive Behavior Modification) การปรับพฤติกรรมจะเน้นการเปลี่ยนแปลงทางปัญญา เพื่อที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งงานทางด้านจิตวิทยาทางปัญญา (Cognitive Psychology) ที่มีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงของกระบวนการปรับพฤติกรรมทางปัญญามีอยู่ด้วยกัน 3 ด้าน คือ 1) การเสนอตัวแบบ (Modeling) นั่นคือบุคคลเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่น โดยที่บุคคลไม่จำเป็นต้องต้องแสดงออก

หรือได้รับผลกระทบโดยตรงจากการแสดงพฤติกรรมนั้น ปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อการเรียนรู้โดยการสังเกตนั้นจะต้องประกอบด้วยกระบวนการตั้งใจ กระบวนการเก็บจำ กระบวนการกระทำ และกระบวนการจูงใจ องค์ประกอบเหล่านี้สำคัญมากในการปรับพฤติกรรมทางปัญญา 2) การฝึกการสอนตนเอง (Self – Instruction Training) เป็นเทคนิคการปรับพฤติกรรมทางปัญญา โดยให้บุคคลควบคุมพฤติกรรมตนเองด้วยการพูดกับตนเองในใจ ซึ่งจะเป็นการชี้แนะให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการได้ 3) เทคนิคการแก้ปัญหา (Problem-Solving) เป็นเทคนิคที่สอนให้ผู้เข้ารับการบำบัดมีทักษะในการแก้ปัญหา โดยไปมุ่งเน้นที่กระบวนการคิดภายในให้เป็นกลไกในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จึงทำให้เทคนิคการแก้ปัญหานี้ถูกจัดอยู่ในกลุ่มของการปรับพฤติกรรมทางปัญญา (Cognitive Behavior Modification) ทฤษฎีด้านการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเป็นทฤษฎีที่เน้นการป้องกันและแก้ไขโดยใช้กระบวนการในการคิด (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2550)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาและนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อเป็นแนวทางให้อาจารย์ อาจารย์แนะแนวและนักจิตวิทยา ได้นำไปประยุกต์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมในด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมุ่งให้นักเรียนรู้จักคิด เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

2. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สนใจสามารถนำเอาโปรแกรมนี้ไปปรับใช้เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนในกลุ่มหรือระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ภาคปลาย ปีการศึกษา 2552 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

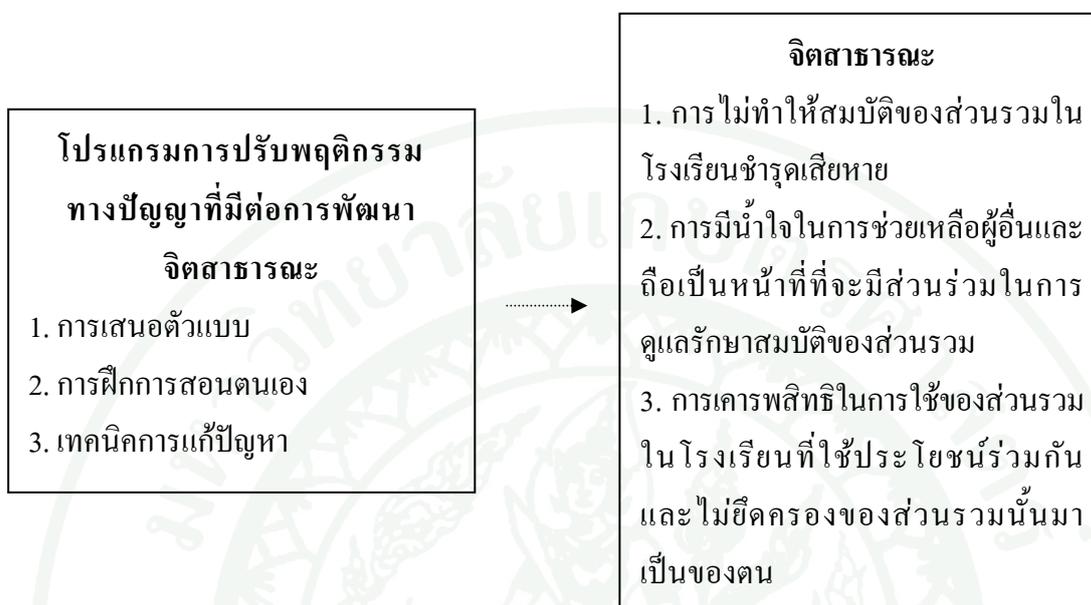
ตัวแปรต้น คือ โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ

ตัวแปรตาม คือ

1. คะแนนจากแบบวัด จิตสาธารณะ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ 1) การไม่ทำให้สมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหาย 2) การมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่นและถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม 3) การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตน

2. คะแนนจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนจากการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์

โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ หมายถึง โปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยปรับแนวคิดและหลักการปรับพฤติกรรมทางปัญญา และรูปแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีจิตสาธารณะเพิ่มมากขึ้น โดยมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนวคือ อาจารย์ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา เป็นผู้ตรวจความตรงของโปรแกรมฯ โดยมีการดำเนินกิจกรรม 17 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที

จิตสาธารณะ (Public mind) หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่ในเรื่องของประโยชน์ส่วนรวม มีความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีการดูแลรักษาของส่วนรวม และมีการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเอง มี 3 องค์ประกอบ คือ

1. การไม่ทำให้สมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหาย หมายถึง การกระทำของนักเรียนในการดูแลรักษาทรัพย์สินที่เป็นสาธารณะของโรงเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ฝาผนัง โรงอาหาร ห้องน้ำ สนามหญ้า ฯลฯ วัดได้จาก 2 ตัวชี้วัด

1.1 การดูแลรักษา คือ ใช้แล้วมีการเก็บรักษาและเก็บที่เดิม เช่น อ่านหนังสือแล้วเก็บที่เดิม หรือ ไม่ทำลายหนังสือในห้องสมุด เป็นต้น

1.2 ลักษณะการใช้สมบัติของส่วนรวม คือ ใช้ของสาธารณะในโรงเรียนอย่างประหยัด ทะนุถนอม เช่น เปิดหนังสืออ่านเบาๆ, การปิดไฟปิดพัดลมก่อนออกจากห้อง การใช้คอมพิวเตอร์อย่างเบาๆ เป็นต้น

2. การมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่นและถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในการปฏิบัติตามหน้าที่ ทั้งที่ได้รับมอบหมาย และไม่ได้รับมอบหมาย วัดได้จาก 2 ตัวชี้วัด

2.1 การทำตามหน้าที่ที่ถูกกำหนด หรือได้รับมอบหมายอย่างเต็มใจ เช่น การทำหน้าที่เวร, การทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน หรือการดูแลห้องสมุด เป็นต้น

2.2 การรับอาสาปฏิบัติหน้าที่บางอย่าง คือ ช่วยทำหน้าที่อื่นที่ไม่ได้รับมอบหมาย เช่น อาสาช่วยครูถือของไปที่ห้องพักครู, อาสากวาดห้อง หรืออาสาทำในสิ่งที่ตนเองถนัด เป็นต้น

3. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเอง วัดได้จาก 2 ตัวชี้วัด

3.1 การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง เช่น อุปกรณ์กีฬา อุปกรณ์สำหรับจัดบอร์ด เป็นต้น

3.2 การแบ่งปันสิ่งของส่วนรวมให้กับผู้อื่นได้สามารถใช้ หรือการไม่แสดงอาการหวงสมบัติของส่วนรวม เช่น ไม่นำหนังสือของห้องสมุดกลับบ้านหลายๆ เล่ม เป็นต้น

ความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมโปรแกรมและต่อผู้วิจัย หมายถึง การแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความรู้สึกร และประสบการณ์การเรียนรู้ที่นักเรียนได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรม และต่อผู้วิจัย หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมทั้ง 17 ครั้ง

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี ปีการศึกษา 2552

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ โดยจำแนกประเด็นการศึกษาดังนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมทางปัญญา
2. แนวคิดที่เกี่ยวกับจิตสาธาณะ
3. พัฒนาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดที่เกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

บุคคลตีความหมายของพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้พร้อมกันแตกต่างกัน เนื่องจากความแตกต่างของการรับรู้และการตีความข้อมูล ดังที่ Mahoney (Mahoney, 1974 อ้างใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2550) กล่าวว่า “ตัวแปรทางปัญญาหรืออาจจะเรียกได้ว่าเป็นตัวแปรที่อยู่ตรงกลางระหว่างสิ่งเร้า และตอบการสนองนั้น มีผลต่อการตอบสนองของคนเราเป็นอย่างมาก นั่นคือสิ่งเร้าเดียวกันอาจจะก่อให้เกิดการตอบสนองที่ต่างกัน ในขณะที่เดียวกันสิ่งเร้าที่ต่างกันอาจก่อให้เกิดการตอบสนองที่เหมือนๆ กัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขในสภาพแวดล้อมนั้น”

ดังนั้นการเรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหาก็ควรพิจารณาแก้ไขที่ความคิดและการตีความสิ่งที่รับรู้ นั้นแทนที่จะเน้นเพียงการปรับพฤติกรรมโดยการวางเงื่อนไขโดยทั่วไป จึงเรียกว่าการปรับพฤติกรรมทางปัญญา (Cognitive Behavior Modification หรือ CBM) หรือบางคนเรียกว่า การบำบัดพฤติกรรมทางปัญญา (Cognitive Behavior Therapy หรือ CBT) (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2550)

ความหมายของการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของการปรับพฤติกรรมทางปัญญาไว้ดังนี้

Sulzer-Azaroff and Mayer (1979) กล่าวว่า การปรับพฤติกรรม หมายถึง วิธีการเปลี่ยนพฤติกรรมของอินทรีย์อย่างเป็นระบบด้วยหลักการเรียนรู้

Kazdin (2001) ได้ให้ความหมายของการปรับพฤติกรรมทางปัญญาว่า เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายนอกโดยการเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ การตีความ การตั้งข้อสันนิษฐาน กลวิธีในการสนองตอบ หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงตัวแปรภายใน (ตัวแปรทางปัญญา) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนพฤติกรรมภายนอก

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2550) มีความเชื่อเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ดังนี้

1. กิจกรรมการทางปัญญานั้นมีผลต่อพฤติกรรม
2. กิจกรรมการทางปัญญาสามารถจัดให้มีขึ้นได้ และเปลี่ยนแปลงได้
3. พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นผลเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางปัญญา

จากความหมายของการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่ได้กล่าวมานี้สรุปได้ว่าการปรับพฤติกรรมทางปัญญา หมายถึงกระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายนอก อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางปัญญา (ตัวแปรภายใน) โดยการเปลี่ยนแปลงทางปัญญา ประกอบด้วย ความคิด ความเชื่อ เจตคติ การรับรู้ การตีความ และกลวิธีในการสนองตอบ หรือวิธีการที่นำเอาหลักการเรียนรู้ และหลักการปรับพฤติกรรมมาใช้หรือทดลอง เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์อย่างเป็นระบบ โดยการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ความหมายของกระบวนการทางปัญญา (Cognitive Process)

Meichenbaum (1977) ได้อธิบายกระบวนการทางปัญญาโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กระบวนการทางปัญญา ในความหมายของ “สิ่งที่เกิดขึ้นในการรู้คิด” มีลักษณะเป็นการคิดและการมีภาพในใจ โดยรู้สึกเฉพาะส่วนตัวของบุคคลและเมื่อเจอเหตุการณ์สามารถดึงออกมาใช้

เมื่อต้องการ Meichenbaum อธิบายว่าเป็น การพูดในใจ หรือสิ่งที่เกิดขึ้นภายใน และเป็นตัวกลางประสานระหว่างความเป็นเหตุผล ความคิดหวัง และงานที่เกี่ยวกับความคิด ซึ่ง Beck (1975, อ้างใน Meichenbaum , 1977) ใช้คำว่า การคิดแบบอัตโนมัติ ดังนั้นการคิดแบบอัตโนมัติจึงรวมถึง ภาพในใจ คำสัญลักษณ์ต่างๆ รวมทั้งความรู้สึกร่างกายต่างๆ ของบุคคล ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อบุคคลเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เรียนรู้สิ่งใหม่ สถานการณ์ที่จะต้องตัดสินใจหรือเมื่อมีความคาดหวังอย่างใดอย่างหนึ่ง

2. กระบวนการทางปัญญา ในความหมายของ “การรู้คิด” เป็นกระบวนการที่ทำให้เราจัดการกับข้อมูลจำนวนมากที่เข้าสู่บุคคล จึงเกิดการเลือกว่าจะให้ความสนใจในเรื่องใดหรือเวลาใดบ้าง จากนั้นจะเลือกวิธีการประเมินข้อมูล ทำความเข้าใจในข้อมูลที่น่าสนใจโดยกระบวนการต่างๆ เหล่านี้เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติ และบุคคลมักไม่ทราบว่าตนเองมีกระบวนการจัดการกับข้อมูลของตนเองอย่างไร

3. กระบวนการทางปัญญาในลักษณะของ โครงสร้าง ซึ่งโครงสร้างของการคิดนั้นประกอบด้วย บุคลิกลักษณะนิสัยส่วนตัวของแต่ละบุคคล การตระหนักในสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ความต้องการ ความเชื่อ การให้ความหมายต่อสิ่งต่างๆ และเป้าหมายส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการประมวลผลข้อมูล และการจัดการกับพฤติกรรมของตนเองที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการประเมินสถานการณ์ต่างๆ อีกด้วย โดยเน้นการคิดและเลือกข้อมูลต่างๆ ที่เข้าไปในกระบวนการจัดการกระทำกับข้อมูล

แนวคิดด้านการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

แนวคิดและทฤษฎีด้านการปรับพฤติกรรมทางปัญญา (Cognitive Behavior Modification) การปรับพฤติกรรมจะเน้นการเปลี่ยนแปลงทางปัญญา เพื่อที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งปัจจัยทางด้านจิตวิทยาทางปัญญา (Cognitive Psychology) โดยงานทางด้านจิตวิทยาทางปัญญา ที่มีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงกระบวนการปรับพฤติกรรม มีด้วยกัน 3 ด้าน ได้แก่ Meyers & Graighead (1984, อ้างในสม โภชน์ เอี่ยมสุภานิช, 2550)

1. การเสนอตัวแบบ (Modeling)

Wilson and O'Leary (1980) ได้ให้ความหมายการเสนอตัวแบบไว้ว่า เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลนั้นได้ สังเกต ฟัง รับรู้ เก็บจำ ประสบพบเห็น หรืออ่านเกี่ยวกับเรื่องราวพฤติกรรมของบุคคลอื่น แล้วมาประมวลเป็นข้อมูลไว้ใช้เพื่อเป็นเครื่องชี้นำพฤติกรรมของตนต่อไป

การเสนอตัวแบบนี้ เป็นเทคนิคที่พัฒนามาจากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ Bandura ที่มีความเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของคนเรานั้น ไม่ได้เป็นผลมาจากการที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมที่เขาอยู่เท่านั้น หากแต่ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลที่ประกอบด้วยความคิดและความรู้สึกอีกด้วย ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 นี้ (พฤติกรรม สภาพแวดล้อม ส่วนบุคคล) จะมีลักษณะของการกำหนดซึ่งกันและกัน ถ้าปัจจัยใดเปลี่ยนแปลง อีก 2 ปัจจัยที่เหลือก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ซึ่งแนวทางการเสนอตัวแบบนี้จะพิจารณาในการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อให้บุคคลเกิดความคาดหวังถึงผลที่จะเกิดขึ้นบางอย่าง ซึ่งความคาดหวังถึงผลที่จะเกิดขึ้นนี้เองจะส่งผลทำให้บุคคลตัดสินใจที่จะแสดงพฤติกรรม หรือไม่แสดงพฤติกรรม ลักษณะของกระบวนการเสนอตัวแบบอาจจะดูได้จากภาพที่ 1

A = การเสนอตัวแบบ

B₁ = ความคิดหรือความรู้สึกของผู้สังเกตตัวแบบ

B = พฤติกรรมที่แสดงออก

C = ผลกรรม

ภาพที่ 1 กระบวนการเสนอตัวแบบ

ที่มา: สม โภชน์ เอี่ยมสุภามิต (2550)

จากภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่าในกระบวนการเสนอตัวแบบนี้จะต้องมีการเสนอตัวแบบ (A) ที่ทำให้ผู้สังเกตเกิดความสนใจและคิดอยากที่จะทำตาม (B₁) เมื่อบุคคลแสดงพฤติกรรม (B) ตามตัวแบบแล้ว สิ่งที่ตามมาคือผลกรรม (C) ที่เกิดขึ้นต่อพฤติกรรมนั้น ถ้าพฤติกรรมที่ทำตามตัวแบบ

ได้รับการเสริมแรงทางบวก พฤติกรรมนั้นจะเกิดขึ้นบ่อยครั้ง แต่ถ้าพฤติกรรมที่ทำตามตัวแบบแล้ว ได้รับการลงโทษ พฤติกรรมนั้นก็จะไม่เกิดขึ้น

อิทธิพลของตัวแบบ

Bandura (1966 อ้างใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2550) ได้กล่าวไว้ว่าตัวแบบนั้นมีผลต่อ พฤติกรรมของบุคคล 3 ด้านด้วยกันคือ

1. ช่วยให้ผู้คนเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ ๆ หรือทักษะใหม่ ๆ ซึ่งจากผลของตัวแบบใน ลักษณะเช่นนี้เองทำให้เราสามารถนำเอาวิธีการสอนตัวแบบไปสร้างพฤติกรรมใหม่ ๆ ให้กับบุคคล ที่ยังไม่เคยกระทำพฤติกรรมดังกล่าวนั้น เพื่อที่ว่าจะได้ประโยชน์ต่อเขาทั้งในสภาพปัจจุบัน และ อนาคต เช่น นำไปเสริมสร้างทักษะทางสังคมให้กับเด็กที่แยกตัว เสริมสร้างทักษะการพูดให้กับเด็ก ปัญญาอ่อน หรือเสริมสร้างทักษะบางอย่างให้กับคนไข้โรคจิตในโรงพยาบาล เพื่อที่เขาจะ ได้สามารถอยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุข

2. มีผลทำให้เกิดการระงับ (Inhibition) หรือการยุติการระงับ (Disinhibition) การแสดง พฤติกรรมของผู้ที่สังเกตตัวแบบได้ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับว่าเมื่อตัวแบบแสดงพฤติกรรมแล้ว ได้รับ ผลกรรมเช่นใด ถ้าตัวแบบแสดงพฤติกรรมแล้วได้รับผลกรรมที่เป็นสิ่งที่ไม่พึงพอใจ แนวโน้มที่ผู้ สังเกตตัวแบบจะไม่แสดงพฤติกรรมตามตัวแบบนั้นจะมีสูงมาก ก็เท่ากับว่าตัวแบบทำหน้าที่ระงับ การเกิดพฤติกรรมดังกล่าว แต่ถ้าพฤติกรรมใดที่ผู้สังเกตตัวแบบเคยถูกระงับมาก่อน แล้วมาเห็นตัว แบบแสดงพฤติกรรมดังกล่าว แล้วไม่ได้รับผลกรรมอย่างที่ผู้สังเกตคาดว่าได้รับ (ผลกรรมที่เป็นสิ่ง ไม่พึงพอใจ) หรือแสดงแล้วได้รับผลกรรมทางบวก แนวโน้มที่ผู้สังเกตจะกระทำตามตัวแบบก็จะมี มากขึ้น ก็เท่ากับว่าพฤติกรรมที่เคยถูกระงับนั้นได้ถูกการยุติการระงับแล้ว เช่น การที่เด็กเห็นเพื่อน เล่นกับสุนัขแล้วถูกสุนัขกัด (ตัวแบบได้รับผลกรรมที่เป็นสิ่งที่ไม่พึงพอใจ) เด็กคนนั้นก็อาจจะเกิด ความกลัวสุนัขและไม่เข้าไปเล่นกับสุนัขเลย (พฤติกรรมการเล่นหรือจับตัวสุนัขนั้นถูกระงับไป) ต่อมาเด็กคนนี้ก็เห็นเพื่อนๆ เล่นกับสุนัขอย่างสนุกสนาน (ไม่ถูกกัด แล้วยังได้รับผลกรรมทางบวก ด้วย) ทำให้เด็กกล้าเข้าไปเล่นกับสุนัข ซึ่งจากผลของตัวแบบในลักษณะดังกล่าวนี้เอง จึงมี ประโยชน์อย่างมากต่อนักพฤติกรรมบำบัดที่จะนำเอาการเสนอตัวแบบไปใช้ในการบำบัดความกลัว หรือความวิตกกังวลของบุคคล อีกทั้งยังอาจจะนำไปใช้ในการป้องกันไม่ให้บุคคลแสดงพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสม เช่นการทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง หรือการไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร เป็นต้น

3. ช่วยให้พฤติกรรมที่เคยได้รับการเรียนรู้มาแล้วได้มีโอกาสแสดงออก หรือถ้าเคยแสดงออกแล้วแต่ถ้าว่าไม่ค่อยแสดงออก ให้แสดงออกเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นผลของตัวแบบในลักษณะเช่นนี้ก็จะทำหน้าที่เป็นสัญญาณกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา เช่น การที่คนๆ หนึ่งเข้าไปร่วมงานปาร์ตี้แล้วขอตัวกลับก่อนก็เป็นสัญญาณให้บุคคลอื่นๆ ทำตาม (คาดว่าบุคคลเหล่านั้นมีทักษะทางสังคมที่เหมาะสมอยู่แล้ว) เท่ากับว่าคนๆ นั้นก็เป็นตัวแบบที่ช่วยให้บุคคลอื่นที่สังเกตได้แสดงพฤติกรรมที่เคยได้รับการเรียนรู้มาแล้วนั่นเอง

การเสนอตัวแบบ

Bandura (1969 อ้างใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2550) ได้จำแนกการเสนอตัวแบบออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การเสนอตัวแบบทางพฤติกรรม (Behavior modeling) หมายถึง การกระทำให้ผู้สังเกตเห็น เช่น การที่มารดาอนตรงเวลาให้บุตรเห็น ครูข้ามถนนตรงทางม้าลายให้นักเรียนเห็น ดังนั้น ทั้งมารดา และครูเป็นการเสนอตัวแบบทางพฤติกรรม

2. การเสนอตัวแบบทางวาจา (Verbal modeling) หมายถึง การใช้ภาษาโดยการพูดให้ผู้สังเกตได้ยิน เช่น ครูเปล่งเสียงการอ่านออกเสียงต่างๆ ให้นักเรียนได้ยิน เป็นต้น

3. การเสนอตัวแบบทางสัญลักษณ์ (Symbolic modeling) หมายถึง การใช้ตัวแบบภาพผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หรือสื่อประเภทต่างๆ หรือคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

4. การเสนอตัวแบบสัมผัส (Kinesthetic modeling) หมายถึงการเสนอตัวแบบที่สัมผัสได้ เช่น อักษรเบลที่ใช้ให้กับคนตาบอด เป็นต้น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสนอตัวแบบ

เมื่อครุมีตัวแบบ และเสนอตัวแบบแล้วนักเรียนบางคนอาจจะเลียนแบบ แต่บางคนอาจจะไม่เลียนแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้ (นภาพร ปริษามารถ, 2545)

1. ลักษณะตัวแบบ หากผู้สังเกตใส่ใจต่อพฤติกรรมของตัวแบบ ก็สามารถจำแนกพฤติกรรมที่เขาสนใจจากตัวแบบได้ ในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้สังเกตไม่ใส่ใจ ขาดการรับรู้ และเข้าใจพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออกมา ก็ไม่สามารถจะเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบนั้นได้ ดังนั้นลักษณะของตัวแบบที่ดึงดูดใจจึงเป็นสิ่งสำคัญ

ลักษณะของตัวแบบที่ดึงดูดความสนใจของผู้สังเกต มีดังนี้

1.1 ความเด่นชัดของตัวแบบ ตัวแบบใดที่ลักษณะแปลก เด่น ชัดเจน จะดึงดูดความสนใจได้มากกว่าตัวแบบที่มีลักษณะพื้นๆ ธรรมดาๆ

1.2 ความรู้สึกชอบของผู้สังเกต ที่มีต่อตัวแบบ ผู้สังเกตที่รู้สึกชอบตัวแบบจะใส่ใจต่อตัวแบบมากกว่าตัวแบบที่ผู้สังเกตไม่ชอบ ดังนั้น บิดา มารดา ครู เพื่อนสนิท ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญ ผู้ที่มีชื่อเสียง ดารา ผู้ที่มีอำนาจ หรือผู้ที่เป็นที่นิยมในสังคม จะดึงดูดความใส่ใจได้มาก

1.3 ความซับซ้อนของพฤติกรรม ตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมที่ซับซ้อนมาก จะทำให้ผู้สังเกตใส่ใจน้อยกว่าตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมที่ซับซ้อนน้อยกว่า ดังนั้น การเสนอตัวแบบจึงต้องไม่ให้ตัวแบบแสดงพฤติกรรมที่ซับซ้อนจนเกินไป และแสดงพฤติกรรมอย่างเป็นขั้นตอนตามลำดับ จึงจะดึงดูดความใส่ใจได้สูง

1.4 จำนวนตัวแบบ จำนวนตัวแบบหลายคนแสดงพฤติกรรมที่หลากหลาย จะเรียกความใส่ใจได้สูง

1.5 ประโยชน์ต่อผู้สังเกต ตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ หรือมีคุณค่าต่อผู้สังเกต จะเรียกความสนใจได้สูง เช่น ตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมแล้วเกิดผลทางบวกตามธรรมชาติของผู้สังเกต ผู้สังเกตจะเลียนแบบพฤติกรรมนั้น และจะหลีกเลี่ยงไม่เลียนแบบเมื่อเห็นว่าเกิดผลทางลบกับตน

2. ลักษณะของผู้สังเกต Bandura กล่าวว่า ลักษณะของผู้สังเกตเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเลียนแบบ ดังนี้

2.1 ความสามารถในการรับรู้ และสติปัญญาของผู้สังเกต ผู้สังเกตที่มีความสามารถในการเห็น การได้ยิน การรู้รส การรู้กลิ่น และการสัมผัส จะเรียนรู้จากการสังเกตได้ดีกว่าผู้ที่มีสติปัญญาต่ำ

2.2 มีเจตคติหรือประสบการณ์พื้นฐานใกล้เคียงกับตัวแบบ

2.3 มีความนิยมตัวแบบ หรือพอใจพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดง

2.4 ได้รับการแนะนำ หรือมีความคาดหวังเกี่ยวกับตัวแบบ หรือพฤติกรรมของตัวแบบ

2.5 มีความต้องการเลียนแบบ

3. ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตัวแบบ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตัวแบบจะทำหน้าที่จูงใจให้สังเกตกระทำ หรือละเว้นที่กระทำ หากตัวแบบกระทำพฤติกรรมหนึ่งแล้วได้รับผลกระทบที่พึงพอใจ หรือสามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบที่ไม่พึงพอใจ จะมีแนวโน้มในการเลียนแบบสูง เพราะบุคคลเกิดความคาดหวังว่าจะได้รับผลกระทบเช่นเดียวกับตัวแบบ

ดังนั้น การเสนอตัวแบบจึงต้องแสดงผลกระทบที่เด่นชัด ลักษณะของผลกระทบที่เอื้ออำนวยต่อการเลียนแบบ มีดังนี้ (Bandura, 1977 อ้างใน นภาพร ปริษามารถ, 2545)

3.1 การให้ผลกระทบที่น่าพึงพอใจแก่พฤติกรรมของตัวแบบที่เราต้องการให้ผู้สังเกตเลียนแบบทันทีที่ตัวแบบแสดงพฤติกรรมนั้น

3.2 การให้ข้อมูลป้อนกลับ และการเสริมแรงแก่ผู้สังเกตทันทีที่กระทำพฤติกรรมตามตัวแบบที่ต้องการ

ขั้นตอนในการนำเทคนิคการเสนอตัวแบบไปใช้

การนำเทคนิคการเสนอตัวแบบไปใช้เพื่อสร้างพฤติกรรมใหม่ ควรดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการให้ผู้สังเกตเรียนรู้ให้ชัดเจน
2. เลือกตัวแบบที่จะแสดงพฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการให้ผู้สังเกตเรียนรู้ที่เหมาะสม
3. ฝึกหัดตัวแบบให้มีความชำนาญในการแสดงพฤติกรรมอย่างเป็นขั้นตอน
4. ให้ตัวแบบแสดงพฤติกรรมเป้าหมายแก่ผู้สังเกต
5. ให้การเสริมแรงทันทีกับตัวแบบ เมื่อตัวแบบแสดงพฤติกรรมเป้าหมาย
6. ให้การเสริมแรงแก่ผู้สังเกตทันทีที่แสดงพฤติกรรมตามอย่างตัวแบบ
7. ให้ข้อมูลป้อนกลับ หรือให้การชี้แนะข้อมูลบางอย่างแก่ผู้สังเกต ในกรณีที่ยังไม่สามารถเลียนแบบพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม

ข้อดีและข้อจำกัดของการใช้การเสนอตัวแบบ

ข้อดี

1. เป็นวิธีการที่มีลักษณะคล้ายคลึง และสอดคล้องกับสภาพการณ์ต่างๆ ที่เป็นจริง และสามารถเข้าใจได้ง่าย
2. เป็นวิธีที่สะดวก เพราะสามารถเลือกตัวแบบลักษณะต่างๆ ตามความมุ่งหมาย และยังสามารถควบคุม หรือจัดรูปแบบวิธีการสอนตัวแบบให้เหมาะสมตามความต้องการได้
3. ลดระยะเวลาในการเรียนรู้ของบุคคล เพราะทำให้บุคคลไม่ต้องเรียนรู้ทุกอย่างโดยประสบการณ์ตรง และยังให้ความปลอดภัยแก่บุคคล เพราะพฤติกรรมบางอย่างไม่เหมาะสมที่จะเรียนรู้โดยประสบการณ์ตรง เช่น การเรียนรู้ผลของการถูกไฟลอก ผลของการถูกไฟฟ้าช็อต
4. เป็นวิธีการที่สามารถสร้าง เพิ่ม หรือลดพฤติกรรมทั้งในระยะสั้นและพฤติกรรมที่ต้องการให้คงทนยาวนาน

ข้อจำกัด

1. การใช้การเสนอตัวแบบอย่างเดียวในการสร้างพฤติกรรมใหม่ พฤติกรรมใหม่อาจเกิดขึ้นได้ช้า จึงควรใช้การเสนอตัวแบบควบคู่กับการเสริมแรงทางบวก และสิ่งเร้าที่จำแนกความแตกต่าง เพื่อให้พฤติกรรมที่ต้องการสร้างเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

2. การคัดเลือกตัวแบบ และกิจกรรมที่จะให้เลียนแบบเป็นเรื่องสำคัญ นักปรับพฤติกรรมต้องตระหนักในเรื่องนี้ เพราะหากกระทำไม่รอบคอบ อาจทำให้การใช้การเสนอตัวแบบไม่ได้ผล ทำให้เสียเวลาในการปรับพฤติกรรม

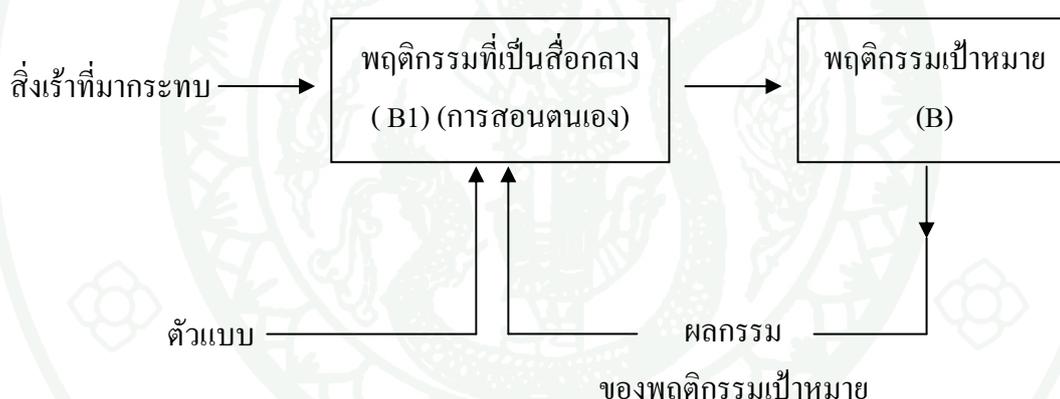
2. การฝึกการสอนตนเอง (Self – Instruction Training)

การฝึกการสอนตนเองเป็นเทคนิคที่พัฒนาขึ้นในช่วงต้นของทศวรรษที่ 1970 จากงานวิจัยเรื่อง “การพูดเพื่อสุขภาพ” (Healthy Talk) ของ Meichenbaum (1977) เป็นงานวิจัยที่อาศัยทฤษฎีการเรียนรู้แบบการกระทำเป็นทฤษฎีพื้นฐาน โดยที่งานของเขานั้นทำกับคนไข้ที่เป็นจิตเภท (Schizophrenia) เขาฝึกให้คนไข้จิตเภทเหล่านั้นพูดตามที่เขาให้พูด แล้วพบว่าพฤติกรรมของคนไข้จิตเภทเหล่านั้นดีขึ้น ทำให้เกิดความคิดขึ้นมาว่าถ้าคนทั่วไปพูดภายในใจของตนเอง เหมือนกับที่เขาชี้แนะให้คนไข้จิตเภทพูดแล้วก็น่าจะได้ผลเช่นกัน ดังนั้นเขาจึงได้พัฒนาเทคนิคใหม่ของเขาขึ้นมา เรียกว่า การสอนตนเอง (Self – Instruction)

ด้วยความคิดดังกล่าวนี้เองทำให้ Meichenbaum หันมาสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาทางภาษา ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของจิตวิทยาพัฒนาการทางปัญญา นักจิตวิทยาที่ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาที่ Meichenbaum ให้ความสนใจและนำมาใช้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาเทคนิคการสอนตนเองของเขาคืองานของนักจิตวิทยาชาวรัสเซีย 2 คน ซึ่งได้แก่ Luria และ Vygotsky ที่ได้เสนอแนะว่าพฤติกรรมต่อต้านของเด็กนั้นจะอยู่ภายใต้ของการควบคุมพฤติกรรมของเขาได้เอง โดยครั้งแรกจะเริ่มจากการใช้คำพูดจากภายนอกและต่อมาใช้คำพูดจากภายในใจของเขาเอง ซึ่งแนวคิดดังกล่าว Meichenbaum & Goodman (1971, อ้างในสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2550) ได้พัฒนาโปรแกรมการสอนตนเองขึ้นมาสอนเด็กที่มีลักษณะหุนหันพลันแล่น (Impulsive) โดยเริ่มจากการให้เด็กดูตัวแบบพูดว่าเขาจะทำอะไร แล้วให้เด็กทำตามครั้งแรกก็ให้พูดด้วยเสียงอันดัง จากนั้นก็ค่อย ๆ พูด ให้เบาลง จนในที่สุดให้พูดกับตัวเองภายในใจ ซึ่งพบว่าได้ผลดี จากนั้นจึงได้มีการนำเอา

เทคนิคการสอนตนเองไปใช้ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าว ลดพฤติกรรมการอยู่ไม่สุข ลดความกลัว เพิ่มสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและฝึกความสามารถในการเข้าสังคมให้กับเด็ก (Craighead et al., 1978; Kendall & William, 1981 อ้างใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2550) นอกจากนี้ยังได้มีการนำเอาไปใช้กับผู้ใหญ่ที่มีความวิตกกังวลสูง ก้าวร้าว ขาดทักษะทางสังคม และเป็นจิตเภท ได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย Meichenbaum (1977)

เทคนิคการฝึกสอนตนเองเป็นเทคนิคการควบคุมพฤติกรรมตนเองด้วยการพูดกับตนเองภายในใจ ซึ่งการพูดกับตนเองภายในใจนี้จะเป็นตัวชี้แนะหรือนำทางให้มีพฤติกรรมเป้าหมายเกิดขึ้น ในกระบวนการพูดกับตนเองภายในใจ ทำได้โดยวิธีการเสนอตัวแบบ (Modeling) การฝึกซ้อม (Rehearsal) การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการวางเงื่อนไขผลกระทบ (Meichenbaum, 1977) ซึ่งสามารถแสดงได้ด้วยแผนภาพ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 แสดงกระบวนการฝึกให้บุคคลสอนตนเอง

ที่มา: Meichenbaum (1977)

จากภาพที่ 2 กระบวนการฝึกให้บุคคลสอนตนเอง เริ่มจากการสร้างพฤติกรรมการสอนตนเอง (B1) โดยใช้เทคนิคการเสนอตัวแบบแสดงการสอนตนเอง แล้วให้บุคคลนั้นฝึกซ้อมการสอนตนเอง ในขั้นต่อมา การสอนตนเอง (B1) ของบุคคลจะเป็นตัวชี้แนะหรือนำทางให้เกิดพฤติกรรมเป้าหมายขึ้น (B) เมื่อเกิดพฤติกรรมเป้าหมายแล้ว บุคคลควรให้การเสริมแรงตนเองต่อพฤติกรรมเป้าหมาย (B) ที่เกิดขึ้น เพราะจะมีผลทำให้เกิดความเชื่อมโยงกันระหว่างการสอนตนเองกับพฤติกรรมเป้าหมายและการเสริมแรง ในสภาพการณ์นี้การสอนตนเองจะมีสภาพเป็นสิ่งเร้าที่

นำไปสู่การเสริมแรงซึ่งบุคคลจะเลือกใช้เพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมเป้าหมายที่นำไปสู่การได้รับการเสริมแรงอันส่งผลให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น

ขั้นตอนการฝึกการสอนตนเอง

สมพร สุทัศนีย์ (2547) ได้กล่าวว่า ในการฝึกสอนตนเองนั้นใช้ร่วมกับเทคนิคใช้ตัวแบบและการให้แรงเสริม โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ตัวแบบเสนอพฤติกรรมที่ต้องการฝึก พร้อมทั้งพูดถึงขั้นตอนการแสดงพฤติกรรมนั้นด้วยการใช้เสียงดัง ในขณะที่ผู้รับการฝึกสังเกตอยู่โดยอาจจะใช้คำถามนำก่อนแล้วจึงตอบคำถาม
2. ให้ผู้รับการฝึกสอนตนเองแสดงพฤติกรรม เช่นเดียวกับที่ตัวแบบและทำไปตามขั้นตอนที่บอก
3. ให้ผู้รับการฝึกสอนตนเองแสดงพฤติกรรม เช่นเดียวกับที่ตัวแบบบอกและพูดขั้นตอนในการแสดงพฤติกรรมเช่นเดียวกับที่ตัวแบบพูดด้วยเสียงดัง
4. ให้ผู้รับการฝึกสอนตนเองแสดงพฤติกรรม เช่นเดียวกับที่ตัวแบบบอกและพูดขั้นตอนในการแสดงพฤติกรรมเช่นเดียวกับที่ตัวแบบแต่ให้ผู้รับการฝึกตนเองนั้นพูดด้วยเสียงที่เบาลงกว่าเดิม
5. ให้ผู้รับการฝึกสอนตนเองแสดงพฤติกรรม เช่นเดียวกับขั้นที่ 4 แต่พูดขั้นตอนต่างๆ ในใจ
6. เมื่อผู้รับการฝึกสอนตนเองแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ และพูดในใจได้ก็ให้รางวัลแก่ตนเอง

จากขั้นตอนการฝึกการสอนตนเองดังกล่าว จะเห็นได้ว่าในระยะแรกจะอาศัยคำพูดของตัวแบบเป็นตัวควบคุมและชี้นำพฤติกรรม ต่อมาคำพูดด้วยเสียงที่ค่อนข้างดังของผู้ได้รับการฝึกการสอนตนเอง จะเป็นตัวควบคุมพฤติกรรมตนเอง และสุดท้ายคำพูดในใจของผู้รับการฝึกการสอนตนเองจะเป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของตนเอง การสอนตนเองโดยใช้ตัวแบบแสดงการสอนตนเองและให้บุคคลที่เข้ารับการฝึกสอนตนเองสอนตนเองตามที่สังเกตจากตัวแบบนั้น จะต้องทำซ้ำๆ

จนกระทั่งผู้รับการฝึกสอนตนเองสามารถใช้เทคนิค ซึ่งเน้นความคิดและพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมายของตนเองได้ถูกต้องและคล่องแคล่ว

รูปแบบของคำพูดที่พูดกับตนเองในการฝึกการสอนตนเองนั้น ควรจะจัดรูปแบบของการพูดในลักษณะดังต่อไปนี้ (สม โภชน์ เอี่ยมสุภายิต, 2550)

1. ถามคำถามที่ตรงกับลักษณะงานที่จะต้องทำ
2. ตอบคำถามเหล่านั้น ในรูปแบบของการทบทวนความจำในความคิดให้ชัดเจนและงานแผนปฏิบัติงาน
3. ใช้การสอนตนเองในรูปแบบของการชี้แนะตนเองขณะที่ทำงาน ตามแผนที่กำหนดไว้
4. ตรวจสอบคำตอบและประเมินผล แล้วพูดชมเชยตนเอง หรือเรียกว่าทำการเสริมแรงตนเอง

ข้อควรคำนึงในการใช้เทคนิคการสอนตนเอง

การสอนให้บุคคลใช้เทคนิคการสอนตนเอง ครูผู้ฝึกควรให้บุคคลใช้ภาษาของตนเองเพราะจากการศึกษา ของ Bender (1976 อ้างใน นภาพร ปรีชามารล, 2545) พบว่า การฝึกการสอนตนเอง ภาษาที่บุคคลใช้พูดกับตนเองหากใช้ภาษาของตนจะมีประสิทธิภาพมากกว่าใช้ภาษาของครูผู้ฝึก ก่อนที่ครูผู้ฝึกจะสอนให้บุคคลเรียนรู้เทคนิคการฝึกการสอนตนเองนั้น จะต้องมั่นใจว่าบุคคลเข้าใจความหมายของคำพูดนั้นอย่างถูกต้องทุกคำ การใช้เทคนิคการฝึกการสอนตนเองจึงจะมีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลได้

จะเห็นได้ว่า การฝึกสอนตนเอง เป็นเทคนิคการปรับพฤติกรรมที่ให้บุคคลมีความรับผิดชอบในการปรับพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้การปรับพฤติกรรมได้ผลมากกว่าการปรับพฤติกรรมที่ได้รับจากบุคคลอื่น

3. เทคนิคการแก้ปัญหา (Problem-Solving) เป็นเทคนิคที่สอนให้ผู้เข้ารับการบำบัดมีทักษะในการแก้ปัญหาซึ่งพัฒนาได้โดย D'Zurilla & Goldfried ในปี (1984 อ้างใน นภาพร ปรีชามารด, 2545) ในช่วงแรกของการพัฒนาเทคนิคการแก้ปัญหานี้ ก็ยังติดอยู่กับทฤษฎีการเรียนรู้เช่นเดียวกับการเสนอตัวแบบ และต่อมาได้มีการนำเอารูปแบบของกระบวนการสารสนเทศเข้ามาใช้ในการอธิบายกระบวนการของเทคนิคการแก้ปัญหา โดยไปมุ่งเน้นที่กระบวนการคิดภายในให้เป็นกลไกในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จึงทำให้เทคนิคการแก้ปัญหานี้ถูกจัดอยู่ในกลุ่มของการปรับพฤติกรรมทางปัญญา (Cognitive Behavior Modification)

กระบวนการแก้ปัญหา

D'Zurilla and Goldfried (1984 อ้างใน นภาพร ปรีชามารด, 2545) ได้แบ่งกระบวนการในการแก้ปัญหาวออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตระหนักถึงปัญหา ในขั้นนี้บุคคลจะได้รับการฝึกให้รู้จักตระหนักถึงปัญหา รับรู้ว่ามีปัญหาเกิดขึ้น และได้รับการฝึกให้รู้จักเผชิญหน้าปัญหา ซึ่งอาจทำโดยการเสนอตัวอย่างปัญหา หรือให้บุคคลที่เข้ารับการฝึกทักษะการแก้ปัญหาอธิบายสภาพการณ์ของปัญหาที่ตนกำลังเผชิญอยู่
2. ขั้นกำหนดปัญหาและขอบเขตของปัญหา ในขั้นนี้บุคคลจะได้รับการฝึกให้รู้จักกำหนดว่าปัญหาคืออะไร และมีขอบเขตแค่ไหน โดยจะต้องสามารถระบุปัญหา และขอบเขตของปัญหาให้เฉพาะเจาะจงและชัดเจน
3. ขั้นเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา ในขั้นนี้บุคคลจะได้รับการฝึกให้รู้จักคิดหาทางออกหลายๆ ทางในการแก้ปัญหาให้มากที่สุดเท่าที่จะคิดได้
4. ขั้นตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา ในขั้นนี้บุคคลจะได้รับการฝึกให้รู้จักประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหาย่างรอบคอบโดยพิจารณาข้อดีและข้อเสียของทางเลือกแต่ละวิธี และเลือกวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ทั้งนี้ จะต้องรู้จักเปรียบเทียบว่าวิธีใดจะได้ผลมากน้อยเพียงใด และจะแก้ปัญหาในระยะสั้น และระยะยาว

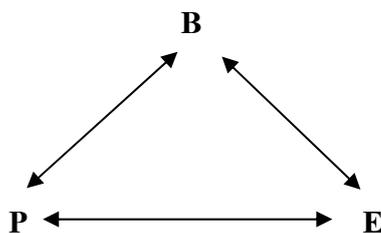
5. ขั้นตรวจสอบความถูกต้องในการเลือก ในขั้นนี้บุคคลจะได้รับการฝึกให้รู้จักการตรวจสอบทางเลือกที่ตัดสินใจนั้นว่าถูกต้องหรือไม่ เป็นทางเลือกที่จะแก้ปัญหาได้หรือไม่ หากตรวจสอบแล้วพบว่า ทางเลือกที่ตัดสินใจเลือกนั้นไม่สามารถแก้ปัญหาได้จริง ก็ต้องพิจารณาทางเลือกอื่นที่เหมาะสมต่อไป จากนั้นจึงลงมือแก้ปัญหาตามวิธีที่ได้เลือกแล้ว และตรวจสอบว่าใช้ได้ผลหรือไม่ ถ้าพบว่าใช้ไม่ได้ผล ก็ต้องตรวจสอบขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการแก้ปัญหาใหม่ต่อไป

จะเห็นได้ว่าการฝึกทักษะการแก้ปัญหาตามขั้นตอนดังกล่าว เป็นการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยใช้กระบวนการคิด เริ่มจากการฝึกให้บุคคลรับรู้ว่ามีปัญหาเกิดขึ้นในขณะนั้นและคิดที่จะหาทางแก้ปัญหาหลายๆ ทาง จากนั้นจึงตัดสินใจเลือกวิธีที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหานั้น หากได้ผลกระบวนการแก้ปัญหาทั้งสิ้นก็จะสิ้นสุดลง แต่หากไม่ได้ผล ก็ต้องหาทางแก้ปัญหาค่อยต่อไป

แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา

Bandura ได้อธิบายแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ออกเป็น 3 ประการ ดังนี้

1. Bandura ได้ให้ความสำคัญของการปฏิสัมพันธ์ของอินทรีย์และสิ่งแวดล้อม และถือว่าการเรียนรู้ก็เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม โดยผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน Bandura ได้อธิบายว่าทั้งบุคคลที่ต้องการจะเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่เป็นสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมและได้อธิบายการปฏิสัมพันธ์ ดังนี้

B = พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคล

P = บุคคล (ตัวแปรที่เกิดจากผู้เรียน เช่น ความคาดหวังของผู้เรียน ฯลฯ)

E = สิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 3 แสดงการปฏิสัมพันธ์ทางพฤติกรรม (B) บุคคล (P) และสิ่งแวดล้อม (E)
ที่มา: สุรงค์ ใค้วตระกูล (2550)

2. Bandura อธิบายความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้และการกระทำ ว่าผู้เรียนอาจจะเรียนรู้อะไรหลายอย่างแต่ไม่กระทำ เป็นต้นว่า นิสิตและนักศึกษาทุกคนคงจะทราบว่าการโกงในการสอบนั้นมีพฤติกรรมอย่างไร แต่นิสิตนักศึกษาเพียงน้อยคนที่จะทำการโกงจริงๆ Bandura ได้สรุปว่าพฤติกรรมของมนุษย์อาจจะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

2.1 พฤติกรรมสนองตอบที่เกิดจากการเรียนรู้ ผู้ซึ่งแสดงออกหรือกระทำสม่ำเสมอ

2.2 พฤติกรรมที่เรียนรู้แต่ไม่เคยแสดงออกหรือกระทำ

2.3 พฤติกรรมที่ไม่เคยแสดงออกทางการกระทำ เพราะไม่เคยเรียนรู้จริงๆ

3. Bandura ไม่เชื่อว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจะคงตัวอยู่เสมอ ทั้งนี้เพราะสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และทั้งสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ตัวอย่างเช่น เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวก็คาดหวังว่าผู้อื่นจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อตนด้วย ความคาดหวังนี้ก็ส่งเสริมให้เด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว และผลพวงก็คือว่า เด็กอื่น (แม้ว่าจะไม่ก้าวร้าว) ก็จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองแบบก้าวร้าวด้วย และเป็นเหตุให้เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวยิ่งแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการย้ำความคาดหวังของตน Bandura สรุปว่า “เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว

จะสร้างบรรยากาศก้าวร้าวรอบๆ ตัว จึงทำให้เด็กอื่นที่มีพฤติกรรมอ่อนโยนไม่ก้าวร้าวแสดงพฤติกรรมตอบสนองก้าวร้าว เพราะเป็นการแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อมที่ก้าวร้าว”

หลักการของการปรับพฤติกรรม

นภาพร ปรีชามารถ (2545) ได้กล่าวถึงหลักการของการปรับพฤติกรรม โดยมีหลักการสำคัญดังต่อไปนี้

1. การปรับพฤติกรรมให้ความสำคัญที่พฤติกรรมของบุคคล (Primacy of behavior) โดยเน้นเฉพาะพฤติกรรมภายนอก (Overt behavior) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ วัดได้ ตรงกัน แต่ไม่เน้นที่ความรู้สึกหรือเจตคติ เนื่องจากมีความเชื่อว่าเมื่อพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงเจตคติก็เปลี่ยนด้วย

2. การปรับพฤติกรรมเน้นความสำคัญของการเรียนรู้ (Importance of learning) เนื่องจากพฤติกรรม ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมปกติ หรือพฤติกรรมที่ไม่ปกติ ล้วนเกิดจากการเรียนรู้ทั้งสิ้น ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ให้เหมาะสมได้

3. เทคนิคที่ใช้ในการปรับพฤติกรรมเป็นแบบนำทาง และนักเรียนต้องเป็นผู้ปฏิบัติ (Directive and active treatment) การปรับพฤติกรรมของนักเรียน นักเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการปรับพฤติกรรมร่วมกับครู ตั้งแต่การกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย และการกำหนดเงื่อนไขการเสริมแรงและการลงโทษ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้ทราบทิศทางของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองอย่างชัดเจน ตลอดจนสิ่งที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติ รวมทั้งผลกรรมที่นักเรียนจะได้รับหลังจากที่แสดงพฤติกรรมนั้นแล้ว การดำเนินการของครูในลักษณะนี้ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ที่จะพัฒนาพฤติกรรมใหม่

4. การปรับพฤติกรรมจะเน้นที่สภาพและเวลาในปัจจุบัน (Emphasis on intervention is on the here and now) ในการปรับพฤติกรรมของนักเรียน ครูจะไม่สนใจเหตุการณ์ในอดีตของนักเรียน แต่จะสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในปัจจุบันของนักเรียน หากครูสามารถวิเคราะห์ได้ว่า สิ่งเร้า หรือเงื่อนไข และผลกรรมใดที่ทำให้

พฤติกรรมของนักเรียนเพิ่มขึ้น หรือลดลงในสภาพปัจจุบัน ครูสามารถวางแผนปรับพฤติกรรมของนักเรียนให้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการได้

5. โปรแกรมการปรับพฤติกรรมต้องมีลักษณะเฉพาะบุคคล (Behavior change program must be individualized) นักปรับพฤติกรรมเชื่อว่า บุคคลแต่ละคนจะแสดงออกแตกต่างกันเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีเงื่อนไขและผลกรรมที่ต่างกัน บุคคลเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับเงื่อนไข และผลกรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น โปรแกรมการปรับพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคน จะต้องมิตลักษณะเฉพาะบุคคลตามสภาพแวดล้อมของแต่ละคน

6. เป้าหมายของการปรับพฤติกรรมต้องกำหนดให้เฉพาะเจาะจงและชัดเจน (Behavior change goals are specific and clearly defined) การปรับพฤติกรรมต้องมีการวางแผนการดำเนินการปรับพฤติกรรมอย่างเป็นระบบ และเป้าหมายของการปรับพฤติกรรมต้องกำหนดเฉพาะเจาะจงเพื่อที่จะได้สามารถสังเกตและวัดได้ชัดเจน เช่น ต้องการให้นักเรียนเพิ่มพฤติกรรมตั้งใจเรียน ซึ่งได้แก่ นักเรียนตั้งใจฟังครูขณะครูสอน นักเรียนตามงานตามที่ครูมอบหมาย นักเรียนทำตามสิ่งที่ครูมอบหมาย ฯลฯ

7. การปรับพฤติกรรมเน้นความสำคัญของการประเมินพฤติกรรมและวิธีการปรับพฤติกรรม (Important of assessment and evaluation) ลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของการปรับพฤติกรรม คือจะต้องมีการประเมินพฤติกรรม และวิธีการปรับพฤติกรรมในเชิงประจักษ์ โดยการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน ทั้งก่อนและหลังจากการใช้โปรแกรมการปรับพฤติกรรม ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมดังกล่าว จะทำให้ครูสามารถประเมินผลได้ว่าวิธีการปรับพฤติกรรมนั้นใช้ได้ผลจริงหรือไม่

8. การปรับพฤติกรรมจะเน้นการใช้วิธีการเสริมแรงบวก (Emphasis on positive reinforcement) การเสริมแรงทางบวกเป็นวิธีการที่ใช้ได้ผลดีที่สุดในการเสริมแรงและการปรับพฤติกรรมของบุคคล อีกทั้งเป็นการที่ใช้ได้ง่าย และไม่ก่อให้เกิดปัญหาทางอารมณ์ ดังนั้น ครูจึงใช้การเสริมแรงทางบวกในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน มากกว่าที่จะใช้วิธีการลงโทษ เพราะการลงโทษไม่ได้ทำให้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาหมดไป หากแต่ยุดึงชั่วขณะเท่านั้น นอกจากนั้นการลงโทษยังก่อให้เกิดปัญหาทางอารมณ์ ทำให้นักเรียนที่ถูกลงโทษมีความก้าวร้าว และต้องการหนีจากสภาพที่ถูกลงโทษ

แนวคิดที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะ

ความหมายของจิตสาธารณะ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542) กล่าวว่า จิตสาธารณะหมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบร้อย ประหยัดและมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) กล่าวว่า จิตสาธารณะหมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม พยายามที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจังและมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง

ชาย โพธิ์สิตา และคณะ (2543) ได้ใช้คำว่า จิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ และให้ความหมายของจิตสาธารณะว่าเป็น การใช้สาธารณสมบัติอย่างรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ซึ่งมีนัยสองประการ ได้แก่

1. รับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้และการกระทำที่จะก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสาธารณสมบัตินั้นๆ รวมไปถึงการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณสมบัติ ในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ เช่น การแจ้งผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องเมื่อได้พบความเสียหายเกิดขึ้น เป็นต้น

2. การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่น เพราะสาธารณสมบัติคือของที่คนทั่วไปมีสิทธิในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ ดังนั้นการใช้สาธารณสมบัติอย่างรับผิดชอบในแง่นี้จึงหมายถึง การคำนึงว่าคนอื่นก็มีสิทธิในการใช้เช่นเดียวกัน จะต้องไม่ยึดสาธารณสมบัตินั้นไว้เป็นส่วนตัวและไม่ปิดกั้นโอกาสการใช้ประโยชน์ของผู้อื่น

นอกจากนั้นแล้ว ในงานวิจัยของ ชาย โพธิ์สิตา และคณะ ที่ทำการศึกษาจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ : ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร ได้สรุปความเข้าใจของจิตสาธารณะสมบัติหรือจิตสาธารณะไว้เป็นสองระดับ คือ

ระดับที่ 1 เป็นจิตสำนึกแบบที่บุคคลไม่ต้องทำอะไรมาก เพียงแต่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือไม่ทำลายสาธารณสมบัติที่ตนใช้ก็พอ ซึ่งเป็นการแสดงออกว่าบุคคลมีความเข้าใจว่าควรหรือไม่ควรปฏิบัติอย่างไรต่อสาธารณสมบัติ

ระดับที่ 2 เป็นระดับที่บุคคลกระทำการอันแสดงว่า มีความรับผิดชอบที่ดีต่อสาธารณสมบัติ ไม่ว่าจะได้ใช้หรือไม่ใช้สาธารณสมบัตินั้นก็ตาม เช่น การมีส่วนในการบำรุงรักษาสาธารณสมบัติที่ชำรุดเสียหาย

สุชาดา จักรพิสูทธิ์ (2544) กล่าวว่า จิตสำนึกสาธารณะเป็นคุณธรรมหรือข้อเรียกร้อง สำหรับส่วนรวมในสภาพการณ์ที่เกิดความไม่ปกติสุข ความร่วมมือของพลเมืองในการกระทำเพื่อ บ้านเมือง

สุจิตต์ วงษ์เทศ (2550) กล่าวว่า จิตสาธารณะหมายถึง การเผื่อแผ่แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทั้งเพื่อบุคคลอื่น และเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

ประทุมทิพย์ ทองเจริญ (2552) กล่าวว่า จิตสาธารณะหมายถึง การเอาใจใส่ การช่วยเหลือ ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อกิจกรรมอันเป็นสาธารณะ ซึ่งแสดงออกได้หลายวิธี เช่น การเป็นครู สอนหนังสือเด็กในโรงเรียนชนบทช่วงปิดเทอม การช่วยสร้างห้องน้ำสร้างโรงเรียน สร้างห้องสมุด ในถิ่นทุรกันดาร การช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน การช่วยคุณครูถือของ เป็นต้น

จากความหมายของจิตสาธารณะข้างต้น สรุปได้ว่า จิตสาธารณะหมายถึง การรู้จักเอาใจใส่ ในเรื่องของประโยชน์ส่วนรวม มีความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีการดูแลรักษาของส่วนรวม และมีการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยไม่มียึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง

พัฒนาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ศรีเรื่อน แก้วกั้งวาล (2549) กล่าวว่า ช่วงความเป็นวัยรุ่น คืออายุประมาณ 12-25 ปี อาจแบ่งช่วงวัยรุ่นเป็น 3 ระยะ โดยใช้เกณฑ์ความเป็นเด็ก-ผู้ใหญ่ตัดสิน คือ ช่วงอายุประมาณ 12-15 ปี เป็นวัยแรกเริ่ม ยังมีพฤติกรรมค่อนข้างไปทางเป็นเด็กอยู่มาก ช่วงอายุ 16-17 ปี เป็นระยะวัยรุ่นตอนกลาง มีพฤติกรรมกำลังระหว่างความเป็นเด็ก-ผู้ใหญ่ ช่วงอายุ 18-25 ปี เป็นระยะวัยรุ่นตอนปลาย กระบวนการพฤติกรรมค่อนข้างไปทางเป็นผู้ใหญ่ พัฒนาการวัยรุ่นมีลักษณะเด่นในด้านต่างๆ ทุกด้าน เช่น ทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา คำว่า “เด่น” ในที่นี้มีความหมายว่า มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมาก และเห็นได้ชัดเจน

หากนับการเริ่มต้นของความเป็นวัยรุ่นตามลักษณะพัฒนาการ สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนว่าช่วงวัยรุ่นเริ่มต้นแล้วก็คือ การเปลี่ยนแปลงทางกายภายนอก เช่น ความสูง ผิวน้ำหนัง รูปร่างหน้าตา การมีหน้าอก ฯลฯ และการเปลี่ยนแปลงภายในร่างกาย เช่น สมอองพัฒนาเต็มที่ สอโรมนเพศเริ่มทำงาน ฯลฯ พร้อมๆกับการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายก็มีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะพัฒนาการด้านอื่นๆ ด้วย เช่น ทางสังคม ทางอารมณ์ ค่านิยม ความสนใจ การแสวงหาเอกลักษณ์ ความสนใจเพศตรงข้าม ฯลฯ

ช่วงระยะวัยรุ่นโดยทั่วไปเป็นช่วงระยะเวลาคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็กต่อเนื่องกับความเป็นผู้ใหญ่ นับเป็นเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ถ้าเด็กวัยรุ่นผู้ใดได้ดำเนินชีวิตในช่วงเวลานี้ผ่านพ้นไปอย่างราบรื่น มีปัญหาไม่ซับซ้อนมากนัก เด็กวัยรุ่นผู้นั้นย่อมเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ด้วยดี และมักจัดการกับชีวิตในวัยผู้ใหญ่ได้อย่างราบรื่น แต่ถ้าเป็นไปในทางตรงกันข้าม วัยนี้จะเป็นวัยที่ประสบความยุ่งยากมาก จนนักวิชาการเรียกว่า “ช่วงวิกฤต” เช่น แอริคสัน แสดงทัศนะว่า วัยรุ่นเป็นระยะเวลาที่มนุษย์มีความสับสนทางจิตใจมากที่สุดยิ่งกว่าวัยอื่นๆ (Erikson, 1968 อ้างใน ศรีเรื่อน แก้วกั้งวาล, 2549)

ความหมายของพัฒนาการ

Hurlock (1978) ได้ให้ความหมายว่า พัฒนาการหมายถึง “การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่แสดงถึงความก้าวหน้าอย่างมีขั้นตอนมากกว่าจะใช้กับความเสื่อมถอย”

พาสนา จุลรัตน์ (2548) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พัฒนาการหมายถึง กระบวนการการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพในด้านต่างๆ ของบุคคล เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นต้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้จะเกิดขึ้นอย่างมีขั้นตอน แบบแผน และเกิดขึ้นต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อให้บุคคลสามารถกระทำกิจกรรมต่างๆ ได้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นตามวัยที่เปลี่ยนไป

สุวรี ศิวะแพทย์ (2549) ได้ให้ความหมายว่า พัฒนาการหมายถึง เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพที่ต่อเนื่องกันไป ตั้งแต่มีการปฏิสนธิจนถึงการเสียชีวิตซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นเกณฑ์พิจารณาซึ่งเป็นไปตามลำดับจากช่วงเวลาหนึ่งไปอีกช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อสู่ความมีวุฒิภาวะ ทำให้มนุษย์มีลักษณะและความสามารถใหม่ๆ เกิดขึ้น

เต็มศักดิ์ คทวนิช (2549) ได้ให้ความหมายว่า พัฒนาการหมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆ เช่น ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านสังคมและอารมณ์ ของบุคคลอย่างเป็นขั้นเป็นตอนและเป็นระเบียบ นับตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิจนถึงสิ้นชีวิต โดยมากจะเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงคุณภาพ เพื่อให้บุคคลนั้นพร้อมจะแสดงความสามารถในการทำกิจกรรมใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับวัย

จิราภา เต็งไทรรัตน์และคณะ (2550) ได้ให้ความหมายว่า พัฒนาการหมายถึง กระบวนการเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของบุคคลซึ่งรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพและปริมาณ เช่น พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านภาษา พัฒนาการทางด้านสติปัญญา และพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ เป็นต้น

จากความหมายของพัฒนาการที่ได้กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า พัฒนาการหมายถึง การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพที่มีกระบวนการในด้านต่างๆ ของบุคคล ซึ่งเป็นไปอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงการเสียชีวิตซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในด้านต่างๆ เช่น ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

พัฒนาการทางร่างกาย

พัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กวัยนี้เป็นไปอย่างรวดเร็ว จนทำให้เด็กวัยรุ่นเองตระหนักในการเปลี่ยนแปลง และมีความวิตกกังวล ดังนั้น ทั้งผู้ปกครองและครูควรเตรียมเด็กได้เข้าสู่วัยรุ่นอย่างราบรื่น โดยการอธิบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย โดยเฉพาะความแตกต่างระหว่างบุคคลและให้คำแนะนำในการปฏิบัติเกี่ยวกับการออกกำลังกาย การรับประทานอาหาร อัดมโนทัศน์ของเด็กขึ้นอยู่กับความรู้ตัวเองว่าเป็นคนสวยหรือไม่สวย มีรูปร่างดีหรือไม่ดี พัฒนาการร่างกายของเด็กวัยนี้มีดังต่อไปนี้

1. วัยรุ่นจะเริ่มต้นมีการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย มีการเปลี่ยนแปลงทางความสูงและน้ำหนักอย่างรวดเร็วมาก การเปลี่ยนแปลงนี้มีความแตกต่างระหว่างเพศ เด็กหญิงจะเริ่มเมื่ออายุเฉลี่ยประมาณ 11 ปี ซึ่งจะเร็วกว่าเด็กชายประมาณ 2 ปี การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายอย่างรวดเร็วของเด็กชายจะเริ่มเมื่ออายุเฉลี่ยประมาณ 13 ปี

2. การเปลี่ยนแปลงของอวัยวะสืบพันธุ์ ก็จะเริ่มในวัยแรกรุ่น (Puberty) เนื่องจากฮอร์โมนเกี่ยวกับการเจริญเติบโตที่ต่อมพิทูอิทารี (Pituitary Gland) หรือต่อมใต้สมองได้สร้างขึ้นเด็กหญิงจะเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงของรังไข่ และมีการตกไข่ และการเพิ่มฮอร์โมนที่เรียกว่า เอสโตรเจนส์ (Estrogens) ในสายเลือด สำหรับเด็กชายจะมีการเพิ่มขนาดของอวัยวะสืบพันธุ์และการสร้างเซลล์และเพิ่มฮอร์โมนของผู้ชายที่เรียกว่า แอนโดรเจนส์ (Androgens)

3. การเปลี่ยนแปลงทุติยภูมิทางเพศ (Secondary Sex Characteristics) จะปรากฏเป็นระยะการแตกเนื้อหนุ่มสาว เด็กหญิงจะเพิ่มขนาดของหน้าอก สะโพก มีรูปร่างอวบขึ้น และมีเอว เด็กชายจะมีไหล่กว้างขึ้น มีกล้ามเนื้อที่แข็งแรง การเปลี่ยนของเสียง จะเห็นได้ชัดในเด็กชาย คือ เสียงห้าวและแปร่ง นอกจากนี้ ยังมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับผิวหนัง โดยเฉพาะหน้า เด็กหญิงวัยรุ่นบางคนจะมีสิวเต็มหน้า เด็กชายบางคนก็จะมีสิวมเหมือนกัน ทั้งเด็กชายและหญิงจะมีขนขึ้นตามร่างกาย แขน ขา และรอบอวัยวะสืบพันธุ์ และหน้า เป็นต้น

4. อัตราการเจริญเติบโตของส่วนต่างๆ ของร่างกาย อาจเกิดขึ้นไม่พร้อมกันหรือเวลาเดียวกัน ตัวอย่างเช่น เด็กบางคนจะมีการเปลี่ยนแปลงขนาดของเท้า ทั้งยาวและใหญ่ขึ้น แต่ส่วนอื่นของร่างกายยังไม่เปลี่ยนแปลง บางคนรู้สึกวุ่นวายขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ไหล่ยังคงเดิม เด็กวัยรุ่น

มักจะมีควมวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย และมักจะรู้สึกตัวอยู่เสมอว่า ร่างกายกำลังเปลี่ยนแปลง และคิดว่าคนอื่นจะคิดอย่างไรเกี่ยวกับรูปร่างของตน เด็กวัยรุ่นบางคนไม่มีความพอใจเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะของตน เช่น อยากเตี้ยลง หรืออยากสูงขึ้น

5. เด็กหญิงจะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายอย่างรวดเร็วราวๆ 12 ปี ส่วนเด็กชายจะมีระยะการเจริญเติบโตราวๆ 14 ปี หลังจากนั้นการเจริญเติบโตจะเริ่มช้าลง แต่ทั้งชายหญิงจะยังคงเจริญเติบโตต่อไป ทั้งทางด้านความสูงและน้ำหนัก เด็กชายส่วนมากจะหยุดการเจริญเติบโตราวๆ อายุ 21 ปี แต่บางคนก็ยังคงเปลี่ยนแปลง โตได้ไม่หยุดจนถึงอายุ 25 ปี สำหรับเด็กหญิงจะหยุดการเจริญเติบโตเมื่ออายุราวๆ 17 ปี แต่บางคนก็ยังคงเจริญเติบโตต่อไปจนถึงอายุ 21 ปี อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างในการเจริญเติบโตทั้งอายุและเวลาก็มีมาก อัตราการเจริญเติบโตมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็กวัยนี้ เด็กหญิงที่มีร่างกายเจริญเติบโตช้าตอนวัยแรกเริ่มจะไม่มีปัญหาในการปรับตัว ส่วนเด็กชายถ้าร่างกายเจริญเติบโตช้าจะมีปัญหาในการปรับตัวและมักจะเข้ากับเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกันไม่ได้ มักจะรู้สึกว่าตนเองมีปมด้อย และมีพฤติกรรมที่ต้องเรียกร้องความสนใจจากผู้อื่น ส่วนเด็กชายที่มีการเจริญเติบโตเร็วกว่าเพื่อนๆ จะเป็นผู้ที่ปรับตัวได้ดี เป็นที่ยอมรับของเพื่อนฝูง และมักจะเป็นผู้นำ มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีพฤติกรรมเป็นผู้ใหญ่ เด็กหญิงที่มีอัตราการเจริญเติบโตของร่างกายเร็วกว่าเพื่อนๆ และอยู่ชั้นต่ำกว่า ป.6 จะเป็นผู้ที่มีปัญหาในการปรับตัว แต่ถ้าเด็กหญิงที่มีการเจริญเติบโตเร็ว แต่เรียนชั้นสูง คือ ป.6 หรือ ม.1 เด็กจะไม่มีปัญหาในการปรับตัว ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเจริญเติบโตและบุคลิกภาพของเด็กหญิงจะต้องพิจารณาถึงระดับการศึกษาควบคู่ไปด้วย

พัฒนาการทางเชาว์ปัญญา

พินอเจอร์ท์ ให้ชื่อขั้นพัฒนาการของเด็กวัยรุ่นหรือวัยมัธยมศึกษาว่า “Formal Operations” แต่พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กวัยรุ่นบางคนยังอยู่ระหว่าง “Concrete Operations” และ “Formal Operations” แต่ในที่สุดก็จะถึงขั้น “Formal Operations” ซึ่งเด็กจะสามารถคิดได้แบบผู้ใหญ่ มีความคิดที่เป็นความคิดขั้นสุดยอด เด็กสามารถที่จะคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากข้อมูลที่มืออยู่ สามารถคิดอย่างนักวิทยาศาสตร์ สามารถตั้งสมมติฐานและทฤษฎีและเห็นว่าความเป็นจริงที่เห็นด้วยกับการรับรู้ไม่สำคัญเท่ากับความคิดถึงสิ่งที่อาจเป็นไปได้ พินอเจอร์ท์ ได้สรุปว่า “เด็กวัยนี้เป็นผู้ที่คิดเหนือไปกว่าสิ่งปัจจุบัน สนใจที่จะสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับทุกสิ่งทุกอย่าง และมีความพอใจที่จะคิดพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่มีตัวตน หรือสิ่งที่เป็นนามธรรม

เด็กวัยนี้จึงมีความสนใจในเรื่องปรัชญาชีวิต ศาสนา สามารถที่จะใช้เหตุผลเป็นหลักในการตัดสินใจ มีหลักการและเหตุผลของตนเองเกี่ยวกับความยุติธรรม ความเสมอภาค และมนุษยธรรม การสอนเด็กวัยรุ่นควรจะทำให้เขาารู้จักคิด เช่น การคิดแก้ปัญหา หรือการสอนให้รู้จักการคิดรวบยอดที่มีความหมายกว้างๆ เป็นต้น (สุรางค์ โคว์ตระกูล, 2550)

พัฒนาการทางบุคลิกภาพและสังคม

วัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เห็นได้ชัด คือ ต้องการเป็นที่ยอมรับของเพื่อน เชื่อถือและรับฟังเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ วัยรุ่นบางคนคิดดูถูกดูแคลนพ่อแม่และผู้ใหญ่ พยายามปลีกตัวห่างจากพ่อแม่ เพื่อหัดดูแลรับผิดชอบตนเอง เริ่มสนใจที่จะมีเพื่อนต่างเพศ ชอบเปรียบเทียบตนเองและเพื่อนฝูง รู้สึกมีปมด้อย และท้อแท้ใจได้ง่าย ในขณะที่ต้องการอิสระทำงานด้วยตนเองแต่ในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญมากกับกลุ่มเพื่อนและชอบอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม การที่วัยรุ่นได้ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มจะเป็นรากฐานการพัฒนาบุคลิกภาพและความสัมพันธ์ทางสังคมในอนาคต ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การช่วยเหลือเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น การรู้จักเป็นผู้ให้และผู้รับระหว่างเพื่อนในวัยเดียวกัน คือ การมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมมากขึ้น

สังคมของวัยรุ่นจะเป็นสังคมที่กว้างออกไปกว่าครอบครัวและเพื่อนเล่นในวัยเด็ก ความต้องการทางสังคมที่สำคัญของวัยรุ่นนั้นนักจิตวิทยาวิเคราะห์กล่าวว่าประกอบด้วยความต้องการในการสร้างสัมพันธ์ที่มีความหมายและหน้าพอกับคนอื่นๆ ต้องการขยายวงเพื่อนจากวัยเด็กไปคบหากับคนอื่นที่ภูมิหลังและประสบการณ์สังคมต่างออกไป ต้องการการยอมรับ ความเป็นเจ้าของและมีสถานภาพในกลุ่มและต้องการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ ซึ่งความต้องการทั้งหมดนี้จะช่วยให้วัยรุ่นเรียนรู้ที่จะรู้จักตนเองพร้อมกับเรียนรู้ทักษะทางสังคมที่เหมาะสมกับเพศของตน ซึ่งภารกิจที่สำคัญมากของวัยรุ่นไม่ควรละเลยคือ การค้นหาความเป็นตัวของตัวเอง หรือที่เรียกว่าอัตลักษณ์ประจำตัวนั่นเอง

พัฒนาการด้านอารมณ์

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ อย่างมากมาย ทำให้วัยรุ่นรู้สึกไม่สบายใจและวิตกกังวลอยู่เสมอ เช่น บางคนวิตกกังวลเรื่องการเป็นสิ่ว บางคนกลัวอ้วน บางคนอยากสูง บางคนอยากที่มีหน้าอก เป็นต้น ซึ่งความวิตกกังวลที่เกิดขึ้น ทำให้วัยรุ่นมีความผิดปกติทางด้านร่างกาย จิตใจ และ

พฤติกรรมที่ตามมา เช่น ปวดศีรษะบ่อยๆ นอนไม่หลับ ใจสั่นหน้ามือเป็นลมบ่อยๆ เป็นต้น หรือความรู้สึกอึดอัดว่าวุ่นใจ สับสน อารมณ์แปรปรวน บางทีก็ก้าวร้าว เป็นต้น ความผิดปกติทางพฤติกรรม ได้แก่ การต่อต้านพ่อแม่ การเก็บตัวอยู่คนเดียวไม่ยุ่งกับใคร การทำลายข้าวของหรือแม่แต่การทำร้ายตนเอง การใช้ยาเสพติด เป็นต้น (จิตตินันท์ บุญสถิรกุล, 2548)

จากการศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สามารถสรุปได้ว่านักเรียนในวัยมัธยมศึกษาปีที่ 1 จะมีอายุประมาณ 13 ปี ซึ่งเป็นวัยที่เรียกว่า วัยรุ่น จะมีพัฒนาการในทุกๆด้าน เป็นไปอย่างรวดเร็ว เช่น พัฒนาการทางด้านร่างกาย ก็จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว พัฒนาการทางด้านเชาว์ปัญญา เด็กในวัยนี้มักมีความคิดเป็นของตนเอง คิดอย่างมีเหตุผล สามารถคิดที่จะแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี พัฒนาการทางบุคลิกภาพและสังคม เด็กวัยนี้มักจะอยู่ร่วมกับเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ ต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และหัดที่จะรับผิดชอบตนเอง และพัฒนาการทางด้านอารมณ์ เด็กวัยนี้มักมีอารมณ์ที่แปรปรวน ฉุนเฉียว ก้าวร้าว เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

งานวิจัยในประเทศ

สุวรรณ สุวรรณสิงค์ (2552) ได้ศึกษาเรื่องผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเกมคอมพิวเตอร์ออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดยายร่ม กรุงเทพมหานคร ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา 2) แบบสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเกมคอมพิวเตอร์ออนไลน์ แบบวัดการคิดตัดสินใจและการแก้ปัญหา 3) แบบบันทึกประสบการณ์ที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ The Wilcoxon Matched Pairs Signed - Rank Test และ The Mann - Whitney U Test ผลการวิจัยพบว่า ก่อนและหลังทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเกมคอมพิวเตอร์ออนไลน์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 หลังทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม มีคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเกม

คอมพิวเตอร์ออนไลน์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ก่อนและหลังทดลอง นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเกมคอมพิวเตอร์ออนไลน์ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจในโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

ประภาวดี สุมามาลย์ (2549) ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมของนักเรียนสมาธิสั้น ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา โดยใช้เทคนิคการตั้งเป้าหมาย การฝึกผ่อนคลายตนเองโดยการใช้การจินตนาการ การให้ข้อมูลป้อนกลับทางชีวภาพ (Biofeedback) และการพูดคุยกับตนเองในทางบวก สำหรับนักเรียนสมาธิสั้น ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา 2) เพื่อศึกษาถึงผลของการใช้โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ในการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม อันได้แก่ การมีสมาธิในการฟัง พฤติกรรมการตอบคำถาม การส่งงานและการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนสมาธิสั้น ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนสมาธิสั้นที่ได้รับการรักษาด้วยยา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ภาคปลาย ปีการศึกษา 2547 จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา 2) แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน โดยอาจารย์ประจำชั้น 3) แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้โดยอาจารย์ประจำวิชาทักษะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและด้วยสถิติ Signed Test ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง นักเรียนมีสมาธิในการฟัง มีพฤติกรรมการตอบคำถาม การส่งงานและการทำงานกลุ่ม สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .10

นิตยา วรรณรัตน์ (2546) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแซ้วฟ้า จังหวัดแพร่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา 10 กิจกรรม 2) แบบสอบวัดความสามารถการควบคุมตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถ

ในการควบคุมตนเองของนักเรียนสูงขึ้นหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จันทพร โรจนพิทักษ์ (2543) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อเสริมสร้างวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2542 จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา 2) แบบประเมินพฤติกรรม การมีวินัยในชั้นเรียน 3) แบบสอบถามพฤติกรรมมีวินัยในชั้นเรียน 4) แบบบันทึกการสังเกต พฤติกรรมมีวินัยในชั้นเรียน 5) แบบบันทึกเสียงสัญญาณการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม และ 6) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมโปรแกรม ซึ่งนักเรียนกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา แต่ได้รับเอกสารเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมมีวินัยในชั้นเรียนไปศึกษาด้วยตัวเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ The Wilcoxon Matched Pairs Signed - Rank Test และ The Mann - Whitney U Test ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมมีวินัยในชั้นเรียน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.05 นักเรียนกลุ่มทดลองมี พฤติกรรมมีวินัยในชั้นเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมหลังการทดลอง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.05 และ นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญามีความเห็นว่าโปรแกรมห้เป็น โปรแกรมที่ดีมีประโยชน์ และสามารถพัฒนาตนเองให้มีวินัยในชั้นเรียนมากขึ้น ตลอดจนนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รู้จักการปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

การเสนอตัวแบบ

จำรัส แพรพันธ์ (2548) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความรับผิดชอบ ต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนบ้านช่องแสมสาร จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบทดสอบความรับผิดชอบต่อตนเอง 2) โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิค แม่แบบมีคะแนนความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบมีคะแนนความรับผิดชอบก่อนและหลังได้รับโปรแกรมฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

จันทิมา สวรรค์ (2547) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความสามารถในการแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยกลุ่มที่ 1 ใช้สถานการณ์จำลอง และกลุ่มที่ 2 ใช้เทคนิคแม่แบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการเรียน 2) โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง 3) โปรแกรมการใช้เทคนิคแม่แบบวิเคราะห์ข้อมูล โดยการใช้ค่าสถิติทดสอบค่าที (t - test) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการเรียนมากขึ้น หลังจากได้รับการใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการเรียนมากขึ้น หลังจากได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองและนักเรียนที่ได้รับการใช้เทคนิคแม่แบบ มีความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการเรียนมากขึ้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กาญจนา กลิ่นหอม (2546) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางด้านอารมณ์ โดยการใช้การสร้างอุปนิสัยใหม่และการใช้เทคนิคแม่แบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดธรรมจริยาภิรมย์ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์โดยการใช้การสร้างอุปนิสัยใหม่และการใช้เทคนิคแม่แบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดธรรมจริยาภิรมย์ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนที่มีคะแนนความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับต่ำถึงต่ำมาก จำนวน 30 คน และสอบถามความสมัครใจเพื่อแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบทดสอบความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ 2) กิจกรรมเพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์โดยใช้เทคนิคแม่แบบวิเคราะห์ข้อมูล โดยการใช้ค่าสถิติทดสอบที (t - test) และ ANCOVA ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นหลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาความเฉลียว

ฉลาดทางอารมณ์มีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มณฑิรา มาลาธิ์ (2546) ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้เทคนิคแม่แบบในการพัฒนาทักษะชีวิต ด้านทักษะ พิสัยเพื่อป้องกันสารเสพติดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกิ่งเพชร โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบในการพัฒนาทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัย เพื่อป้องกันสารเสพติดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกิ่งเพชร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกิ่งเพชร กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 ที่ทำแบบสอบถามทักษะชีวิต ด้านทักษะพิสัยเพื่อป้องกันสารเสพติดและได้คะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 28 คน สุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 14 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถามทักษะชีวิต ด้านทักษะพิสัยเพื่อป้องกันสารเสพติด 2) การสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบซึ่งเป็นหนังสือภาพประกอบคำบรรยาย โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะชีวิตด้านทักษะพิสัยเพื่อป้องกันสารเสพติดจำนวน 6 เรื่อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติที (t - test) ผลการวิจัยพบว่า การสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบไม่ทำให้นักเรียนมีทักษะชีวิต ด้านทักษะพิสัยเพื่อป้องกันสารเสพติดแตกต่างไปจากการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การฝึกการสอนตนเอง

มะลิ หลีทิม (2544) ได้ศึกษาเรื่องศึกษาผลของการสอนตนเองต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการสอนตนเองต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติ ต่อการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกระทุ่มแบน "วิเศษสมุทคุณ" จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 40 คน โดยผู้วิจัยสุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษ 2) โปรแกรมการสอนด้วยวิธีการสอนตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง และการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษ ภายหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษ ภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการ

ทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษ ภายหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษ ภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปราณี คำนกุลประเสริฐ (2544) ได้ศึกษาเรื่องผลของเทคนิคการสอนตนเอง ที่มีต่อการคิดแบบไตร่ตรอง ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีสไตล์การคิดแบบหุนหัน จำนวน 40 คน จากโรงเรียนบ้านบรือ จังหวัดมหาสารคาม แล้วจัดกลุ่มแบบจับคู่ กลุ่มทดลอง 20 คน กลุ่มควบคุม 20 คน แต่ละกลุ่มประกอบไปด้วยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 9 คน และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) เทคนิคการสอนตนเองโดยใช้แบบฝึกสไตล์การคิดแบบหุนหัน ไปสู่แบบไตร่ตรอง 2) แบบทดสอบสไตล์การคิดแบบหุนหันและแบบไตร่ตรอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติที่ (t – test) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการฝึกการใช้เทคนิคการสอนตนเอง มีพฤติกรรมการคิดไตร่ตรองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึก 2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนที่ได้รับการฝึกการใช้เทคนิคการสอนตนเอง มีพฤติกรรมการคิดไตร่ตรองสูงกว่าก่อนการได้รับการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนที่มีเพศต่างกัน ภายหลังได้รับการฝึกการสอนตนเอง มีพฤติกรรมการคิดแบบไตร่ตรองไม่แตกต่างกันที่ระดับความสำคัญทางสถิติ .05 4) นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ภายหลังได้รับการฝึกการสอนตนเอง มีพฤติกรรมการคิดแบบไตร่ตรองไม่แตกต่างกันที่ระดับความสำคัญทางสถิติ .05

วราพร ขาวสุทธิ (2542) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้การสอนตนเองกับการเรียนการสอนแบบรายบุคคลและแบบกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาเขตพิตรพิมุขมหาเมฆ จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง 1) รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้การสอนตนเองกับการเรียนการสอนแบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม 2) แบบสอบความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ 2) แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์ 3) แบบสอบความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ 4) แบบวัดทักษะการคิดทางคณิตศาสตร์ 5) แบบฝึกกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางและทดสอบสถิติที่ (t – test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของกลุ่มทดลองหลังการทดลองมีความแตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เทคนิคการแก้ปัญหา

ศรัณยา วรานุช (2546) ได้ศึกษาเรื่องทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนนานาชาติที่มีพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 และ 3 ของโรงเรียนนานาชาติในเขตกรุงเทพฯ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2445 จำนวน 104 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบทดสอบทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัย 2) แบบวัดพฤติกรรมกรรมการปรับตัว 3) แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว 4) แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการใช้คอมพิวเตอร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) โดยรวมเด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมกรรมการใช้คอมพิวเตอร์สูงและปานกลาง มีทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมกรรมการใช้คอมพิวเตอร์ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อวิเคราะห์ตามตัวแปรเพศ พบว่า เด็กปฐมวัยเพศหญิงที่มีพฤติกรรมกรรมการใช้คอมพิวเตอร์ปานกลาง มีทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงกว่าเด็กปฐมวัยเพศหญิงที่มีพฤติกรรมกรรมการใช้คอมพิวเตอร์ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างในกลุ่มเด็กปฐมวัยเพศชาย และเมื่อวิเคราะห์ตามตัวแปรอายุพบว่า เด็กปฐมวัยอายุ 5 ปี 1 เดือนถึง 6 ปีที่มีพฤติกรรมกรรมการใช้คอมพิวเตอร์ปานกลางมีทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงกว่าเด็กปฐมวัยอายุ 5 ปี 1 เดือน ถึง 6 ปีที่มีพฤติกรรมกรรมการใช้คอมพิวเตอร์ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างในกลุ่มเด็กปฐมวัยอายุ 4 ปี 1 เดือนถึง 5 ปี 2) เด็กปฐมวัยที่มีพฤติกรรมกรรมการใช้คอมพิวเตอร์แตกต่างกัน ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มที่จำแนกตามตัวแปร เพศและอายุ มีพฤติกรรมกรรมการปรับตัวโดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กปฐมวัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมกรรมการปรับตัวด้านรวมและด้านย่อยบางด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

Mousoulides, Constantinos and Bharath (2008) ได้ศึกษาผลของการใช้ตัวแบบในการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษา แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถทำงานที่มีผลต่อการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้มากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม และยังพบปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องอีก เช่น เกรดเฉลี่ยของนักเรียน เป็นต้น

Caroline, Mastropieri, Scruggs and Porter (2004) ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้การฝึกการสอนตนเองในการแก้ปัญหาในพีชคณิตสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาผลของการฝึกการสอนตนเองในการแก้ปัญหาพีชคณิตของนักเรียนพิการ นักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง และนักเรียนที่มีความเสี่ยงในการไม่เข้าใจในเรื่องพีชคณิต โดยมีนักเรียนทั้งหมด 74 คน แบ่งเป็นนักเรียนพิการ 17 คน นักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง 37 คน และนักเรียนที่มีความเสี่ยงในการไม่เข้าใจในเรื่องพีชคณิต 20 คน สุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มหนึ่งได้เข้าร่วมการฝึกการสอนตนเอง และอีกกลุ่มหนึ่งได้มีการเรียนการสอนแบบปกติ นักเรียนทุกคนได้ทำแบบสอบถามเกี่ยวกับพีชคณิตทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการฝึกการสอนตนเองมีคะแนนสูงกว่านักเรียนที่มีการเรียนการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญ

Larson (1992) ได้ทำการทดลองเพื่อตรวจสอบหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อสอนนักเรียนวัยรุ่นตอนกลางที่มีภาวะเสี่ยง ซึ่งใช้การจัดการกับความโกรธและความก้าวร้าว ด้วยกระบวนการในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในห้องเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง จำนวน 221 คน อายุเฉลี่ย 13.9 ปี มีหลักสูตรในการอบรมทั้งหมด 10 ครั้ง ใช้เวลา 5 สัปดาห์เงื่อนไขในการทดลองครั้งนี้คือ ให้กลุ่มทดลองดูตัวแบบจากวิดีโอ แล้วบูรณาการเข้ากับเทคนิคการสอนตนเอง การกำกับตนเอง การแก้ปัญหา โดยมีเป้าหมายในการลดตัวแปรตาม นั่นคือ พฤติกรรมก้าวร้าว และพฤติกรรมก่อกวนในโรงเรียน การควบคุมอารมณ์โกรธ และทำรายงานแนวโน้มนำการแสดงพฤติกรรมต่อต้านสังคม ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม (ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่าง 15 คน) มีผลแตกต่างกันในระยะติดตามผล

Slaby and Guerra (1988) ได้ทำการวิจัยโดยใช้กรอบแนวคิดของพัฒนาการทางปัญญา สังคมโดยมีกลุ่มตัวอย่างทั้งเพศหญิง และเพศชาย จำนวน 120 คน ที่มีคดีเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าวแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม และกลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 และ 2 โดยใช้โปรแกรมฝึกพัฒนาการทางปัญญาสังคม จำนวน 12 ครั้งในกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมให้ทำกิจกรรมปกติในโปรแกรมการทดลองนั้นจะเน้นที่การจัดการกระทำกับกระบวนการความคิด ความเชื่อ และมีการฝึกพฤติกรรมที่ใช้ในการแก้ปัญหาทางสังคม ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มทดลองเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาทางสังคม ลดความเชื่อที่ยอมรับพฤติกรรมก้าวร้าว ลดพฤติกรรมก้าวร้าว ลดความหุนหันพลันแล่นและลดพฤติกรรมที่ไม่ยืดหยุ่นอื่น ๆ ลงได้ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ผู้ควบคุมเป็นประเมิน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์ (2550) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้สถานการณ์จำลองผสมผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนราชบพิธ สังกัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองผสมผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง 2) แบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะ 3) แบบบันทึกพฤติกรรมจิตสาธารณะ 4) แฟ้มสะสมงาน 5) แบบทดสอบจิตสาธารณะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองผสมผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยรวม ก่อนทดลองและหลังทดลอง 1 สัปดาห์ สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองผสมผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยแยกตามรายองค์ประกอบของจิตสาธารณะ 3 องค์ประกอบ ก่อนทดลอง หลังทดลอง และหลังทดลอง 1 สัปดาห์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับในองค์ประกอบที่ 3 คือด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ส่วนองค์ประกอบที่ 1 คือด้านการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสมบัติของส่วนรวมและองค์ประกอบที่ 2 ด้านการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวม ที่ไม่เปลี่ยนแปลง

ศุคนธรส หุตะวัฒนะ (2550) ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ ด้วยเทคนิคการเสนอตัวแบบผ่านการตั้งต้นร่วมกับการชี้แนะทางวาจา ที่มีต่อจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน พิษณุชนก สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 72 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วย เทคนิคเสนอตัวแบบผ่านการตั้งต้นร่วมกับการชี้แนะทางวาจา จำนวน 12 ครั้ง 2) แบบสังเกตและบันทึก พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะจากการทำกิจกรรม 3) แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบสองทาง ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคการเสนอตัวแบบผ่านการตั้งต้น ร่วมกับการชี้แนะทางวาจามีจิตสาธารณะสูงกว่า นักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ ด้วยเทคนิคการเสนอตัวแบบผ่านการตั้งต้นร่วมกับการชี้แนะทางวาจา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคการ เสนอตัวแบบผ่านการตั้งต้นร่วมกับการชี้แนะทางวาจา กับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ที่มีต่อ จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 นั่นคือ โปรแกรม พัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคการเสนอตัวแบบผ่านการตั้งต้นร่วมกับการชี้แนะทางวาจาสามารถใช้ พัฒนานักเรียน ได้ทั้ง 2 กลุ่มคือ กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากและน้อย

พรพรหม พรรคพวก (2550) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานครตะวันออก กรุงเทพมหานคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้เป็นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก จำนวน 412 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถามจิตสาธารณะ 2) แบบสอบถาม การรับรู้ความสามารถของตน 3) แบบสอบถามการคล้อยตามผู้อื่น 4) แบบสอบถามสัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับครู 5) แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน 6) แบบสอบถามการ อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบตัวแปร พหุนามและการวิเคราะห์แบบตัวแปรเอคนาม ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรปัจจัยทั้งห้าตัว ได้แก่ การ รับรู้ความสามารถของตน การคล้อยตามผู้อื่น สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับตัวแปรตาม คือจิตสาธารณะ โดยรวม มีความสัมพันธ์กัน และค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรปัจจัยทั้งห้าตัวกับจิตสาธารณะรายด้านทั้ง สามด้านมีความสัมพันธ์กันและค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ

รายด้าน ทั้งสามด้านมากที่สุดคือ การรับรู้ความสามารถของตน ซึ่งมีค่าเท่ากับ .411, .483 และ .604 ตามลำดับ โดยส่งผลทางบวกต่อจิตสาธารณะรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญทัน ภูบาล (2549) ได้ศึกษาเรื่องการใช้ชีวิตที่มั่นคงเป็นต้นแบบเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านศรีแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ประจำปีการศึกษา 2548 จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามวัดจิตสาธารณะ 2) แบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการใช้ชีวิตที่มั่นคงเป็นต้นแบบ มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยรวมก่อนการใช้ชีวิตที่มั่นคง ระหว่างการใช้ชีวิตที่มั่นคงและหลังการใช้ชีวิตที่มั่นคงเป็นต้นแบบในแต่ละช่วงสัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดช่วงระยะเวลา 4 สัปดาห์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการใช้ชีวิตที่มั่นคงเป็นต้นแบบ มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยแยกตามรายองค์ประกอบของจิตสาธารณะ 3 องค์ประกอบ ก่อนการใช้ชีวิตที่มั่นคง ระหว่างการใช้ชีวิตที่มั่นคง และหลังการใช้ชีวิตที่มั่นคงในแต่ละช่วงสัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยทั้ง 3 องค์ประกอบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดช่วงระยะเวลา 4 สัปดาห์

มุกิตา หวังคิด (2547) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาจำนวน 72 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนดำเนินการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์ 2) แบบวัดจิตสาธารณะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบสองทาง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์มีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน และไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียน

ธรรมนันท์กา แจ็งสว่าง (2547) ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ ด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยกลุ่มตัวอย่างใช้เป็น นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏสงขลา จังหวัดสงขลา จำนวน 68 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบวัดจิตสาธารณะ 2) โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบสองทาง โดยใช้คะแนนก่อนทดลองเป็นตัวแปรร่วม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบ กับเพศที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียน

นันทวัฒน์ ชุนชี (2546) ได้ศึกษาเรื่องการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ม โดยกลุ่มตัวอย่างใช้เป็น นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่มีตัวแบบจิตสาธารณะจำนวน 12 เล่ม สำหรับกลุ่มทดลอง 2) หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่ไม่มีตัวแบบจิตสาธารณะจำนวน 12 เล่ม สำหรับกลุ่มควบคุม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบสองทาง ผลการวิจัยพบว่าไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับเพศที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่ได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมจะมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนหญิงมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หฤทัย อาจปรุ (2544) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 สถาบันการศึกษาพยาบาลเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 150 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสอบถามภาวะผู้นำ 2) แบบสอบถามรูปแบบการดำเนินชีวิต 3) แบบสอบถาม

ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง 4) แบบสอบถามการมีจิตสำนึกสาธารณะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร เท่ากับ 197.22 คิดเป็นร้อยละ 76.90 ของคะแนนเต็ม (คะแนนเต็ม = 255) ซึ่งอยู่ในเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 52 ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีความสำคัญตามลำดับดังนี้ ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 45.60

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรมทางปัญญา และการพัฒนาจิตสาธารณะ พบว่า มีกระบวนการและขั้นตอนในการพัฒนาที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของนักเรียนในแต่ละช่วงวัยที่นักวิจัยต้องการศึกษา และพัฒนา อย่างไรก็ตามในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา (Cognitive Behavior Modification) มาประยุกต์เพื่อพัฒนาการมีจิตสาธารณะ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และจะส่งผลให้นักเรียนมีจิตใจที่โอบอ้อมอารี ไม่เห็นแก่ตัว มีจิตใจที่เป็นสาธารณะ และเป็นรากฐานที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตต่อไป

สมมติฐานการวิจัย

1. ภายหลังจากที่นักเรียนกลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ นักเรียนจะพัฒนาจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น โดยมีคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ภายหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมปัญญา สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ภายหลังจากที่นักเรียนกลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ นักเรียนจะพัฒนาจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น โดยมีคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยใช้รูปแบบการทดลอง ที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งมีการวัดตัวแปรตามก่อน และหลังตัวแปร (Pretest – Posttest Control Group Design) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2552 จำนวน 15 ห้องมีนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 849 คน แต่ละห้องมีนักเรียนประมาณ 60 คน โดยจัดห้องเรียนแบบคละระดับความสามารถ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 1 ห้องเรียน โดยวิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 15 ห้อง มีนักเรียนที่ทำแบบทดสอบจิตสาธารณะทั้งหมด 849 คน

2. สุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากห้องเรียน 2 ห้อง ที่ไม่มีความแตกต่างกันของคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ จากนั้นใช้การสุ่มเข้ากลุ่ม (Random Assignment) เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ จำแนกได้ 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมทางปัญญา อาทิหนังสือทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม ของสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2550) หนังสือจิตวิทยาการศึกษา ของสุรงค์ โค้วตระกูล (2550) และศึกษาจากงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมทางปัญญา

2. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับจิตสาธารณะ อาทิเอกสารวารสารการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤตเพื่อฟื้นฟูชาติ ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542) เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ (2551) และจากงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

3. นำความรู้จากของ ข้อ 1 และข้อ 2 มาบูรณาการร่วมกันแล้วจัดทำโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 17 ครั้ง โดยโปรแกรมฯแต่ละครั้งจะประกอบด้วย 1) ชื่อกิจกรรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรมฯ 3) กระบวนการและวิธีการดำเนินจัดกิจกรรม รวมทั้งกิจกรรมที่จะใช้ในแต่ละครั้ง 4) วิธีการประเมินผล

4. นำโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก เพื่อตรวจสอบความถูกต้องความสอดคล้องและความเหมาะสมของโปรแกรมในรายละเอียดต่างๆ ได้แก่ ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ของโปรแกรม กระบวนการและวิธีการดำเนินการ รวมทั้งกิจกรรมแต่ละครั้ง และ วิธีการประเมินผล

5. นำโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มาแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 (ภาคผนวก ข) ในการตรวจสอบด้านด้านความสอดคล้อง ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ การดำเนินกิจกรรมการประเมินผล สื่อและอุปกรณ์ แล้วจึงรวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 ท่านมาแก้ไข

6. นำโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ท่าน มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักตรวจสอบอีกครั้ง ก่อนนำโปรแกรมฯ ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 โครงสร้างของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

องค์ประกอบ	ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ลักษณะกิจกรรม
	1	มาทดสอบกันก่อนการเรียน (Pre – Test)	เพื่อวัดระดับความมีจิตสาธารณะของนักเรียนก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ	- ผู้วิจัยบรรยายวัตถุประสงค์ของกิจกรรม - ทำแบบวัดฯ
	2	มารู้จักกันและ	1. เพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรคุ้นเคยยอมรับและไว้วางใจด้วยการมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างนักเรียนและผู้วิจัย 2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโปรแกรมทราบถึงวัตถุประสงค์ข้อตกลงเบื้องต้น ระยะเวลา	- การชี้แจง - การให้ความรู้ - ทำงานกลุ่ม - อภิปราย - ทำแบบบันทึกการเรียนรู้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ลักษณะกิจกรรม
			สถานที่และสิ่งที่ได้รับ จากการเข้าร่วมโปรแกรม การปรับพฤติกรรมทาง ปัญญาที่มีต่อการพัฒนา จิตสาธารณะ	
1. การไม่ทำให้ สมบัติของส่วนรวม ในโรงเรียนชำรุด เสียหาย	3	จิตซอร์ความรู้	เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ และบอกถึงความสำคัญ และประโยชน์ของจิต สาธารณะ และตระหนัก ถึงความสำคัญของการมี จิตสาธารณะ	-การชี้แจง -การให้ความรู้ -ทำงานกลุ่ม -อภิปราย -ทำแบบบันทึก การเรียนรู้
	4-5	ตัวอย่างที่ดี	เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ วิธีคิดและวิธีการปฏิบัติ ตนของบุคคลที่มีจิต สาธารณะ อีกทั้งยังได้ เห็นแบบอย่างที่ดีในการ ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ ของโรงเรียน	-การชี้แจง -การให้ความรู้ -ทำงานเดี่ยว -อภิปราย -ทำแบบบันทึก การเรียนรู้
	6	มาช่วยกันดูแล	เพื่อนักเรียนได้เห็นถึง ความสำคัญของการดูแล รักษาสาธารณสมบัติของ โรงเรียน	-การชี้แจง -การให้ความรู้ -ทำงานกลุ่ม -อภิปราย -ทำแบบบันทึก การเรียนรู้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ลักษณะกิจกรรม
	7	ถ้าเกิดเหตุเช่นนี้ จะทำเช่นไร	เพื่อให้ นักเรียน ได้ฝึก ทักษะในการแก้ไข ใน ด้านการดูแลรักษา ธรรณสมบัติหรือปัญหา ของการใช้สาธารณ สมบัติของโรงเรียน	-การชี้แจง -การให้ความรู้ -ทำงานเดี่ยว -อภิปราย -ทำแบบบันทึก การเรียนรู้
	8	การประกวดคนดีมี จิตสาธารณะ ครั้งที่ 1	เพื่อให้ นักเรียน ได้สังเกต พฤติกรรมเพื่อนในห้อง ว่าบุคคลใดมีคุณสมบัติ ที่ดีและเป็นที่น่าชื่นชม ควรเอาแบบอย่างในเรื่อง ของการมีจิตสาธารณะ	-การชี้แจง -การให้ความรู้ -ทำงานเดี่ยว -อภิปราย -ทำแบบบันทึก การเรียนรู้
2. การมีน้ำใจใน การช่วยเหลือ ผู้อื่นและถือเป็น หน้าที่ที่จะมีส่วน ร่วมในการดูแล รักษาสมบัติของ ส่วนรวม	9	ฉันมีน้ำใจงาม	1. เพื่อให้ นักเรียน ได้ เห็นต้นแบบของบุคคล ที่มี จิตสาธารณะ 2. เพื่อให้ นักเรียน สามารถบอกความหมาย จิตสาธารณะและสังเกต พฤติกรรมของบุคคลที่มี จิตสาธารณะ ได้ รับ มอบหมายมา	-การชี้แจง -การให้ความรู้ -ทำงานเดี่ยว -อภิปราย -ทำแบบบันทึก การเรียนรู้ -อภิปราย -ทำแบบบันทึก การเรียนรู้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ลักษณะกิจกรรม
	10	งานที่ได้รับมอบหมาย	เพื่อให้ นักเรียน ได้ฝึก การสอนตนเองเพื่อให้ เกิดการมีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่น ตามที่ ได้รับมอบหมายมา	-การชี้แจง -การให้ความรู้ -ทำงานกลุ่ม -อภิปราย -ทำแบบบันทึก การเรียนรู้
	11-12	ปีใหม่ ฟาใหม่ ไร่ยะ	เพื่อให้ นักเรียน ได้ ตระหนักถึงปัญหา และ ทราบถึงแนวทางในการ แก้ปัญหาที่แท้จริง	-การชี้แจง -การให้ความรู้ -ทำงานกลุ่ม -อภิปราย -ทำแบบบันทึก การเรียนรู้
3. การเคารพสิทธิ ในการใช้ของ ส่วนรวมใน โรงเรียนที่ใช้ ประโยชน์ร่วมกัน และไม่ยึดครองของ ส่วนรวมนั้นมา เป็นของตน	13	บุคคลต้นแบบ	เพื่อให้ นักเรียนตระหนัก ถึงความสำคัญของการ เคารพสิทธิในการใช้ของ ส่วนรวมของโรงเรียน	-การชี้แจง -การให้ความรู้ -ทำงานเดี่ยว -อภิปราย -ทำแบบบันทึก การเรียนรู้
	14	ไม่ใช่ของฉัน ฉันไม่เอา	เพื่อให้ นักเรียน ได้ฝึก ตนเองที่จะไม่ยึดครอง ของส่วนรวมมาเป็นของ ตนเอง	-การชี้แจง -การให้ความรู้ -ทำงานกลุ่ม -อภิปราย -ทำแบบบันทึก การเรียนรู้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	ลักษณะกิจกรรม
	15	แบ่งปันเป็นสิ่งที่ดี	เพื่อให้ นักเรียน ได้เห็นถึง ความสำคัญของการ แบ่งปันสิ่งของของ ส่วนรวมให้กับเพื่อน โดย การแก้ไขปัญหา	-การชี้แจง -การให้ความรู้ -ทำงานกลุ่ม -อภิปราย -ทำแบบบันทึก การเรียนรู้
	16	การประกวดคนดีมี จิตสาธารณะ ครั้งที่ 2	เพื่อให้ นักเรียน ได้สังเกต พฤติกรรมของเพื่อนใน ห้องว่า บุคคลใดมี คุณสมบัติหรือลักษณะ นิสัยที่ดี น่าชื่นชม และ ควรนำแบบอย่างที่ดีใน เรื่องของการมีจิต สาธารณะ	-การชี้แจง -การให้ความรู้ -ทำงานเดี่ยว -อภิปราย -ทำแบบบันทึก การเรียนรู้
	17	การทดสอบหลังการ เข้าร่วมกิจกรรม (Post – Test)	เพื่อให้ นักเรียน ทำมาตร วัดจิตสาธารณะภายหลัง การเข้าร่วมโปรแกรมฯ	- ผู้วิจัยบรรยาย วัตถุประสงค์ของ กิจกรรม - ทำแบบวัดฯ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 3 ชุด ดังนี้

1. แบบวัดจิตสาธารณะ
2. แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อ โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เมื่อเสร็จสิ้นโปรแกรมการทดลองแต่ละครั้ง
3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา และต่อผู้วิจัย โดยให้นักเรียนประเมินจากประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้เข้าร่วม โปรแกรม เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองทั้ง 17 ครั้ง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบวัดจิตสาธารณะ

แบบวัดจิตสาธารณะ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยปรับมาจากแบบวัดจิตสาธารณะของ พรพรม พรคพวก (2550) โดยแบบวัดจิตสาธารณะ ที่ผู้วิจัยพัฒนา แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบดังนี้

- 1) การไม่ทำให้สมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหาย
- 2) การมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่น และถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม
- 3) การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตน โดยมีขั้นตอนในการพัฒนา ดังนี้

1.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับจิตสาธารณะ อาทิเอกสารวาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤตเพื่อฟื้นฟูชาติ ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542) เอกสารหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ (2551) และจากงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

1.2 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ อาทิ งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก กรุงเทพมหานคร ของพรพรหม พรคพวก (2550)

1.3 จากการศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ ผู้วิจัยพัฒนาข้อคำถามที่มีเนื้อหา และภาษา สอดคล้องกับองค์ประกอบต่างๆ ของจิตสาธารณะ ให้เหมาะสมกับโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.4 นำแบบวัดจิตสาธารณะ ที่พัฒนาขึ้น 90 ข้อเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทั้งเนื้อหาข้อคำถาม และภาษาของแบบวัด เพื่อรับฟังคำวิจารณ์ และข้อที่ควรปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.5 นำแบบวัดจิตสาธารณะ ที่ปรับปรุงแก้ไข ไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน คือ 1) ผศ. กรกฏา นัคคิม จากสาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนวคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2) อาจารย์อิชยา นาคนาวา จากศูนย์บริการจิตวิทยาและการแนะแนว โรงเรียนสาริตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 3) อาจารย์บุศราภรณ์ สุขคุ้ม จากโรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราษฎร์อ่อนนุช) 4) อาจารย์กนิษฐา รัตนบุรี จากโรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม ในการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหานั้นผู้เชี่ยวชาญ ได้พิจารณาถึงข้อคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม พร้อมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 ท่าน นำมาแก้ไขแบบวัดจิตสาธารณะ

1.6 ภายหลังจากแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำแบบวัดจิตสาธารณะเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักเพื่อพิจารณาแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

1.7 นำแบบวัดจิตสาธารณะ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item –total Correlation) และหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัก (Cronbach' Alpha Reliability Coefficients) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม จำนวน 67 คน (2 ห้องเรียน) โดย

นักเรียนกลุ่มดังกล่าวไม่ใช่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.86 และหาความเที่ยงตามองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

1.7.1 การไม่ทำให้สมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหาย = 0.719

1.7.2 การมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่นและถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม = 0.864

1.7.3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันและไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตน = 0.800

ลักษณะของแบบวัดจิตสาธารณะ

แบบวัดที่มีลักษณะมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) จากข้อคำถามเป็นข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ โดยแบ่งช่วงคะแนน 1 - 4 ตามความมากน้อยของระดับการปฏิบัติของผู้ตอบในแต่ละข้อความนั้นๆ คือ ปฏิบัติมากที่สุด 4 3 2 1 ปฏิบัติน้อยที่สุด ในข้อคำถามเชิงบวก ปฏิบัติมากที่สุด 1 2 3 4 ปฏิบัติน้อยที่สุดในข้อคำถามเชิงลบ ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบดังนี้

1. การไม่ทำให้สมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหาย หมายถึง การกระทำของนักเรียนในการดูแลรักษาทรัพย์สินที่เป็นสาธารณะของโรงเรียน ประกอบด้วยข้อคำถาม 29 ข้อคำถาม ข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ข้อที่ 1, 2, 3, 4, 6, 8, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 และ 29 และข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ข้อที่ 5, 7, 9, 10, 11, 15, 19, 20 และ 28

2. การมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่นและถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในการปฏิบัติทำตามหน้าที่ ทั้งที่ได้รับมอบหมาย และไม่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วยข้อคำถาม 33 ข้อคำถาม ข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ข้อที่ 30, 32, 34, 35, 36, 38, 39, 41, 42, 45, 46, 48, 49, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 59, 60, 61 และ 62 และข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ข้อที่ 31, 33, 37, 40, 43, 44, 47, 50, 57 และ 58

3. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และไม่ยึดครองของส่วนร่วมนั้นมาเป็นของตนเอง หมายถึง การไม่นำของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันมาเป็นของตนเอง ประกอบด้วยข้อคำถาม 28 ข้อคำถาม ข้อคำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อที่ 65, 66, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 77, 78, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 88, 89 และ 90 และข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ข้อที่ 63, 64, 67, 75, 76, 82, 86 และ 87

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนและการประเมินผล

แบบวัดจิตสาธารณะ มีเกณฑ์การตรวจคะแนนเป็นรายข้อ โดยมีช่วงคะแนน 1 – 4 คะแนน ซึ่งให้คะแนนรายข้อตามความมากน้อยของการปฏิบัติของผู้ตอบในแต่ละข้อความนั้นๆ คะแนนที่ได้รับจากการทดสอบนำมาแปลผล ดังนั้นผู้ที่ให้คะแนนจากแบบวัดมากที่สุดถือว่าข้อความนั้นปฏิบัติมากที่สุด และผู้ที่ให้คะแนนจากแบบวัดในระดับน้อยที่สุด ถือว่าข้อความนั้นปฏิบัติน้อยที่สุดในข้อคำถามเชิงบวก แต่ถ้าผู้ที่ให้คะแนนจากแบบวัดมากที่สุดถือว่าข้อความนั้นปฏิบัติน้อยที่สุด และผู้ที่ให้คะแนนจากแบบวัดในระดับน้อยที่สุด ถือว่าข้อความนั้นผู้ตอบปฏิบัติมากที่สุด ในข้อคำถามเชิงลบ

เกณฑ์การให้คะแนนแบบวัดจิตสาธารณะ แบ่งเป็น 4 มาตรฐาน ตั้งแต่ปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติน้อยที่สุด โดยที่ข้อคำถามมีทั้งข้อคำถามเชิงบวก และเชิงลบ ซึ่งมีกรให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติมากที่สุด	4	3	2	1	ปฏิบัติน้อยที่สุด
ระดับการปฏิบัติ		ข้อความทางบวก			ข้อความทางลบ
		(คะแนน)			(คะแนน)
ปฏิบัติมากที่สุด		4			1
ปฏิบัติมาก		3			2
ปฏิบัติน้อย		2			3
ปฏิบัติน้อยที่สุด		1			4

2. แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เมื่อเสร็จสิ้นโปรแกรมการทดลองแต่ละครั้ง

แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อ โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เมื่อเสร็จสิ้น โปรแกรมการทดลองแต่ละครั้ง ลักษณะของแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนมีลักษณะของคำถามที่เกี่ยวกับกิจกรรมแต่ละครั้ง นักเรียนเขียนคำตอบเกี่ยวกับประสบการณ์ที่นักเรียนได้เรียนรู้ สำหรับแบบบันทึกการเรียนรู้ของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 ท่าน ก่อนนำไปใช้ในการทดลอง

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา และต่อผู้วิจัย โดยให้นักเรียนประเมินจากประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรม เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองทั้ง 17 ครั้ง

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะและต่อผู้วิจัย โดยให้นักเรียนประเมินจากประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วม โปรแกรมฯ เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง โปรแกรมฯ ครบ 17 ครั้ง รวมทั้งให้นักเรียนได้ประเมินผู้วิจัย แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะและต่อผู้วิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของ โปรแกรมฯ โดยมีลักษณะข้อคำถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 25 ข้อ คำถามวัด 2 องค์ประกอบคือ 1) สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ความรู้สึก และประสบการณ์การเรียนรู้ที่นักเรียนได้รับจากการเข้าร่วม โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ครบทั้ง 17 ครั้ง และสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อผู้วิจัย 2) นักเรียนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะเพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไข โปรแกรมฯ ให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต่อไป

เกณฑ์ในการตรวจให้คะแนน

มีเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ และต่อผู้วิจัย เป็นรายชื่อ โดยมีช่วงคะแนน ตั้งแต่ 1 - 5 คะแนน ซึ่งให้คะแนนรายชื่อตามความมากน้อยของระดับความคิดเห็น ความรู้สึก และ ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีช่วงคะแนนตั้งแต่ 1 - 5 คะแนน โดยมีรายละเอียดของระดับคะแนนและความหมายของแต่ละมาตรวัดดังนี้

5	คะแนน	หมายถึง	ความคิดเห็น	ในระดับ	“มากที่สุด”
4	คะแนน	หมายถึง	ความคิดเห็น	ในระดับ	“มาก”
3	คะแนน	หมายถึง	ความคิดเห็น	ในระดับ	“ปานกลาง”
2	คะแนน	หมายถึง	ความคิดเห็น	ในระดับ	“น้อย”
1	คะแนน	หมายถึง	ความคิดเห็น	ในระดับ	“น้อยที่สุด”

การดำเนินการทดลอง

เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี โดยดำเนินการทดลองดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากหัวหน้าภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี เพื่อขออนุญาตในการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างและขออนุญาตในการใช้สถานที่ในการดำเนินการทดลอง

2. ให้นักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมทำแบบวัดจิตสาธารณะ ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการที่นักเรียนทำแบบวัดจิตสาธารณะทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3. ผู้วิจัยดำเนินการนำโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ด้วยตนเอง โดยดำเนินการกับนักเรียนกลุ่มทดลอง ห้อง 1/15 ในคาบวิชากิจกรรมแนะแนว ส่วนครู

แผนแนวประจําาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/15 เป็นผู้สังเกตการณ์วิจัยทุกครั้ง ผู้วิจัยเริ่มทดลองโปรแกรมฯ ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2552 ถึงวันที่ 29 มกราคม 2553 รวมทั้งสิ้น 17 ครั้ง สัปดาห์ละ 2 ครั้งๆละ 50 นาที ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมได้รับการเรียนการสอนในคาบวิชากิจกรรมแนวตามปกติ โดยอาจารย์ประจำวิชากิจกรรมแนว

4. ให้นักเรียนกลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะและทำแบบบันทึกการเรียนรู้ เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง โปรแกรมฯในแต่ละครั้ง เพื่อผู้วิจัยจะได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา และทราบถึงสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ในแต่ละครั้ง

5. เมื่อผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยนำแบบวัดจิตสาธารณะซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดก่อนการทดลอง มาวัดกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง (Post-test) รวมทั้งให้นักเรียนกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ และต่อผู้วิจัย

6. นำคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม มาวิเคราะห์เปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ และวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม รวมทั้งนำข้อมูลจากแบบบันทึกประสบการณ์ การเรียนรู้และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมในแต่ละครั้งของนักเรียนกลุ่มทดลองมาวิเคราะห์เนื้อหา

7. นำข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ และต่อผู้วิจัยมาวิเคราะห์และสรุปข้อเสนอแนะจากการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล

หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง

2. ทดสอบความแตกต่างของคะแนน ต่อไปนี้

2.1 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งไม่เป็นอิสระต่อกันโดยใช้สถิติพารามตริก (Parametric Statistics) Paired - Sample t – test

2.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนจากแบบวัดการจิตสาธารณะ ของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองซึ่งไม่เป็นอิสระต่อกันโดยใช้สถิติพารามตริก (Parametric Statistics) Paired - Sample t – test

2.3 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมซึ่งเป็นอิสระต่อกัน โดยใช้ สถิติพารามตริก (Parametric Statistics) Independent - Sample t – test

3. วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ต่อไปนี้

3.1 วิเคราะห์แบบบันทึกประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะในแต่ละครั้ง โดยการสรุปและประเมินสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะแต่ละครั้งด้วยการบรรยาย

3.2 วิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะและต่อผู้วิจัยด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสรุปข้อคิดเห็นอื่นๆ เพื่อประเมินสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมด้วยการบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี เป็นการศึกษาวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยใช้รูปแบบที่มีกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ซึ่งมีการวัดตัวแปรตามก่อนหลัง การทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองมี 60 คน และนักเรียนกลุ่มควบคุมจำนวน 61 คน วัดตัวแปรตามคือคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ระยะเวลาในการทดลองตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2552 ถึงวันที่ 29 มกราคม 2553 ผลการวิจัยจะนำเสนอในรูปตารางและวิเคราะห์เนื้อหาโดยนำเสนอเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และผลการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมในแต่ละครั้งของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองโปรแกรมฯแต่ละครั้ง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ และต่อผู้วิจัย เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองโปรแกรม 17 ครั้ง

ตอนที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากแบบวัดจิตสาธาณะก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 2 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากแบบวัดจิตสาธาณะก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาของนักเรียนกลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลอง (n = 60)	คะแนนจากแบบวัดจิตสาธาณะ	
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
ค่าเฉลี่ย	269.83	300.25
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	26.91	26.60

จากตารางที่ 2 พบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดจิตสาธาณะมีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนและหลังการทดลองเท่ากับ 269.83 และ 26.91, 300.25 และ 26.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากแบบวัดจิตสาธาณะก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาของนักเรียนกลุ่มควบคุม

กลุ่มควบคุม (n = 61)	คะแนนจากแบบวัดจิตสาธาณะ	
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
ค่าเฉลี่ย	275.08	273.08
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	24.62	27.26

จากตารางที่ 3 พบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา นักเรียนกลุ่มควบคุม ซึ่งได้รับการเรียนการสอนตามปกติโดยอาจารย์แนะแนวของโรงเรียน มีคะแนนจากแบบวัดจิตสาธาณะมีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนและหลังการทดลองเท่ากับ 275.08 และ 24.62, 273.08 และ 27.26 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับปรุงพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และผลการทดสอบสมมติฐาน

ก่อนการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ทดสอบคุณสมบัติและความเท่าเทียมกันของการจัดกระทำของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง โดยทดสอบด้วยสถิติทดสอบที (Independent – Sample t – test)

กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t	p
กลุ่มทดลอง	60	269.83	26.91	1.119	.265
กลุ่มควบคุม	61	275.08	24.62		

จากตารางที่ 4 พบว่า ก่อนการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 แสดงว่าก่อนการทดลอง นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีระดับของการมีจิตสาธารณะไม่แตกต่างกัน

ภายหลังการดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยทดสอบความแตกต่างของคะแนนจิตสาธารณะ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัย

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบคะแนนแบบวัดจิตสาธารณะ ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบแบบจับคู่ ด้วยสถิติทดสอบที (Paired – Sample t – test)

กลุ่มทดลอง (n = 60)	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ผลต่างของ คะแนน	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานของ ผลต่างคะแนน	t	p
ก่อนการทดลอง	269.83	26.91	30.42	23.64	9.965	.000
หลังการทดลอง	300.25	26.60				

จากตารางที่ 5 พบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบแบบจับคู่ด้วยสถิติทดสอบที (Paired – Sample t – test)

กลุ่มควบคุม (n = 61)	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ผลต่างของ คะแนน	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานของ ผลต่างคะแนน	t	p
ก่อนการทดลอง	275.08	24.62	2.00	24.38	.641	.524
หลังการทดลอง	273.08	27.26				

จากตารางที่ 6 พบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ นักเรียนกลุ่มควบคุมซึ่ง มีคะแนนแบบวัดจิตสาธารณะก่อนและหลังการทดลอง ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังการทดลอง โดยการทดสอบด้วยสถิติทดสอบที (Independent – Samples t – test)

กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t	p
กลุ่มทดลอง	60	300.25	26.60	5.54	.000
กลุ่มควบคุม	61	273.08	27.25		

จากตารางที่ 7 พบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะมีคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่าโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ สามารถพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนกลุ่มทดลองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมในแต่ละครั้งของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองโปรแกรมฯแต่ละครั้ง

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมในแต่ละครั้งของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 17 โดยมีการแบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 3 องค์ประกอบ 1) การไม่ทำให้สมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหาย 2) การมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่นและถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม 3) การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตน

องค์ประกอบที่ 1 การไม่ทำให้สมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหาย ประกอบด้วย การดูแลรักษา และลักษณะการใช้สมบัติของส่วนรวม (การเรียนรู้ครั้งที่ 3-8)

ครั้งที่ 3 จึกซอว์ความรู้

ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ครั้งที่ 3 จากการสัมภาษณ์และแบบบันทึกการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สอบถามนักเรียนกลุ่มทดลองจากแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 3 ถึงความรู้ ความเข้าใจ และความสำคัญของจิตสาธารณะ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่ทราบความหมายของจิตสาธารณะ และไม่ทราบถึงความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ ดังนั้นกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งที่ 3 ทำให้นักเรียนได้ทราบถึงความหมาย ประโยชน์ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ ดังจะเห็นได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองครั้งที่ 3 อาทิ

“...ได้เข้าใจถึงความหมายของจิตสาธารณะว่าควรนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมก่อนและรู้ถึงองค์ประกอบต่างๆของจิตสาธารณะ...”

“...ทำให้เข้าใจมากขึ้นว่าการมีจิตสาธารณะนั้นสำคัญ และทำให้เห็นคุณค่าของการมีจิตสาธารณะ...”

“...ได้รู้ว่าจิตสาธารณะสำคัญอย่างไร และทราบถึงความหมายของจิตสาธารณะ ได้เรียนรู้ว่าการมีจิตสาธารณะนั้นเกิดขึ้นจากตัวเราเองได้...”

“...ทำให้ตัวเองรู้จักใช้สิ่งของในโรงเรียนมากขึ้น และรู้ถึงคุณค่าของการมีจิตสาธารณะ...”

ครั้งที่ 4-5 ตัวอย่างที่ดี

สำหรับในการเข้าโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ครั้งที่ 4-5 ผู้วิจัยให้นักเรียนได้เรียนรู้วิถีคิดและวิธีการปฏิบัติตนของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ อีกทั้งยัง

ได้เห็นแบบอย่างที่ดีในการไม่ทำให้สมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหายและการดูแลรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียน

เมื่อนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 4 และ 5 ทำให้นักเรียนได้ทราบถึงความสำคัญของการไม่ทำให้สมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหายและการดูแลรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียนจากการได้เห็นแบบอย่างที่ดีดังจะเห็นได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองครั้งที่ 4 และ 5 อาทิ

“...เป็นกิจกรรมที่ดีมากเพราะทำให้เราได้เห็นตัวอย่างที่ดีของผู้ที่มีจิตสาธารณะในการรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียน และควรจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะภายในโรงเรียน...”

“...ได้สัมภาษณ์บุคคลที่มีตัวอย่างที่ดีและได้เรียนรู้เรื่องการไม่ทำลายของส่วนรวมในโรงเรียน ควรทำตามบุคคลที่ข้าพเจ้าได้ไปสัมภาษณ์มา...”

“...ได้รู้ว่าเราไม่ควรที่จะทำลายสมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนและต้องดูแลรักษาของส่วนรวมเป็นปกติ...”

“...ได้รู้จักจิตสาธารณะ การไม่ทำของส่วนรวมเสียหาย ประสพการณ์ที่ได้คือ ได้ทำตามตัวอย่างที่ดีหรือทำตามคนที่ทำดี...”

“...ได้รู้ว่าเราไม่ควรที่จะทำลายสมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนและต้องช่วยกันดูแลรักษาของส่วนรวมด้วย เช่น ของในห้องเรียน, เก้าอี้, โต๊ะครู หรือไม่เขียนผนังห้องเรียน เป็นต้น...”

ครั้งที่ 6 มาช่วยกันดูแล

สำหรับในการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะครั้งที่ 6 ผู้วิจัยให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะในด้านการดูแลรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียน เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่น่าอยู่น่าเรียน ดังนั้นการส่งเสริมให้นักเรียนช่วยกันดูแลรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียนจะทำให้นักเรียนมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น

เมื่อนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 6 ทำให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียน โดยการไม่ทำลายสมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหาย ดังจะเห็นได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองครั้งที่ 6 อาทิ

“...รู้สึกดีที่ได้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลของใช้ในโรงเรียนและเมื่อนำมาใช้ก็ควรทำความสะอาดอุปกรณ์ชิ้นนั้นๆแล้วนำไปเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย ได้รู้ว่าเราควรใช้ของส่วนรวมอย่างระมัดระวังในการใช้สิ่งของของส่วนรวม...”

“...ได้ประสบการณ์คือ ไม่ทำลายสมบัติของโรงเรียน ถ้าต้องใช้ก็ควรใช้อย่างระมัดระวัง และเมื่อใช้เสร็จควรนำเก็บเข้าที่เดิมทุกครั้ง...”

“...ได้ความรู้เรื่องการดูแลรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียนเช่นไรให้มีสภาพคงทนไม่ชำรุดเสียหาย สามารถเก็บไว้ใช้ได้นานๆ...”

“...ตระหนักถึงการรักษาของในโรงเรียน ว่าต้องทำอะไรและควรรักษาของภายในโรงเรียน และในที่สาธารณะเพื่อไม่ให้ทรัพย์สินชำรุดเสียหาย...”

ครั้งที่ 7 ถ้าเกิดเหตุเช่นนี้ จะทำเช่นไร

สำหรับในการเข้าร่วม โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ครั้งที่ 7 ผู้วิจัยให้นักเรียนได้เรียนรู้จิตสาธารณะในด้านการไม่ทำลายสาธารณสมบัติของโรงเรียนให้ชำรุดเสียหายและการดูแลรักษาสาธารณสมบัติเพิ่มมากขึ้น โดยผ่านการฝึกทักษะการแก้ไขปัญหา

เมื่อนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 7 ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และทราบถึงความสำคัญของการมีจิตสาธารณะในด้านการดูแลรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียนโดยการฝึกทักษะในการแก้ไขปัญหา ดังจะเห็นได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองครั้งที่ 7 อาทิ

“...ได้เรียนรู้ว่าเราควรใช้ของๆ โรงเรียนอย่างทะนุถนอมเพราะจะมีรุ่นน้องหรือคนอื่นมาใช้ต่อ...”

“...ได้ทราบถึงการรักษาสาธารณสุขสมบัติของโรงเรียนเพิ่มขึ้นอีกเยอะ และยังสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวัน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปบอกต่อได้ด้วย...”

“...ได้รู้ว่าการรักษาสาธารณสุขสมบัติของโรงเรียนสำคัญอย่างไร ควรช่วยกันดูแลและไม่ทำให้ของๆโรงเรียนเสียหาย...”

“...ได้รู้จักการดูแลสมบัติสาธารณสุขของโรงเรียน ครั้งต่อไปเราก็จะมีของใช้อีกเป็นเวลานาน และสาธารณสุขสมบัติจะได้ไม่พัง เช่น โต๊ะเรียน ถ้าเราไม่ช่วยกันดูแลรักษาเราก็จะไม่มีโต๊ะไว้นั่งเรียนกัน...”

ครั้งที่ 8 การประกวดคนดีมีจิตสาธารณะ ครั้งที่ 1

สำหรับการเข้าร่วม โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ครั้งที่ 8 ผู้วิจัยให้นักเรียนได้เรียน โดยการสังเกตพฤติกรรมของเพื่อนในห้องจากการลงคะแนนเพื่อให้นักเรียนได้เห็นแบบอย่างที่ดีของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ

เมื่อนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 8 ทำให้นักเรียน ได้เห็นต้นแบบที่ดีในเรื่องของการมีจิตสาธารณะ ดังจะเห็นได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองครั้งที่ 8 อาทิ

“...ได้เห็นตัวอย่างที่ดีจากเพื่อน และสามารถนำไปปฏิบัติตามในชีวิตประจำวันได้ และยังทำให้มีจิตสาธารณะที่ดีกว่าเดิม...”

“...ทำให้ได้รู้ว่าทุกคนต้องมีแบบอย่างที่ดี เพื่อทำให้เราทำตามในเรื่องของการใช้สิ่งของที่เป็นประโยชน์ของส่วนรวม...”

“...ทำให้เรารู้ว่าการรักษาของนั้นสำคัญเช่นไร ไม่ควรทำลายสิ่งของส่วนรวมและควรดูแลสิ่งของเหล่านั้นเป็นอย่างดี...”

การเรียนรู้ในกิจกรรมครั้งที่ 3 ถึงครั้งที่ 8 เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เรื่องจิตสาธารณะ องค์ประกอบที่ 1 คือ การไม่ทำให้สมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหาย จากการวิเคราะห์แบบ บันที่การเรียนรู้พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิต สาธารณะในเรื่องของการไม่ทำให้สมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหาย เห็นได้ว่านักเรียน ทราบถึงความหมาย ประโยชน์ และตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะว่า จิตสาธารณะคือ การที่บุคคลคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมก่อน และจิตสาธารณะจำเป็นต้องเกิดขึ้นจากตัวผู้เรียนเอง

องค์ประกอบที่ 2 การมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่นและถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมใน การดูแลรักษาสาธารณสมบัติของส่วนรวม ประกอบด้วย การทำตามหน้าที่ที่ถูกกำหนด หรือ ได้รับมอบหมายอย่างเต็มใจ และการรับอาสาปฏิบัติหน้าที่บางอย่าง หรือช่วยทำหน้าที่อื่นที่ ไม่ได้รับมอบหมาย (การเรียนรู้ครั้งที่ 9 – 12)

ครั้งที่ 9 มึ้นมีน้ำใจงาม

สำหรับในการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ครั้งที่ 9 ผู้วิจัยให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงความหมายของจิตสาธารณะองค์ประกอบที่ 2 คือ มีน้ำใจในการ ช่วยเหลือผู้อื่นและถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติของส่วนรวม ซึ่ง นักเรียนจะได้เรียนรู้ เข้าใจความหมาย ประโยชน์ และตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะ องค์ประกอบนี้

เมื่อนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 9 ทำให้นักเรียนได้ทราบถึงความหมาย ประโยชน์ และ ตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะองค์ประกอบที่ 2 ดังจะเห็นได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้ของ นักเรียนกลุ่มทดลองครั้งที่ 9 อาทิ

“...การมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน แสดงให้เห็นว่าเรามีจิตสาธารณะและยังทำให้ คนอื่นชื่นชมและได้เห็นแบบอย่างที่ดีเพื่อที่จะได้นำไปปฏิบัติตาม...”

“...ได้รู้ว่าการมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น การรู้จักคำว่าเสียสละ ไม่ว่าจะเป็นอย่างที่ที่ได้รับ มอบหมายหรือการที่เราอาสาช่วยเอง ทำให้เกิดประโยชน์แก่ตัวเราและผู้อื่น...”

“...ทำให้มีจิตสาธารณะมากขึ้น เพราะถ้าช่วยกันทำหรืออาสาที่จะทำอะไรก็จะทำให้ทุกคนมีน้ำใจซึ่งกันและกัน...”

ครั้งที่ 10 งานที่ได้รับมอบหมาย

สำหรับในการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ครั้งที่ 10 ผู้วิจัยให้นักเรียนได้เรียนรู้จิตสาธารณะในด้านของการมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นตามที่ได้รับมอบหมายโดยใช้เทคนิคการฝึกการสอนตนเองโดยผ่านบทละคร

เมื่อนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 10 ทำให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น ตามที่ได้รับมอบหมาย ดังจะเห็นได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองครั้งที่ 10 อาทิ

“...ได้รู้จักจิตสาธารณะองค์ประกอบที่ 2 เป็นแบบบทละคร เพราะหนูคิดว่าการแสดงออกมาทำให้เพื่อนที่ชมและหนูจำได้ง่ายขึ้น เพราะการสื่อสารออกมาเป็นเรื่องราว...”

“...ได้เรียนรู้เรื่องจิตสาธารณะในเรื่องของการมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นและทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ได้แสดงละครให้ทำได้อ่านเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น...”

“...รู้สึกดีที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ ทำให้ได้ความรู้เกี่ยวกับการมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น และเกี่ยวกับการที่ได้รับมอบหมายให้ทำงาน ควรที่จะช่วยทำด้วยความเต็มใจเมื่ออาจารย์มอบหมายงานมา...”

ครั้งที่ 11 – 12 ปีใหม่ ฟีใหม่ ไร่ขะ

สำหรับในการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ครั้งที่ 11 และ 12 ผู้วิจัยให้นักเรียนได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และทราบถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหามารวมของขยะภายในโรงเรียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการมีจิตสาธารณะในด้านการทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและอาสาที่จะช่วยกันอย่างเต็มใจ โดยผ่านการระดมความคิดออกมาเพื่อที่จะแก้ไขปัญหามารวมของขยะ

เมื่อนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 11 และ 12 ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การมีน้ำใจช่วยเหลือผู้ โดยทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและอาสาที่จะช่วยกันทำอย่างเต็มใจ โดยผ่านเทคนิคการแก้ไขปัญหา ดังจะเห็นได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองครั้งที่ 11 และ 12 อาทิ

“...ทำให้เราเป็นคนมีระเบียบเรียบร้อยรักษาความสะอาด ในเรื่องของการทิ้งขยะให้เป็นที่ หรืออาสาที่จะช่วยเก็บขยะ และทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มใจ...”

“...ได้รู้ว่าเมื่อครูมอบหมายงานมาให้เราทำ เราควรที่จะทำอย่างเต็มที่ และเต็มใจ...”

“...ได้รู้ว่าการทิ้งขยะไม่เป็นที่ จะทำให้โรงเรียนของเราไม่น่าอยู่ เพราะฉะนั้นถ้าเราเจอขยะก็ควรจะช่วยกันนำไปทิ้งถึงขยะให้เป็นที่เส้นทาง...”

การเรียนรู้ในกิจกรรมครั้งที่ 9 ถึงครั้งที่ 12 เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เรื่องจิตสาธารณะเรื่องการมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่นและถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติของส่วนรวม ซึ่งเป็นจิตสาธารณะองค์ประกอบที่ 2 นักเรียนส่วนใหญ่มีความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่น ดังที่ได้เห็นจากแบบบันทึกการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้น ในลำดับต่อไปผู้วิจัยให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาองค์ประกอบที่ 3 คือ การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตน

องค์ประกอบที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันและไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตน ประกอบด้วย การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง และการแบ่งปันสิ่งของส่วนรวมให้กับผู้อื่นได้สามารถใช้หรือการไม่แสดงอาการหวงสมบัติของส่วนรวม (การเรียนรู้ครั้งที่ 13 – 16)

ครั้งที่ 13 บุคคลต้นแบบ

สำหรับในการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะครั้งที่ 13 ผู้วิจัยให้นักเรียนได้เรียนรู้ความหมาย ประโยชน์ และตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนา

จิตสาธารณะในด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันและไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเองโดย

เมื่อนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 13 ทำให้นักเรียนได้ทราบถึงความหมาย ประโยชน์ และตระหนักถึงความสำคัญของการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม ดังจะเห็นได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองครั้งที่ 13 อาทิ

“...ได้เรียนรู้ว่าการไม่ยึดครองสาธารณสมบัติหรือการแบ่งปันของส่วนรวมแก่ผู้อื่นนั้นสำคัญในการดำเนินชีวิตมากเพื่อทำให้เกิดจิตสาธารณะ...”

“...ทำให้รู้จักแบ่งปันสิ่งของให้แก่ผู้อื่น และไม่แสดงการหวงของที่เป็นของส่วนรวมซึ่งสิ่งของเหล่านี้ต้องใช้ร่วมกัน...”

ครั้งที่ 14 ไม้ไขของฉัน ฉันไม่เอา

สำหรับในการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะครั้งที่ 14 ผู้วิจัยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการที่จะไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเองเมื่อนักเรียนมีการตระหนักถึงสิ่งนี้ ก็จะทำให้นักเรียนสามารถที่จะเข้าใจในเรื่องของจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น

เมื่อนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 14 ทำให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการไม่ครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง ดังจะเห็นได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองครั้งที่ 14 อาทิ

“...ทำให้เราได้เรียนรู้เรื่องการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น ไม่ควรยึดครองของเหล่านั้นมาเป็นของตนเอง เช่น อุปกรณ์ต่างของโรงเรียน...”

“...ได้รู้ถึงความสำคัญในการไม่ยึดครองสิ่งของของโรงเรียนมาเป็นของตน เพราะทุกคนมีสิทธิที่จะใช้เท่ากัน ทำให้เราและผู้อื่นได้ใช้สิ่งของนั้นเหมือนกัน...”

“...ได้รู้ถึงคำว่า การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เกิดจิตสาธารณะขึ้นมา...”

“...ได้รู้ว่าสิ่งของของโรงเรียนนั้นเป็นของส่วนรวมที่ทุกคนสามารถใช้ได้ การที่เรานำสิ่งของที่เป็นของส่วนรวมมาใช้คนเดียวนั้นก็ถือว่าเป็นคนไม่มีจิตสาธารณะ ไม่รู้จักแบ่งปันให้ผู้อื่น...”

ครั้งที่ 15 แบ่งปันเป็นสิ่งที่ดี

สำหรับในการเข้าร่วม โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ครั้งที่ 15 ผู้วิจัยให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงประโยชน์ และตระหนักถึงความสำคัญของการแบ่งปันสิ่งของส่วนรวมในโรงเรียนให้กับผู้อื่น เมื่อนักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการแบ่งปันแล้วนั้น จะส่งผลให้นักเรียนเกิดจิตสาธารณะขึ้นมา

เมื่อนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 15 ทำให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการแบ่งปันสิ่งของส่วนรวมในโรงเรียนให้กับผู้อื่น ดังจะเห็นได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองครั้งที่ 15 อาทิ

“...การแบ่งปันสิ่งของของส่วนรวมให้แก่ผู้อื่นนั้น ทำให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมด้วยกัน สามารถผูกมิตรและสร้างสัมพันธภาพที่ดีได้...”

“...การฝึกตนเองให้เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว แบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น ไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเองนั้นเป็นสิ่งที่ดี...”

“...ได้รู้จักแบ่งปันสิ่งของ การไม่เห็นแก่ตัว มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ และการแสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะที่ดี...”

“...ได้รู้ความสำคัญของการแบ่งปันสิ่งของของโรงเรียนให้ผู้อื่นได้ใช้ด้วย...”

ครั้งที่ 16 การประกวดคนมีจิตสาธารณะ ครั้งที่ 2

สำหรับการเข้าร่วม โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ครั้งที่ 16 ผู้วิจัยให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ ได้เห็นแบบอย่างที่ดีจากเพื่อน เพื่อนำไปปฏิบัติตาม ส่งผลให้นักเรียนสามารถที่จะเป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะได้

เมื่อนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมครั้งที่ 16 ทำให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะ ดังจะเห็นได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 16 อาทิ

“...ได้รู้ว่าการที่เป็นคนมีจิตสาธารณะจะทำให้โรงเรียนน่าอยู่ มีการแบ่งปันซึ่งกันและกัน ทุกคนจะมีสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวมเหมือนกันเพียงแค่ว่าไม่เห็นแก่ตัว และช่วยการดูแลสาธารณสมบัติของโรงเรียน...”

“...ได้ความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะว่าเราต้อง ดูแลของส่วนรวม มีน้ำใจ และรู้จักแบ่งปันของส่วนรวมให้แก่ผู้อื่น...”

จากแบบบันทึกการเรียนรู้ในการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้งของ โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ พบว่า นักเรียนได้เรียนรู้ เข้าใจความหมาย ประโยชน์ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การไม่ทำให้สมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหาย 2) การมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่น และถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม 3) การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อบรรลุความสำเร็จในด้านการรู้จักเอาใจใส่ในเรื่องของประโยชน์ส่วนรวม มีความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีการดูแลรักษาของส่วนรวม และไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง ทั้งนี้จากข้อมูลข้างต้นถือได้ว่าสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้เป็นสิ่งที่สนับสนุนให้โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกัน มีการพิจารณาประสิทธิภาพของโปรแกรมฯ จากคะแนนแบบวัดจิตสาธารณะ ประกอบกันไป

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ และต่อผู้วิจัยเมื่อเสร็จสิ้นการทดลองโปรแกรม 17 ครั้ง

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ และต่อผู้วิจัย

ข้อที่	ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1	ฉันเข้าใจวัตถุประสงค์ของการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา	3.86	.724
2	ฉันเข้าใจและปฏิบัติตามข้อตกลงของการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา	3.95	.723
3	ฉันมีความรับผิดชอบต่องานที่ในการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา	3.86	.791
4	ฉันรับฟังความคิดเห็น ความรู้สึกของเพื่อนสมาชิกด้วยความใส่ใจ	4.16	.740
5	ฉันมีความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา	4.10	.656
6	ฉันตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ	4.10	.752
7	ฉันได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้ที่ช่วยให้ฉันสามารถมีจิตสาธารณะมากขึ้น	4.16	.762
8	ผู้วิจัยได้เตรียมเอกสารและสื่อต่างๆเพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้แนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะ	4.26	.756
9	ฉันคิดว่ากิจกรรมที่จัดในโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญามีความเหมาะสม	4.18	.624
10	ฉันคิดว่าการมีจิตสาธารณะทำให้โรงเรียนน่าอยู่	4.45	.699
11	ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาฉันเข้าใจถึงประโยชน์ของจิตสาธารณะ	3.05	.674

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
12	ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทาง ปัญหาทำให้ฉันสามารถเข้าใจถึงประโยชน์ของ จิตสาธารณะ	4.25	.508
13	ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญหา ฉันสามารถบอกได้ว่าจิตสาธารณะคืออะไร	2.80	.819
14	ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทาง ปัญหา ฉันสามารถบอกได้ว่าจิตสาธารณะคืออะไร	4.16	.587
15	ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญหา ฉันมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ	3.16	.692
16	ภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทาง ปัญหา ฉันมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ	4.15	.577
17	ผู้วิจัยสามารถจัดกิจกรรมต่างๆ ได้เหมาะสมกับเวลา	3.83	.717
18	ผู้วิจัยพูด อธิบายสิ่งต่างๆ ได้ชัดเจน ตรงประเด็น	4.35	.684
19	ผู้วิจัยให้เปิดโอกาสให้สมาชิกพูดแสดงความ คิดเห็น ความรู้สึกต่อประเด็นต่างๆ ในกลุ่มอย่าง ทั่วถึง	4.36	.622
20	ฉันคิดว่า ฉันสามารถนำเนื้อหาที่ผู้นำกลุ่มจัดให้ ไปประยุกต์ใช้ได้	3.96	.609
21	ผู้วิจัยให้การยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกอย่าง เท่าเทียมกัน	4.35	.659
22	ผู้วิจัยสามารถเชื่อมโยงสาระต่างๆ และสรุปได้ อย่างชัดเจน	4.16	.717
23	ผู้วิจัยสื่อสารกับสมาชิกด้วยน้ำเสียงที่น่าฟัง มีความ เหมาะสมกับเนื้อหา	4.16	.668

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
24	ผู้วิจัยสามารถตั้งประเด็นคำถามที่น่าสนใจเพื่อจูงใจให้สมาชิกได้แสดงความคิด ความรู้สึก ระหว่างการเข้าร่วมโปรแกรมในแต่ละครั้ง	4.21	.715
25	ผู้วิจัยสามารถจูงใจสมาชิกให้พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกได้เป็นอย่างดี	4.16	.688

จากตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ และต่อผู้วิจัยเมื่อเสร็จสิ้นการทดลองโปรแกรมฯ ครบทั้ง 17 ครั้ง พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อ โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (ระหว่าง 3.86 – 4.45) แสดงว่านักเรียนกลุ่มทดลองได้เข้าร่วม โปรแกรมฯ ทำให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะคือ ทำให้นักเรียนเข้าใจความหมาย ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ สามารถบอกประโยชน์ของการมีจิตสาธารณะ และมีการพัฒนาจิตสาธารณะดังจะเห็นได้จากความคิดเห็นข้อ 13 ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา นักเรียนสามารถบอกได้ว่าจิตสาธารณะคืออะไร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 และภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา นักเรียนสามารถบอกได้ว่าจิตสาธารณะคืออะไร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆเกี่ยวกับโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะและต่อผู้วิจัยของนักเรียนกลุ่มทดลอง

ตารางที่ 9 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ

ข้อที่	ความคิดเห็น	จำนวนนักเรียน
1	รู้สึกสนุกสนานที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม เพราะได้ทราบถึงเทคนิคต่างๆ และได้รับความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ	40
2	กิจกรรมนี้ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง	35
3	เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนความกล้าแสดงความคิดเห็น	20
4	เป็นกิจกรรมที่ควรจัดอีกต่อไปอีกเรื่อยๆ	17
5	อยากให้เพิ่มเวลาในกิจกรรมแต่ละครั้ง เนื่องจากเนื้อหาและรูปแบบของกิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียน	15
6	อยากให้มีการจัดกิจกรรมในด้านปฏิบัติมากกว่านี้ เช่น มีการให้เก็บขยะภายในบริเวณโรงเรียน เป็นต้น	10

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นของนักเรียนภายหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ

ข้อที่	ความคิดเห็น	จำนวนนักเรียน
1	ได้เรียนรู้และทำความเข้าใจถึงการเป็นคนมีจิตสาธารณะ	40
2	ทำให้สามารถปฏิบัติสิ่งเกี่ยวกับจิตสาธารณะมากขึ้น	38
3	ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลรักษาสาธารณสมบัติ ไม่ทำให้ชำรุดเสียหาย	38
4	ทำให้ไม่เป็นคนที่เห็นแก่ตัว	34
5	ทำให้เราเป็นคนมีน้ำใจมากขึ้น	30
6	รักษาความสะอาดของโรงเรียนมากขึ้น	28

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ข้อที่	ความคิดเห็น	จำนวน นักเรียน
7	เห็นความสำคัญของจิตสาธารณะ	27
8	สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	25
9	ทำให้เป็นคนที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น และรู้จักแบ่งปัน	16
10	ทำให้มีความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติของโรงเรียนมากขึ้น	15
11	ได้เรียนรู้ถึงการแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น	9
12	จะนำความรู้ที่ได้ไปสอนคนอื่นๆที่ยังไม่รู้	7
13	ได้เรียนรู้วิธีการที่จะแก้ไขปัญหา	5

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นและความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อผู้วิจัย

ข้อที่	ความคิดเห็น	จำนวน นักเรียน
1	ผู้วิจัยมีอัธยาศัยดี เอาใจใส่นักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น	25
2	ผู้วิจัยสามารถอธิบายเนื้อหา และยกตัวอย่างให้เห็นได้ชัด	19
3	ผู้วิจัยควรอธิบายเสียงดังมากกว่านี้	4

ข้อวิจารณ์

การวิจารณ์ครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ประเด็นคือ 1) ผลของการใช้โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ 2) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ และต่อผู้วิจัย

1. ผลของการใช้โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ

การเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี พบว่าภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และนักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ มีคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน จากผลการทดลองดังกล่าวแสดงว่าโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ สามารถพัฒนาให้นักเรียนมีจิตสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัยขออภิปรายดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาครั้งนี้อธิบายได้ว่าโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะสามารถพัฒนาการมีจิตสาธารณะได้จริง ซึ่งในการสร้างกิจกรรมของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ผู้วิจัยใช้แนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางปัญญา จะเน้นการเปลี่ยนแปลงทางปัญญาคือ การเปลี่ยนแปลงความคิดเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทำได้โดยผ่านเทคนิคซึ่งประกอบด้วย การเสนอตัวแบบ (Modeling) การฝึกการสอนตนเอง (Self – Instruction Training) และการแก้ปัญหา (Problem – Solving) มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการมีจิตสาธารณะ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2550) โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาช่วยให้นักเรียนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญ และทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับ รวมทั้งมีการฝึกปฏิบัติ จนทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาการมีจิตสาธารณะ และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ กล่าวคือ นักเรียนที่เข้าร่วม โปรแกรมฯ ได้เรียนรู้พฤติกรรม และทำความเข้าใจ การไม่ทำให้อับอายของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหาย การมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่นและถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตน มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันสรุปแนวคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ โดยผ่านกระบวนการให้ความรู้ การฝึกคิด และการฝึกปฏิบัติ ส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาการมีจิตสาธารณะและมีแนวทางปฏิบัติอย่างถูกต้อง เหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง โดยอภิปรายตามทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาดังนี้

1) การเสนอตัวแบบ (Modeling) ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเสนอตัวแบบเพื่อให้นักเรียนได้เห็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี เพื่อให้แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในเรื่องของจิตสาธารณะออกมา ผลการวิจัยพบว่านักเรียนให้ความสนใจ และกระตือรือร้นในการทำใบงาน ดังจะเห็นได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้ อาทิ “...การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้เห็นแบบอย่างที่ดีและอยากที่จะปฏิบัติตาม...” หรือ “...ได้เห็นเพื่อนที่มีจิตสาธารณะจากภารกิจกรรมที่มีการลงคะแนน...” ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Wilson and O’Leary (1980) ที่กล่าวว่า การเสนอตัวแบบเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลนั้นได้สังเกต ฟัง รับรู้ เก็บจำ ประสบพบเห็น หรืออ่านเรื่องราวเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลอื่น แล้วมาประมวลเป็นข้อมูลเพื่อเป็นเครื่องชี้นำพฤติกรรมของตนเองต่อไป

2) การฝึกการสอนตนเอง (Self – Instruction Training) ผู้วิจัยให้นักเรียนฝึกสอนตนเองโดยการให้นักเรียนแบ่งกลุ่มและแต่ละกลุ่มให้อ่านใบความรู้และเลือกเพื่อนที่มีลักษณะใกล้เคียงจากเนื้อหาในใบความรู้เพื่อออกมาเป็นตัวแทน จากนั้นให้ตัวแทนแสดงพฤติกรรมโดยการพูดสิ่งที่คิดออกมามากๆ ซึ่งสอดคล้องกับ สมพร สุทัศนีย์ (2547) ที่กล่าวว่า การฝึกการสอนตนเองนั้นใช้ร่วมกับเทคนิคการเสนอตัวแบบได้โดยการให้ตัวแทนเสนอพฤติกรรมที่ต้องการฝึก พร้อมทั้งพูดถึงขั้นตอนการแสดงพฤติกรรมนั้นโดยการพูดสอนตนเองออกมามากๆ ในขณะที่ผู้รับการฝึก สังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ จากนั้นให้ผู้รับการฝึกพูดสอนตนเองพูดออกมามากๆ เพื่อทำตามขั้นตอนที่พูดออกมา ต่อมาให้ผู้รับการฝึกการสอนตนเองพูดสอนตนเองด้วยเสียงที่เบาลง และค่อยๆ พูดขั้นตอนต่างๆ ในใจ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการทำใบงาน ตอบคำถามในใบงานได้ชัดเจน ทำตามขั้นตอนในการฝึกการสอนตนเอง และตรงตามวัตถุประสงค์ ดังจะเห็นได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้ อาทิ “...ได้ฝึกทักษะการฝึกการสอนตนเอง...” หรือ “...สามารถนำไปปรับใช้ในพฤติกรรมอื่นๆ ได้...” หรือ “ได้ฝึกสอนตนเองในเรื่องของจิตสาธารณะ เช่น การดูแลของส่วนรวม หรือ การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย...” ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี ด้านกุลประเสริฐ (2544) ที่ศึกษาเรื่องผลของเทคนิคการสอนตนเอง ที่มีต่อการคิดแบบไตร่ตรอง ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกการใช้เทคนิคการสอนตนเอง มีพฤติกรรมความคิดไตร่ตรองสูงกว่าก่อนการได้รับการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) เทคนิคการแก้ปัญหา (Problem – Solving) ผู้วิจัยได้ฝึกให้นักเรียนเกิดจิตสาธารณะ โดยผ่านเทคนิคการแก้ปัญหา โดยเน้นให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมกระบวนการในการแก้ปัญหา ซึ่ง D’Zurilla & Goldfried (1984 อ้างใน นภาพร ปรีชามารถ, 2545) ได้แบ่งกระบวนการในการแก้ปัญหาเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นตระหนักถึงปัญหา 2) ขั้นกำหนดปัญหาและขอบเขตของปัญหา 3) ขั้นเสนอทางเลือกในการแก้ปัญหา 4) ขั้นตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา และ 5) ขั้นตรวจสอบความถูกต้องในการเลือกวิธีที่จะแก้ปัญหา จะเห็นได้ว่าการฝึกทักษะการแก้ปัญหตามขั้นตอนดังกล่าว เป็นการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยใช้กระบวนการคิด เริ่มจากการฝึกให้นักเรียนรับรู้ว่ามีปัญหาเกิดขึ้น โดยการสร้างสถานการณ์จำลองปัญหาเรื่องจิตสาธารณะ แล้วให้นักเรียนคิดที่จะหาทางแก้ปัญหา จากนั้นจึงเลือกวิธีที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา ซึ่งจากการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญของการแก้ปัญหา ส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะของการใช้เทคนิคการแก้ปัญหา ดังจะเห็นได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้ อาทิ “...ได้ฝึกทักษะทางแก้ปัญหาเรื่อง การกำจัดขยะ...” หรือ “...ได้ระดมความคิดในการหาวิธีการแก้ปัญหาในเรื่องของจิตสาธารณะ...” หรือ “...ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นจากการที่เราไม่ช่วยกันดูแลโรงเรียน...” ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ มุกิตา หวังคิด (2547) ได้ศึกษาเรื่องการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอ สถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์มีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .05

นอกจากนี้ในการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนา จิตสาธารณะ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ของ จิตสาธารณะได้ จะทำให้นักเรียนเป็นคนที่มีน้ำใจ โอบอ้อมอารี ดูแลรักษาสาธารณสมบัติส่วนรวม ที่เป็นของโรงเรียน ดังจะเห็นได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้ อาทิ “...จากการที่ได้เรียนรู้ในเรื่องของ จิตสาธารณะ ทำให้ข้าพเจ้าดูแลรักษาของส่วนรวมมากขึ้น...” หรือ “...ได้เรียนรู้เรื่องของ จิตสาธารณะ ทั้งที่เมื่อก่อนข้าพเจ้าไม่รู้จักเลย...” หรือ “...ได้ทราบว่าคนที่มิมีจิตสาธารณะนั้น ต้อง เป็นคนที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน...” หรือ “...จากการเข้าร่วม กิจกรรมทำให้ข้าพเจ้านึกถึงประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น...” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542) กล่าวว่า จิตสาธารณะหมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้า ร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบ คุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบร้อย ประหยัดและมีความสมดุล

ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ และสอดคล้องกับเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) กล่าวว่า จิตสาธารณะหมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม พยายามที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจังและมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง

จากการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมมีจิตสาธารณะหลายคน ซึ่งสอดคล้องกับแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมในแต่ละครั้งกับนักเรียนคนเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากแบบบันทึกการเรียนรู้ อาทิ เด็กชายหนุ่ม (นามสมมติ) กล่าวว่า “...ก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมข้าพเจ้าไม่เคยให้ความสำคัญของจิตสาธารณะ และไม่เคยที่จะนึกถึงคนอื่น...” (ครั้งที่ 2) อย่างไรก็ตามเมื่อนักเรียนได้รับความรู้ที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะเพิ่มมากขึ้น เด็กชายหนุ่ม (นามสมมติ) กล่าวว่า “...ข้าพเจ้าเห็นแบบอย่างที่ดีแล้วจากเพื่อนแล้ว จะพยายามทำตามเพื่อนที่เขาเป็นคนมีจิตสาธารณะที่ดี จึงทำให้เพื่อนๆในห้องเลือกเขา...” (ครั้งที่ 8) ภายหลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเด็กชายหนุ่ม (นามสมมติ) กล่าวว่า “...ข้าพเจ้าจะปฏิบัติตนเป็นคนดี ช่วยดูแลรักษาสาธารณสมบัติของโรงเรียน เช่น ไม่ขีดเขียนโต๊ะ ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องตามตารางเวรที่ครูได้มอบหมายไว้...” (ครั้งที่ 16)

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะสามารถพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ ผู้วิจัยพบว่า โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการมีจิตสาธารณะ การจุดประกายเพื่อให้คนทำประโยชน์เพื่อสังคมลดจนการให้ความเอื้ออาทร ลดความขัดแย้งและการให้ขวัญและกำลังใจต่อกันเพื่อให้สังคมเป็นสุข การเพื่อแบ่งปัน เอื้อเพื่อเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ทั้งเพื่อบุคคลอื่น และเพื่อประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งจากการสัมภาษณ์อาจารย์ นวพร โกไศยกานนท์ครูประจำวิชาแนะแนวชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กล่าวว่า “หลังการเข้าร่วมโปรแกรมของนักเรียนกลุ่มทดลองพบว่า ครูผู้สอน และครูประจำชั้นมีความพอใจพฤติกรรมกรรมมีจิตสาธารณะของนักเรียนที่เปลี่ยนไป”

2. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิต สาธารณะและ ต่อผู้วิจัย

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ โปรแกรมการปรับ
พฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ และต่อผู้วิจัย เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง
โปรแกรมฯ ครบทั้ง 17 ครั้ง พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อโปรแกรมฯ อยู่ในระดับมาก
ถึงมากที่สุด (ระหว่าง 3.86 – 4.45) แสดงว่านักเรียนกลุ่มทดลองคิดว่าการได้เข้าร่วมโปรแกรมฯ
ทำให้ได้รับความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของโปรแกรมการปรับพฤติกรรม
ทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ การเข้าร่วมกิจกรรมช่วยให้นักเรียนเข้าใจความหมาย
ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ สามารถบอกประโยชน์ของการมีจิตสาธารณะ และมีการพัฒนา
จิตสาธารณะทั้ง 3 องค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับแบบบันทึกการเรียนรู้ภายหลังจากการเข้าร่วม
กิจกรรมแต่ละครั้ง นักเรียนรายงานการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้
“...การเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ข้าพเจ้าไม่ขี้ดขี้นิด...” หรือ “...ได้เห็นความสำคัญของการไม่
ทำลายของของโรงเรียน...” หรือ “...ได้เรียนรู้ว่าเราไม่ควรทำลายของโรงเรียน เพื่อจะได้เก็บไว้
ใช้ได้นาน...” หรือ “...หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมมีการจัดเวรเพื่อทำความสะอาดของห้องเรียน
ทำให้ห้องเรียนสะอาด น่าเรียนมากขึ้น...” (แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 3 - 8) นอกจากนี้โปรแกรม
การปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ได้สอนให้นักเรียนเป็นคนที่มีน้ำใจใน
การช่วยเหลือผู้อื่นและถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม ภายหลัง
การเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนรายงานว่า มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมากขึ้น ทำตามหน้าที่ด้วยความ
เต็มใจ ดังตัวอย่างต่อไปนี้ “...เมื่ออาจารย์มอบหมายงานส่วนรวมมา ข้าพเจ้าทำด้วยความเต็มใจ...”
หรือ “...ได้เรียนรู้ถึงความสำคัญของการมีน้ำใจ อาสาที่จะช่วยเหลือ...” หรือ “...ทำให้เข้าใจ
ประโยชน์ในการมีจิตสาธารณะ...” หรือ “...ทำให้ไม่เห็นแก่ตนเอง มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น...”
(แบบบันทึกครั้งที่ 9 - 12) ในด้านของการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้
ประโยชน์ร่วมกัน และไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตน นักเรียนรายงานว่าภายหลังการ
เข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนสามารถพัฒนาในเรื่องของการแบ่งปัน ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตน
ดังตัวอย่างต่อไปนี้ “...ได้เรียนรู้ถึงการแบ่งปันสิ่งของของส่วนรวมให้เพื่อนคนอื่น...” หรือ
“...เมื่อรับประทานอาหารกลางวันเสร็จ ข้าพเจ้ารีบลุกเพื่อให้คนอื่นได้นั่งบ้าง...” หรือ “...ได้เข้าใจ
ถึงความสำคัญของการไม่ยึดครองของส่วนรวมของโรงเรียนมาเป็นของตนเอง...”
(แบบบันทึกครั้งที่ 13 - 16)

ส่วนข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ จากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งหมดกล่าวว่า “...รู้สึกสนุกสนานที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม เพราะได้ทราบถึงเทคนิคต่างๆ (การเสนอตัวแบบ การฝึกการสอนตนเอง และเทคนิคการแก้ปัญหา) และได้รับความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะ...” หรือ “...กิจกรรมนี้ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง...” หรือ “...เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น...” หรือ “...เป็นกิจกรรมที่ดีควรจัดอีกต่อไปอีกเรื่อยๆ...” หรือ “...อยากให้เพิ่มเวลาในกิจกรรมแต่ละครั้ง เนื่องจากเนื้อหาและรูปแบบของกิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียน...” หรือ “...อยากให้มีการจัดกิจกรรมในด้านปฏิบัติมากกว่านี้ เช่น มีการให้เก็บขยะภายในบริเวณโรงเรียน เป็นต้น...” ในขณะที่ตัวนักเรียนมีข้อเสนอแนะอื่นๆต่อผู้วิจัย อาทิ “...ผู้วิจัยมีอาชีพที่ดี เอาใจใส่นักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น...” หรือ “...ผู้วิจัยสามารถอธิบายเนื้อหา และยกตัวอย่างให้เห็นได้ชัด...” หรือ “...ผู้วิจัยควรอธิบายเสียงดังมากกว่านี้...” เป็นต้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องผลของการใช้โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยใช้รูปแบบการทดลองที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งมีการวัดค่าตัวแปรตามก่อนและหลังการทดลอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังเข้าร่วม โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนที่เข้าร่วม โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาและนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วม โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วม โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ

สมมติฐานการวิจัย

1. ภายหลังจากที่นักเรียนกลุ่มทดลองเข้าร่วม โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียนจะพัฒนาจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น โดยมีคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ภายหลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา สูงกว่าก่อนเข้าร่วม โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ภายหลังจากที่นักเรียนกลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสำนึกนักเรียนจะพัฒนาจิตสำนึกเพิ่มขึ้น โดยมีคะแนนจากแบบวัดจิตสำนึกสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2552 จำนวน 15 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 849 คน ซึ่งแต่ละห้องมีนักเรียนประมาณ 60 คน โดยจัดห้องเรียนแบบคละระดับความสามารถ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 1 ห้องเรียน โดยวิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 15 ห้อง มีนักเรียนที่ทำแบบทดสอบจิตสำนึกทั้งหมด 849 คน

2. สุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จากห้องเรียน 2 ห้อง ที่ไม่มีความแตกต่างกันของคะแนนจากแบบวัดจิตสำนึก จากนั้นใช้การสุ่มเข้ากลุ่ม (Random Assignment) เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้อง และกลุ่มควบคุม 1 ห้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาจิตสำนึก จำแนกได้ 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คือ อาจารย์ผู้เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา เป็นผู้ตรวจความเหมาะสมของโปรแกรมฯ ดังกล่าวแบ่งการดำเนินการเป็น 17 ครั้งๆ ละประมาณ 50 นาที ดำเนินการสัปดาห์ละสองครั้ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 3 ชุด ดังนี้

2.1 แบบวัดจิตสาธารณะ เป็นแบบวัดที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จากข้อคำถามซึ่งเป็นข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ โดยแบ่งช่วงคะแนน 1 – 4 คะแนน ซึ่งให้คะแนนรายข้อมากน้อยของระดับการปฏิบัติของผู้ตอบในแต่ละข้อความนั้นๆ คือ ปฏิบัติมากที่สุด 4 3 2 1 ปฏิบัติน้อยที่สุดในคำถามเชิงบวก แต่ถ้าปฏิบัติมากที่สุด 1 2 3 4 ปฏิบัติน้อยที่สุดในคำถามเชิงลบ มีข้อคำถามทั้งสิ้นจำนวน 90 ข้อคำถาม ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบดังนี้ 1) การไม่ทำให้สมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหาย 2) การมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่นและถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม 3) การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตน

2.2 แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เมื่อเสร็จสิ้นโปรแกรมการทดลองแต่ละครั้ง ลักษณะแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนมีลักษณะของคำถามที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ในกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยให้นักเรียนเขียนตอบเกี่ยวกับประสบการณ์ที่นักเรียนได้เรียนรู้ในการนำไปสู่การพัฒนาการมีจิตสาธารณะ

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา และต่อผู้วิจัย โดยให้นักเรียนประเมินจากประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้เข้าร่วมโปรแกรม เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองทั้ง 17 ครั้ง รวมทั้งให้นักเรียนได้ประเมินผู้วิจัย แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ โปรแกรมฯ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของ โปรแกรมฯ โดย

มีลักษณะข้อคำถามประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 25 ข้อ คำถามวัด 2 องค์ประกอบคือ 1) สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น และประสบการณ์การเรียนรู้ที่นักเรียนได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ครบ 17 ครั้ง และ 2) นักเรียนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโปรแกรมฯ เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไข โปรแกรมฯ ให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาต่อไป

การดำเนินการทดลอง

เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี โดยดำเนินการทดลองดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากหัวหน้าภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี เพื่อขออนุญาตในการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างและขออนุญาตในการใช้สถานที่ในการดำเนินการทดลอง
2. ให้นักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมทำแบบวัดจิตสาธารณะ ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการที่นักเรียนทำแบบวัดจิตสาธารณะทั้งระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. ผู้วิจัยดำเนินการนำโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ด้วยตนเอง โดยดำเนินการกับนักเรียนกลุ่มทดลอง ห้อง 1/15 ในคาบวิชากิจกรรมแนะแนว ส่วนครูแนะแนวประจำระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/15 เป็นผู้สังเกตการณ์วิจัยทุกครั้ง ผู้วิจัยเริ่มทดลองโปรแกรมฯ ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2552 ถึงวันที่ 29 มกราคม 2553 รวมทั้งสิ้น 17 ครั้ง สัปดาห์ละ 2 ครั้งๆละ 50 นาที ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมได้รับการเรียนการสอนในคาบวิชากิจกรรมแนะแนวตามปกติ โดยอาจารย์ประจำวิชากิจกรรมแนะแนว
4. ให้นักเรียนกลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะและทำแบบบันทึกการเรียนรู้ เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง โปรแกรมฯ ในแต่ละครั้ง เพื่อผู้วิจัยจะได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา และทราบถึงสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ในแต่ละครั้ง

5. เมื่อผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยนำแบบวัดจิตสาธารณะซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดก่อนการทดลอง มาวัดกับนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการทดลอง (Post-test) รวมทั้งให้นักเรียนกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ และต่อผู้วิจัย

6. นำคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม มาวิเคราะห์เปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะและวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม รวมทั้งนำข้อมูลจากแบบบันทึกประสบการณ์ การเรียนรู้และความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมในแต่ละครั้งของนักเรียนกลุ่มทดลองมาวิเคราะห์เนื้อหา

7. นำข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ และต่อผู้วิจัยมาวิเคราะห์และสรุปข้อเสนอแนะจากการเข้าร่วม โปรแกรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล

หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง

2. ทดสอบความแตกต่างของคะแนน ต่อไปนี้

2.1 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งไม่เป็นอิสระต่อกันโดยใช้สถิติพารามेटริก (Parametric Statistics) Paired - Sample t – test

2.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนจากแบบวัดการจิตสาธารณะ ของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองซึ่งไม่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติพารามเมตริก (Parametric Statistics) Paired - Sample t – test

2.3 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมซึ่งเป็นอิสระต่อกัน โดยใช้ สถิติพารามเมตริก (Parametric Statistics) Independent - Sample t – test

3. วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ต่อไปนี้

3.1 วิเคราะห์แบบบันทึกประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะในแต่ละครั้ง โดยการสรุปและประเมินสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะแต่ละครั้งด้วยการบรรยาย

3.2 วิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่มีต่อโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ และต่อผู้วิจัยด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสรุปข้อคิดเห็นอื่นๆ เพื่อประเมินสิ่งที่นักเรียนได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมด้วยการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงจากผู้เชี่ยวชาญ เมื่อนำมาใช้กับนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ สามารถพัฒนาการมีจิตสาธารณะ โดยนักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วม โปรแกรมฯ มีคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ ภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงจากผู้เชี่ยวชาญ เมื่อนำมาใช้กับนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ สามารถพัฒนาการมีจิตสาธารณะ โดยนักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ มีคะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าภายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ เข้าใจ ความหมาย และตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ และช่วยให้นักเรียนพัฒนาตนเอง ในด้าน การไม่ทำให้สมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหาย การมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่น และถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม และการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตน คุณลักษณะทั้ง 3 ด้านจะส่งผลให้นักเรียนมีจิตสาธารณะเพิ่มมากขึ้น และดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ สามารถพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ ซึ่งการนำโปรแกรมไปใช้อาจปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมของนักเรียนโดยควรคำนึงถึงอายุ ความสนใจของสมาชิกกลุ่ม รวมถึงความถนัด และข้อจำกัดต่างๆ เช่น สถานที่ ระยะเวลา นอกจากนั้นผู้นำโปรแกรมไปประยุกต์ใช้สามารถลดจำนวนสมาชิกกลุ่มให้มีจำนวนน้อยลงได้โดยขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความชำนาญของผู้นำกลุ่ม ซึ่งการจัดกลุ่ม 60 คน เป็นจำนวนค่อนข้างมาก แต่ในการทำวิจัยครั้งนี้มีอาจารย์แนะแนวทางสังเกตการณ์อยู่หลังห้องเรียน และช่วยควบคุมชั้นเรียนโดยการขอให้นักเรียนเงียบเสียงลงในบางครั้ง ผู้วิจัยจึงเสนอว่าสำหรับผู้ที่สนใจนำโปรแกรมฯ ไปใช้ควรพิจารณาจำนวนผู้เรียนให้เหมาะสมซึ่งเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเข้าร่วมกิจกรรม

2. ในโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ ช่วงที่ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้บางกิจกรรมผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อยกันเองตามใจชอบ ผู้วิจัยพบว่านักเรียนมักจับกลุ่มในเพศเดียวกัน และตามความคุ้นเคย ทำให้ขณะทำกิจกรรมนักเรียนพูดคุยกันในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับกิจกรรม ทำให้กิจกรรมครั้งนั้นไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร ดังนั้นผู้นำโปรแกรมฯ ไปประยุกต์ใช้ควรมีการเตรียมวิธีการในการแบ่งกลุ่มให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างทั่วถึง เช่น วิธีการให้นักเรียนนับเลข หรือวิธีการสุ่มโดยผู้วิจัย เป็นต้น ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการได้เรียนรู้ และติดตามประเด็นภายในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่จัดขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการสร้างโครงการวิจัยที่เน้นการให้นักเรียนลงมือปฏิบัติมากยิ่งขึ้น เพื่อให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น กิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ เก็บขยะภายในโรงเรียน เป็นต้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กาญจนา กลิ่นหอม. 2546. การพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางด้านอารมณ์โดยการใช้การสร้าง
อุปนิสัยใหม่และการใช้เทคนิคแม่แบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัด
ธรรมจริยาภิรมย์ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาจิตวิทยาการแนะแนว, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2543. “โรงเรียนสร้างคนมีจิตสาธารณะ.” การศึกษา 2000. 65 (3): 17.

จันทพร โรจนพิทักษ์. 2543. ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา เพื่อเสริมสร้างวินัย
ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัย
บูรพา อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา
การศึกษาและการแนะแนว, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จันทิมา สวรรค์. 2547. การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้เทคนิคแม่แบบ
ที่มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนจิตใจชื่น อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาจิตวิทยาการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จิตตินันท์ บุญสถิตกุล. 2548. เอกสารประกอบการสอน รายวิชาจิตวิทยาวัยรุ่นในโรงเรียน.

กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จิราภา เต็งไตรรัตน์และคณะ. 2550. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จำรัส แพร่พันธ์. 2548. ผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการแนะแนว, มหาวิทยาลัยบูรพา.

ชาย โพธิ์สีดาและคณะ. 2543. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาจิตสำนึกของคนไทยต่อสาธารณะสมบัติ : กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. นครปฐม มหาวิทยาลัยมหิดล (ศาลายา).

ณัฐรดา. 2551. การ์ตูนสำหรับเด็ก “หนูเป็นเด็กดี” (Online).
<http://www.oknation.net/blog/nadrda/2008/12/15/entry-2>, 15 ธันวาคม 2551.

เดิมศักดิ์ คทวณิช. 2549. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ธรรมนันท์กา แจ้งสว่าง. 2547. ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นภาพร ปรีชามารถ. 2545. เอกสารประกอบการสอน รายวิชาจิตวิทยาการปรับพฤติกรรมในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร: ภาควิจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นันทวัฒน์ หุนชี. 2546. การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นิตยา วรรณรัตน์. 2546. ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแซ่ฟ้า จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุญทัน ภูบาล. 2549. การใช้วีดิทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นตัวแทนเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและสถิติทางการ
ศึกษา,มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บรรเทิง ชลช่วยชีพ. 2543. กิจกรรมแนะแนว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.

ประทุมทิพย์ ทองเจริญ. 2552. วัยรุ่นไทยกับความเอาใจใส่ในกิจกรรมสาธารณะ (Online).
http://www.dmh.go.th/sty_libnews/news/view.asp?id=11344, 3 พฤษภาคม 2552.

ประภาวดี สุมามาลย์. 2549. ผลของการใช้โปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาเพื่อพัฒนา
พฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสมของนักเรียนสมาธิสั้น ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน
สาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปราณี ค่านกุลประเสริฐ. 2544. ผลของเทคนิคการสอนตนเอง ที่มีต่อการคิดแบบไตร่ตรอง
ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านบรือ จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พรพรหม พรรคพวก. 2550. ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
ในสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พาสนา จุลรัตน์. 2548. เอกสารประกอบการสอน รายวิชาจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
ภาคจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มณฑิรา มลารักษ์. 2546. ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบในการพัฒนาทักษะชีวิต ด้านทักษะ พิสัย
เพื่อป้องกันสารเสพติดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกิ่งเพชร
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มูทิตา หวังคิด. 2547. การฝึกทักษะการแก้ปัญหาโดยนำเสนอสถานการณ์ผ่านสื่อคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วราพร ขาวสุทธิ. 2542. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้การสอนตนเองกับการเรียนการสอนแบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาเขตพิตรพิมุขมхамม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุฎิบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วราภรณ์ หงษ์ดิลกกุล. 2547. กิจกรรมแนะแนว ม.4. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์

ศรันยา วรานูช. 2546. การศึกษาทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและพฤติกรรมกำรปรับตัวของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนนานาชาติที่มีพฤติกรรมกำรใช้คอมพิวเตอร์แตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศรีเรื่อน แก้วก้งวาล. 2549. จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย วัยรุ่น-วัยสูงอายุ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภามิต. 2550. ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมพร สุทัศนีย์. 2547. จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุคนธรส หุตะวัฒนะ. 2550. ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยเทคนิคการเสนอตัวแบบผ่านภาพการ์ตูนร่วมกับการชี้แนะทางวาจา ที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุวรรณัญญ สุวรรณดิวงค์. 2552. ผลของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเกมคอมพิวเตอร์ออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดยายร่ม กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุจิตต์ วงษ์เทศ. 2550. “ทานและการอาสา จิตอาสา, จิตสาธารณะ”. มติชน (18 มิถุนายน 2550): 6.

สุชาดา จักรพิสูทธิ์. 2544. “จิตสำนึกสาธารณะ”. ศิลปวัฒนธรรม. 22 (9): 22-23.

สุรางค์ ไคว่ตระกูล. 2550. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวีร์ ศิวะแพทย์. 2549. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2542. วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤตเพื่อฟื้นฟูชาติ. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

หฤทัย ออาจปฐ. 2544. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรวิชัย นาคทรพรพ และ จุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์. 2549.ฉลาดกิน ฉลาดใช้ ฉลาดซื้อ: แนวคิดและแนวทางการเสริมสร้างสุขภาวะและการเรียนรู้เรื่องการบริโภค. กรุงเทพมหานคร: สถาบันรามจิตติ.

อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์. 2550. ผลการใช้สถานการณ์จำลองผสมผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- Caroline R.L., M.A. Mastropieri, T.E. Scruggs, and M. Porter. 2004. **Effect of self-instruction strategies on problem solving in algebra for students with special needs** (Online).
www.emeraldinsight.com/10.1016/S0735-004X(04)17002-X, December 30, 2009.
- Hurlock, E.B. 1978. **Child Development**. New York: McGraw-Hill.
- Kazdin, A.E. 2001. **Behavior Modification in Applied Settings**. Belmont:
Wadsworth/Thomson Learning.
- Larson, L.D. 1992. Anger and aggression management techniques through the think first curriculum. **Journal of offender Rehabilitation**. 18 (1992): 101-107.
- Meichenbaum, D.H. 1977. **Cognitive Behavior Modification**. New York: Plenum press.
- Mousoulides, N.G., C. Constantinos, and S. Bharath. 2008. "A Modeling Perspective on the Teaching and Learning of Mathematical Problem Solving". **International Research**. 10(3):239-304.
- Slaby, R.G. and N. G. Guerra. 1988. Cognitive mediators of aggression in adolescent offenders: Assesement. **Developmental Psychology** 24: 580-588.
- Sulzer-Azaroff, B. and G. R. Mayer. 1979. **Applying Behavior- Analysis Procedures with Children and Youth**. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Wilson, G. T. and K. D. O'Leary. 1980. **Principles of Behavior Therapy**. Englewood Cliffs, N J: Prentice Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ตัวอย่างหนังสือที่ใช้ในการวิจัย

ที่ ศธ 0513.109/1818

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม 10900

๒ ธันวาคม 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองโปรแกรมจิตวิทยาทางปัญญา

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี

ด้วย นางสาวนุสรี คันฉิก นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของโปรแกรมจิตวิทยาทางปัญญาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี” โดยมี รศ.ดร.จิตตินันท์ บุญสถิตกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ในการดำเนินการครั้งนี้มีความประสงค์ที่จะดำเนินการทดลองโปรแกรมจิตวิทยาทางปัญญาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี ในภาคปลาย ปีการศึกษา 2552 ทั้งนี้ นางสาวนุสรี คันฉิก จะเป็นผู้ติดต่อดำเนินการด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตด้วย จักเป็นพระคุณอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร. พรทิพย์ ไชยโส)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขาธิการคณะฯ

โทร./โทรสาร 0-2561-4889 , 0-2942-8780

ที่ ศธ 0513.109/1616

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม 10900

4 พฤศจิกายน 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทำการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนนทรีพิทยาคม

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. โครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลของโปรแกรมจิตวิทยาทางปัญญาเพื่อพัฒนาจิต
สาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่” จำนวน 1 ชุด
 2. มาตรฐานจิตสาธารณะ จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวนุสสรีย์ คันธก นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว ภาควิชา
จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำ
วิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของโปรแกรมจิตวิทยาทางปัญญาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทรี”

ในการดำเนินการครั้งนี้ นิสิตมีความประสงค์ที่จะขอทำการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัยคือ มาตรฐานจิตสาธารณะ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนนทรีพิทยาคม ทั้งนี้ นางสาวนุสสรีย์
คันธก จะเป็นผู้ติดต่อดำเนินการด้วยตนเอง โดยประสานงานกับอาจารย์ฝ่ายแนะแนว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตด้วย จักเป็นพระคุณอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร. พรทิพย์ ไชยไธ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขาธิการคณะฯ

โทร./โทรสาร 0-2561-4889 , 0-2942-8780

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มก.โทร. 1847

ที่ ศธ 0513.10903 / ๗๕๘ วันที่ 19 ตุลาคม 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผศ.กรกฎ นกคุ้ม

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. โครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลของโปรแกรมจิตวิทยาทางปัญญาเพื่อพัฒนาจิต
สาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี”
จำนวน 1 ชุด
 2. มาตรฐานจิตสาธารณะ จำนวน 1 ชุด
 3. โปรแกรมจิตวิทยาทางปัญญา เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวนุสสรีย์ คันธิก นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการ
แนะแนว ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของ
โปรแกรมจิตวิทยาทางปัญญาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน
สวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี”

ในการนี้ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใ้รขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัย เพื่อผู้วิจัยจะได้นำข้อเสนอแนะของท่านไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือดังกล่าวแก่นิสิตด้วย
จักเป็นพระคุณยิ่ง

(ผศ.วรพิมพ์ ถิระวัฒน์)

หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มก.โทร. 1847

ที่ ศธ 0513.10903 /๒๕๖๗ วันที่ ๑๙ ตุลาคม 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย

เรียน อาจารย์อิชยา นาคนาวา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. โครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลของโปรแกรมจิตวิทยาทางปัญญาเพื่อพัฒนาจิต
 สาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี”
 จำนวน 1 ชุด
 2. มาตรฐานจิตสาธารณะ จำนวน 1 ชุด
 3. โปรแกรมจิตวิทยาทางปัญญาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวนุสสรีย์ คันธกนิ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการ
 แนะแนว ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของ
 โปรแกรมจิตวิทยาทางปัญญาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน
 สวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี”

ในการนี้ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้
 ในการวิจัย เพื่อผู้วิจัยจะได้นำข้อเสนอแนะของท่านไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือดังกล่าวแก่นิสิตด้วย
 จักเป็นพระคุณยิ่ง

(ผศ.วรพิมพ์ ธีระวัฒน์)

หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

ที่ ศธ 0513.1090-1811

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม 10900

๗ ธันวาคม 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน อาจารย์กนิษฐา รัตนบุรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. โครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลของโปรแกรมจิตวิทยาทางปัญญาเพื่อพัฒนาจิต
สาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี”
จำนวน 1 ชุด
 2. โปรแกรมจิตวิทยาทางปัญญา เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวนุสรี คันธิก นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการ
แนะแนว ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของโปรแกรมจิตวิทยาทางปัญญาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี”

ในการนี้ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใ้รขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัย เพื่อผู้วิจัยจะได้นำข้อเสนอแนะของท่านไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร. พรทิพย์ ไชยโส)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะฯ

โทร./โทรสาร 0-2561-4889, 0-2942-8780

ที่ ศธ 0513.109/ด-1811

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
50 พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม 10900

๙ ธันวาคม 2552

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน อาจารย์บุศราภรณ์ สุขคุ้ม

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลของโปรแกรมจิตวิทยาทางปัญญาเพื่อพัฒนาจิต
สาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี”
จำนวน 1 ชุด
2. โปรแกรมจิตวิทยาทางปัญญา เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาวนุสสรีย์ กันธิก นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการ
แนะแนว ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลของโปรแกรมจิตวิทยาทางปัญญาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี”

ในการนี้ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใ้ขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัย เพื่อผู้วิจัยจะได้นำข้อเสนอแนะของท่าน ไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นิสิตด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร. พรทิพย์ ไชยโส)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะฯ

โทร./โทรสาร 0-2561-4889 , 0 – 2942 – 8780

ภาคผนวก ข
ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย

ข้อมูลผู้เชี่ยวชาญตรวจโปรแกรมการปรับปรุงกิจกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ
และแบบวัดจิตสาธารณะ

ประวัติผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรกฏา นัคคิม

สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประวัติการศึกษา

วุฒิปริญญาตรี

- วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาพลศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วุฒิปริญญาโท

- ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประกาศนียบัตรชั้นสูง

- สาขาการศึกษาพิเศษ
มหาวิทยาลัยโกเบ ประเทศญี่ปุ่น

2. อาจารย์อิชยา นาคนาวา

สถานที่ทำงาน โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

ประวัติการศึกษา

วุฒิปริญญาตรี

- ครุศาสตรบัณฑิต สาขาจิตวิทยาและการแนะแนว
สถาบันราชภัฏยะเชิงเทรา

วุฒิปริญญาโท

- ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. อาจารย์บุศราภรณ์ สุขคุ้ม

สถานที่ทำงาน โรงเรียนสามเสนนอก (ประชาราชวชิรอนุกุล)

ประวัติการศึกษา

วุฒิปริญญาตรี

- ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์ คหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วุฒิปริญญาโท

- ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. อาจารย์กนิษฐา รัตนบุรี

สถานที่ทำงาน โรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม

ประวัติการศึกษา

วุฒิปริญญาตรี

- การศึกษาระดับบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษา วิชาเอกฟิสิกส์
วิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลก

วุฒิปริญญาโท

- ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ

กิจกรรมการเรียนรู้ครั้งที่ 2 “มารู้จักกันเถอะ”

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

จำนวน 1 คาบ / สัปดาห์

แนวคิด

การสร้างความคุ้นเคยและสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างผู้วิจัยและนักเรียน จะช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดี เป็นมิตรต่อกัน จะเป็นผลดีต่อการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ในครั้งต่อไป นอกจากนี้การให้คำชี้แจงเกี่ยวกับจุดประสงค์ กฎเกณฑ์ และข้อตกลงร่วมกันของการเข้าร่วมกิจกรรมจะช่วยให้นักเรียนทราบถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ตลอดจนประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร สร้างความคุ้นเคยการยอมรับและไว้วางใจด้วยการมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันระหว่างนักเรียนและผู้วิจัย
2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโปรแกรมทราบถึงวัตถุประสงค์ข้อตกลงเบื้องต้น ระยะเวลา สถานที่ และสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

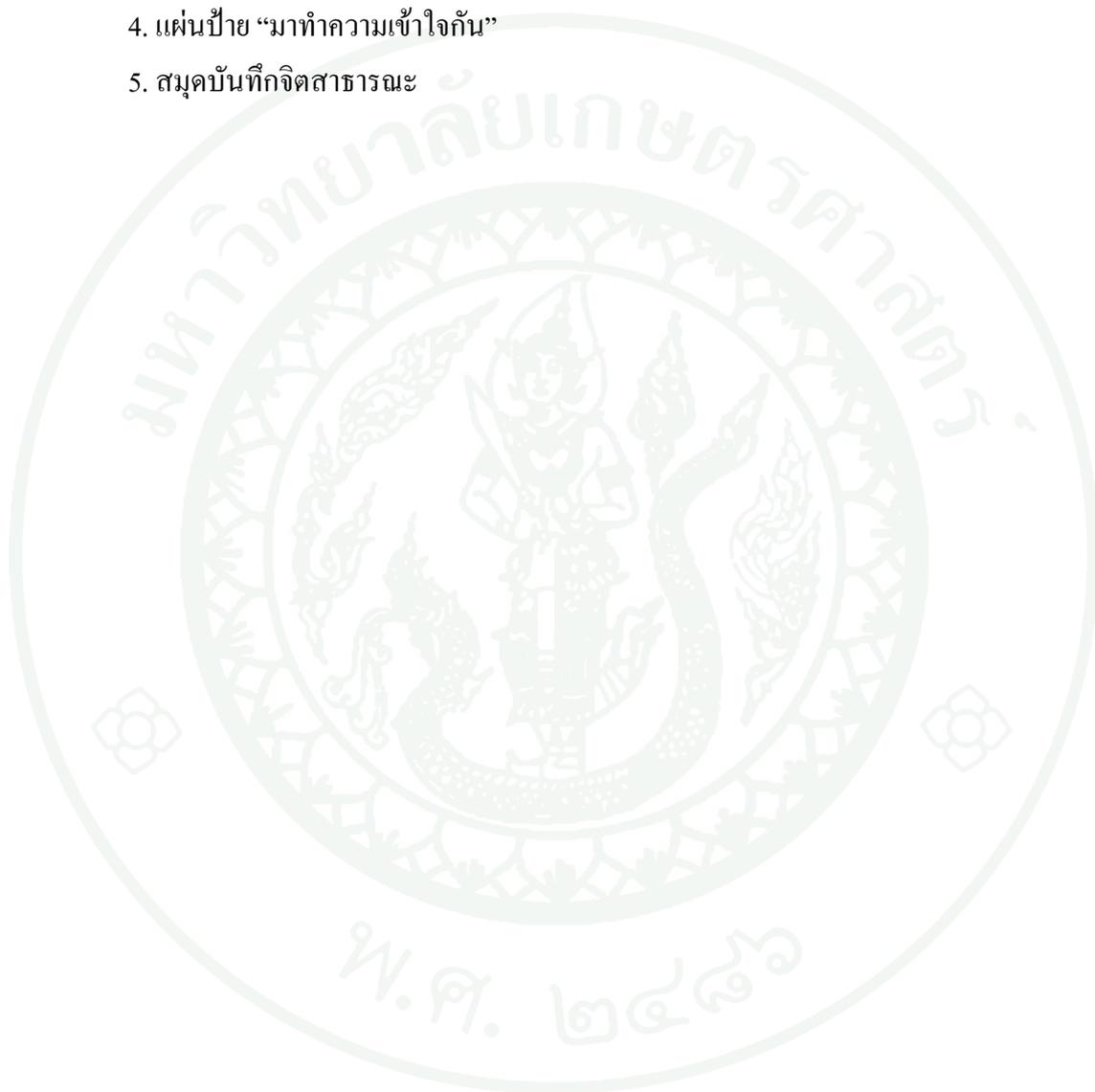
1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียน และแนะนำตนเอง เพื่อสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียน (5 นาที)
2. ผู้วิจัยแจกบัตรป้ายชื่อเพื่อให้นักเรียนเขียนชื่อของตนเองและติดไว้ที่เสื้อของนักเรียน (5 นาที)
3. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญา และประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากการเข้าร่วมโปรแกรมฯ “นักเรียนจะเข้าใจ และทราบถึงคุณลักษณะที่จะเป็น คนมี จิตสาธารณะ โดยนักเรียนจะได้เรียนรู้ความหมายและพัฒนาการมีจิตสาธารณะ ในการเข้าร่วม กิจกรรมครั้งต่อไป” พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ ข้อตกลงเบื้องต้น ระยะเวลา สถานที่ และแจกสมุด บันทึกร่วมจิตสาธารณะและอธิบายว่า “ให้นักเรียนบันทึกพฤติกรรมที่เป็นจิตสาธารณะทุกวันตั้งแต่วันที่ 8 ธันวาคม 2552 – 26 มกราคม 2553 ซึ่งเดิมนักเรียนจะได้เรียนรู้ความหมายของจิตสาธารณะ ในกิจกรรมครั้งต่อไป” (10 นาที)
4. ผู้วิจัยอธิบายพร้อมแจกใบงานที่ 1 เรื่อง “มารู้จักกันเถอะ” โดยให้นักเรียนแต่ละคนมีเวลาหา เพื่อนที่มีคุณสมบัติตามที่ระบุในใบงาน โดยห้ามบันทึกชื่อตนเอง และซ้ำได้ไม่เกิน 2 ชื่อ ใน 15 ชื่อ และ ให้นักเรียนทำกิจกรรมตามใบงาน (10 นาที)
5. ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ได้ชื่อของเพื่อนมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับ 1-3 ออกมากล่าวแนะนำ เพื่อนพร้อมให้เพื่อนที่ถูกแนะนำแสดงตัว (10 นาที)
6. ผู้วิจัย และนักเรียนร่วมกันสรุป จากการเข้าร่วมกิจกรรม “มารู้จักกันเถอะ” (5 นาที)
7. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 2 เรื่อง “มารู้จักกันเถอะ” พร้อมกับกล่าว ขอบคณนักเรียนสำหรับการให้ความร่วมมือ และนัดหมายวัน เวลา ในการเข้าโปรแกรมฯ ครั้ง ต่อไป (5 นาที)

การประเมินผล

1. นักเรียนสามารถบอกวัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมโปรแกรมการ ปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการพัฒนาจิตสาธารณะได้
2. สังเกตจากการให้ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็น และพฤติกรรมของนักเรียน ระหว่างร่วมกิจกรรม
3. พิจารณาคำตอบจากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมครั้งที่ 2 “มารู้จักกันเถอะ”

สื่อการเรียนรู้

1. บัตรป้ายชื่อ
2. ใบงานที่ 1 เรื่อง “มารู้จักกันเถอะ”
3. แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 2 เรื่อง “มารู้จักกันเถอะ”
4. แผ่นป้าย “มาทำความเข้าใจกัน”
5. สมุดบันทึกจิตสาธารณะ

ตัวอย่าง “บัตรป้ายชื่อ”

ชื่อ.....

นามสกุล.....

ชื่อเล่น.....เลขที่.....

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

ใบงานที่ 1

เรื่อง “มารู้จักกันเถอะ”

คำชี้แจง ให้นักเรียนสัมภาษณ์ข้อมูลของเพื่อนแล้วให้เพื่อนที่มีลักษณะตรงตามที่กำหนดเขียนชื่อลงในตาราง

รายการ	ชื่อเพื่อน
1. คุณแม่รักษาของใช้	
2. ชื่อสัตว์	
3. ประหยัด	
4. อคทน	
5. มีน้ำใจ	
6. ทำตามหน้าที่	
7. รักสะอาด	
8. ชอบอ่านหนังสือ	
9. ชอบวาดรูป	
10. เล่นกีฬา	
11. พุดเก่ง	
12. เรียบร้อย	
13. ตั้งใจเรียน	
14. มองโลกในแง่ดี	
15. เอาใจใส่	

มาทำความเข้าใจกัน

วัตถุประสงค์และประโยชน์ที่จะได้รับการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

1. นักเรียน ได้เรียนรู้คุณลักษณะของจิตสาธารณะ
 - การไม่ทำให้สมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหาย
 - การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม
 - การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และ
ไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตน
2. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของจิตสาธารณะ
3. นักเรียนมีแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะตามแนวการปรับพฤติกรรมทางปัญญา
4. นักเรียน ได้ฝึกการเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี

ข้อตกลงเบื้องต้น

- เข้าร่วมกิจกรรมตรงเวลาทุกครั้ง
- เข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง
- ให้ความร่วมมือขณะทำกิจกรรม
- เป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี
- รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ร่วมอภิปรายทุกครั้ง
- บันทึกแบบบันทึกการเรียนรู้ทุกครั้ง

ตัวอย่าง “สมุดบันทึกจิตสาธารณะ”

สมุดบันทึก “จิตสาธารณะ”

ชื่อ.....สกุล.....เลขที่.....

 คำชี้แจง

ให้นักเรียนบันทึกพฤติกรรมจิตสาธารณะ “ทุกวัน”
ตั้งแต่วันที่ 8 ธันวาคม 2552 – 26 มกราคม 2553 และให้
ผู้วิจัยเซ็นชื่อกำกับทุกวันอังคาร

ความหมายของจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะ (Public mind) หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่ใน
เรื่องของประ โยชน์ส่วนรวม มีความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความ
รับผิดชอบต่อส่วนรวม มีการดูแลรักษาของส่วนรวม และมีการ
เคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์
ร่วมกัน โดยไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเอง

ดังนั้นให้นักเรียนสังเกตตนเองว่าปฏิบัติตนอย่างไรบ้างที่
เกี่ยวกับจิตสาธารณะ และนำมาเขียนลงในสมุดเล่มนี้

 หมายเหตุ หากทำสมุดเล่มนี้หายจะออกได้ของรางวัลใหญ่
นะจ๊ะ

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 2

เรื่อง “มารู้จักกันเถอะ”

ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

สิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้และประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่นักเรียนมีต่อกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

.....

กิจกรรมการเรียนรู้ครั้งที่ 3 “จิกซอว์ความรู้”

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

จำนวน 1 คาบ / สัปดาห์

แนวคิด

การมีจิตสาธารณะนั้นคือการแสดงออกถึงความรับผิดชอบ มีความปรารถนาที่จะช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นและสังคม ด้วยความเต็มใจ โดยพิจารณาจากความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นด้านการรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติและทรัพยากรของโรงเรียน ด้านทำกิจกรรมเพื่อสังคม เข้าร่วมกิจกรรมในเรื่องที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม รวมไปถึงกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของโรงเรียน ซึ่งสิ่งทั้งหลายที่ได้กล่าวไปนั้น เป็นรากฐานสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตให้นักเรียนเป็นคนดี มีน้ำใจ โอบอ้อมอารี ช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ และบอกถึงความสำคัญและประโยชน์ของจิตสาธารณะ และตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของกิจกรรมครั้งนี้ว่า “ในครั้งนี้นักเรียนจะได้เรียนรู้ความหมายและความสำคัญของจิตสาธารณะ และหากไม่มีจิตสาธารณะแล้วจะเกิดผลเสียหรือผลกระทบอย่างไร (5 นาที)
2. ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มจำนวน 5 กลุ่ม โดยให้นักเรียน นับ 1-5 นักเรียนที่ได้ตัวเลขเดียวกันให้มารวมกลุ่มกัน พร้อมแจกใบความรู้ที่ 3 เรื่อง “จิกซอว์ความรู้” ให้แต่ละกลุ่ม โดยแบ่งจิกซอว์ออกเป็น ส่วนที่ 1-5 จากนั้นให้นักเรียนจับคู่กันในกลุ่มแต่ละกลุ่ม เพื่อช่วยกันอ่านจิกซอว์ความรู้ (5 นาที)
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนที่ได้ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง “จิกซอว์ความรู้” เรื่องเดียวกันมารวมกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ในแต่ละเรื่องเข้าใจอย่างละเอียด (5 นาที)
4. ให้นักเรียนแยกกลับมารวมกลุ่มของตนเองที่แบ่งในครั้งแรก เพื่อให้นักเรียนแต่ละคู่ นำความรู้ที่ได้ มาอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟัง (15 นาที)
5. ผู้วิจัยให้นักเรียนจับคู่กัน พร้อมแจกใบงานที่ 2 เรื่อง “จิตสาธารณะ สำคัญไฉน” (10 นาที)
6. ผู้วิจัย และนักเรียนร่วมกันสรุป จากการเข้าร่วมกิจกรรม “จิกซอว์ความรู้” (5 นาที)

7. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 3 เรื่อง “จิ๊กซอว์ความรู้” และกล่าวขอบคุณนักเรียนสำหรับการให้ความร่วมมือ และนัดหมายวัน เวลา ในการเข้าโปรแกรมฯ ครั้งต่อไป (5 นาที)

การประเมินผล

1. นักเรียนสามารถบอกความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของจิตสาธารณะได้
2. สังกตจากการให้ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็น และพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างร่วมกิจกรรม
3. พิจารณาคำตอบจากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมครั้งที่ 3 เรื่อง “จิ๊กซอว์ความรู้”

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง “จิ๊กซอว์ความรู้”
2. ใบงานที่ 2 เรื่อง “จิตสาธารณะสำคัญไฉน”
3. แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 3 เรื่อง “จิ๊กซอว์ความรู้”

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง “จิกขอว์ความรู้” ส่วนที่ 1

ความหมายของจิตสาธารณะ

ความหมายของจิตสาธารณะนั้น มีผู้กำหนดไว้หลากหลายความหมาย เช่น

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ* กล่าวว่า จิตสาธารณะหมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรม และจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบร้อย ประหยัดและมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

ชาย โพธิ์สิตา และคณะ** ได้ใช้คำว่า จิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ และให้ความหมายของจิตสาธารณะว่าเป็น การใช้สาธารณสมบัติอย่างรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ซึ่งมีนัยสองประการ ได้แก่

1. รับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้และการกระทำที่จะก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสาธารณสมบัตินั้นๆ รวมไปถึงการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณสมบัติ ในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ เช่น การแจ้งผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องเมื่อได้พบความเสียหายเกิดขึ้น เป็นต้น

2. การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่น เพราะสาธารณสมบัติคือของที่คนทั่วไปมีสิทธิในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ ดังนั้นการใช้สาธารณสมบัติอย่างรับผิดชอบในแง่นี้จึงหมายถึง การค้ำประกันว่าคนอื่นก็มีสิทธิในการใช้เช่นเดียวกัน จะต้องไม่ยึดสาธารณสมบัตินั้นไว้เป็นของส่วนตัวและไม่ปิดกั้นโอกาสการใช้ประโยชน์ของผู้อื่น

ที่มา : * สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2542. วาระการวิจัยแห่งชาติในภาวะวิกฤตเพื่อฟื้นฟูชาติ. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

** ชาย โพธิ์สิตา และคณะ. 2543. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาจิตสำนึกของคนไทยต่อสาธารณสมบัติ: กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. นครปฐมมหาวิทยาลัยมหิดล (ศาลายา).

นอกจากนั้นแล้ว ในงานวิจัยของ ชาย โพธิ์สิตา และคณะ ที่ทำการศึกษาจิตสำนึกต่อ
 สาธารณสมบัติ : ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร ได้สรุปความเข้าใจของจิตสาธารณะสมบัติหรือจิต
 สาธารณะไว้เป็นสองระดับ คือ

ระดับที่ 1 เป็นจิตสำนึกแบบที่บุคคลไม่ต้องทำอะไรมาก เพียงแต่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย
 หรือไม่ทำลายสาธารณสมบัติที่ตนใช้ก็พอ ซึ่งเป็นการแสดงออกว่าบุคคลมีความเข้าใจว่าควร
 หรือไม่ควรปฏิบัติอย่างไรต่อสาธารณสมบัติ

ระดับที่ 2 เป็นระดับที่บุคคลกระทำการอันแสดงว่า มีความรับผิดชอบที่ดีต่อสาธารณ
 สมบัติ ไม่ว่าจะได้ใช้หรือไม่ใช้สาธารณสมบัตินั้นก็ตาม เช่น การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาสาธารณ
 สมบัติที่ชำรุดเสียหาย

สรุป

จิตสาธารณะ (Public mind) หมายถึง การรู้จักเอา
 ใจใส่ในเรื่องของประโยชน์ส่วนรวม มีความคิดที่ไม่เห็น
 แก่ตัว มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีการดูแลรักษาของ
 ส่วนรวม และมีการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมใน
 โรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยไม่ยึดครองของ
 ส่วนร่วมนั้นมาเป็นของตนเอง

ใบความรู้ที่ 1
เรื่อง “จักษอว์ความรู้” ส่วนที่ 2

องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

องค์ประกอบที่ 1

การไม่ทำให้สมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนชำรุดเสียหาย หมายถึง การกระทำของนักเรียนในการดูแลรักษาทรัพย์สินที่เป็นสาธารณะของโรงเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ฝาผนัง โรงอาหาร ห้องน้ำ สนามหญ้า ฯลฯ

วัดได้จาก 2 ตัวชี้วัด

1. การดูแลรักษา คือ ใช้แล้วมีการเก็บรักษาและเก็บที่เดิม เช่น อ่านหนังสือแล้วเก็บที่เดิม หรือ ไม่ทำลายหนังสือในห้องสมุด เป็นต้น
2. ลักษณะการใช้สมบัติของส่วนรวม คือ ใช้ของสาธารณะในโรงเรียนอย่างประหยัด ทะนุถนอม เช่น เปิดหนังสืออ่านเบาๆ การปิดไฟปิดพัดลมก่อนออกจากห้อง การใช้คอมพิวเตอร์ระมัดระวัง เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 2

การมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่นและถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในการปฏิบัติทำตามหน้าที่ ทั้งที่ได้รับมอบหมาย และไม่ได้รับมอบหมาย

วัดได้จาก 2 ตัวชี้วัด

1. การทำตามหน้าที่ที่ถูกกำหนด หรือได้รับมอบหมายอย่างเต็มใจ เช่น การทำหน้าที่เวร การทำความสะอาดบริเวณ โรงเรียน หรือการดูแลห้องสมุด เป็นต้น
2. การรับอาสาปฏิบัติหน้าที่บางอย่าง คือ ช่วยทำหน้าที่อื่นที่ไม่ได้รับมอบหมาย เช่น อาสาช่วยครูถือของไปที่ห้องพักครู อาสากวาดห้อง หรืออาสาทำในสิ่งที่ตนเองถนัด เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 3

การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตน

วัดได้จาก 2 ตัวชี้วัด

1. การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง เช่น อุปกรณ์กีฬา อุปกรณ์สำหรับจัดบอร์ด เป็นต้น
2. การแบ่งปันสิ่งของส่วนรวมให้กับผู้อื่นได้สามารถใช้ หรือการไม่แสดงอาการหวงสมบัติของส่วนรวม เช่น ไม่นำหนังสือของห้องสมุดกลับบ้าน หลายนๆ เล่ม เป็นต้น

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง “จักษอว์ความรู้” ส่วนที่ 3

สมบัติของโรงเรียน

ทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียนนับว่าเป็นทรัพย์สินสมบัติที่ใช้ร่วมกัน หรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่า “สาธารณสมบัติ” การใช้ทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียนให้มีอายุการใช้งานที่ยาวนาน และไม่ให้เกิดสภาพการใช้งานก่อนกำหนดนั้น นักเรียนจะต้องช่วยกันดูแลรักษา ไม่ทำลาย ไม่ใช้อย่างฟุ่มเฟือย แต่ใช้อย่างทะนุถนอม

ทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียนมีอยู่หลายสิ่งหลายอย่างด้วยกัน สำหรับในที่นี้ได้เสนอแนวทางในการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการใช้และรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน ดังนี้

ห้องเรียนและอาคารเรียน ห้องเรียนและอาคารเรียนเป็นสมบัติของส่วนรวม นักเรียนทุกคนจะต้องช่วยรักษาความสะอาด ไม่นำดินสอ ปากกา สี ไปขีดเขียนตามบริเวณฝาผนังห้องเรียนและอาคารเรียน ไม่วิ่งบนอาคารเรียน และไม่เล่นในห้องเรียน ไม่ส่งเสียงดังเพราะจะทำให้ผู้อื่นเกิดความรำคาญ

ห้องสมุด ห้องสมุดเป็นที่สำหรับอ่านหนังสือเพื่อค้นคว้าหาความรู้และความเพลิดเพลิน หรือความบันเทิงจากการอ่านหนังสือ เมื่อนักเรียนเข้าไปใช้ห้องสมุดจะต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของห้องสมุด เป็นต้น

ห้องสุขา ห้องสุขานับว่าเป็นสาธารณสมบัติที่ต้องใช้ร่วมกัน ในการใช้ห้องสุขาจะต้องช่วยกันรักษาความสะอาด การใช้ห้องสุขา นักเรียนควรจะราดน้ำเพื่อทำความสะอาดเสียก่อน เมื่อใช้เสร็จแล้วก็ต้องราดน้ำเพื่อทำความสะอาดอีกครั้งหนึ่งด้วย

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง “จิกขอว์ควมรู้” ส่วนที่ 4

สมบัติของโรงเรียน

โต๊ะ-เก้าอี้ โต๊ะ-เก้าอี้เป็นอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นในการศึกษาเล่าเรียนเพราะถ้าขาดโต๊ะเก้าอี้ นักเรียนจะเรียนหนังสือลำบาก การใช้โต๊ะ-เก้าอี้ที่นักเรียนจะต้องใช้ให้ถูกต้อง คือเก้าอี้มีไว้สำหรับนั่ง ส่วนโต๊ะมีไว้สำหรับวางหนังสือและสมุด เพื่อสะดวกในการอ่านและเขียน มีนักเรียนบางคนที่ใช้โต๊ะและเก้าอี้ผิดลักษณะของการใช้งาน เช่น ขึ้นไปยืนบนเก้าอี้ นั่งบนโต๊ะ เป็นต้น มีบางคนที่นั่งโยกเก้าอี้ไปมา ซึ่งเป็นวิธีการนั่งเก้าอี้แบบนี้จะทำให้เก้าอี้ชำรุดเร็วขึ้น นับว่าเป็นสิ่งที่นักเรียนไม่ควรทำอย่างยิ่ง

น้ำ น้ำเป็นสาธารณูปโภคอย่างหนึ่งที่โรงเรียนจัดไว้ให้นักเรียนสำหรับดื่ม ล้างหน้าและใช้เป็นส่วนประกอบในการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ เมื่อนักเรียนใช้น้ำเสร็จแล้วต้องปิดก๊อกน้ำให้สนิท ไม่เปิดน้ำเล่น หรือไม่เอาน้ำมาสาดเล่นกัน

ไฟฟ้า ในปัจจุบันนี้ไฟฟ้านับว่ามีบทบาทในวงการศึกษามาก ในบางครั้งพบว่าบางรายวิชาถ้าไฟฟ้าดับก็จะไม่สามารถทำการเรียนการสอนได้ ตามห้องเรียนต่างๆ ส่วนใหญ่จะมีหลอดไฟ ปลั๊กไฟ พัดลม และอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าอื่นๆ เมื่อนักเรียนไม่ใช้ไฟฟ้าส่วนใดแล้ว ควรปิดไฟหรือดึงปลั๊กไฟออกให้เรียบร้อย เช่น อยู่ในห้องเรียนถ้าออกจากห้องเรียนโดยที่ไม่มีบุคคลอื่นอยู่ในห้อง ก่อนออกจากห้องต้องปิดไฟ ปิดพัดลมให้เรียบร้อย เป็นต้น

ป้ายนิเทศ ป้ายนิเทศโดยทั่วไปมักเรียกว่า “บอร์ด” ป้ายนิเทศเป็นที่สำหรับติดประกาศ ข้อมูล ข่าวสาร หรือสาระน่ารู้ต่างๆ ที่นักเรียนควรทราบเมื่อนักเรียนอ่านประกาศ หรือข่าวสารต่างๆ แล้วไม่ควรทำลายหรือทำให้ป้ายนิเทศไม่น่าดู หรือสกปรก ในบางครั้งพบว่านักเรียนบางคนอ่านข่าวสารต่างๆ หรือดูภาพที่ติดไว้ เกิดความพอใจจึงแกะออกไปจากป้ายนิเทศ การกระทำเช่นนี้เป็นสิ่งที่นักเรียนไม่ควรปฏิบัติ ควรช่วยกันดูแลรักษา ในกรณีที่เห็นเพื่อนๆ จะทำลายหรือทำป้ายนิเทศชำรุดเสียหายต้องช่วยกันตักเตือน

สนาม สนามของโรงเรียนบางแห่งมีหลายสนามโดยแบ่งเป็นสนามประเภทต่างๆ เช่น สนามฟุตบอล สนามบาสเกตบอล สนามเทนนิส เป็นต้น การใช้สนามนี้นักเรียนควรใช้ให้ถูกต้องตามประเภทของกีฬาหรือของการเล่นแต่ละชนิด ต้องปฏิบัติตามกฎข้อบังคับอย่างเคร่งครัด การเล่นในสนามไม่ควรผูกขาดแต่เฉพาะกลุ่มของตนเอง จะต้องแบ่งให้ผู้อื่น ได้ร่วมเล่นบ้าง

ปรับมาจาก: บรรเทิง ชลช่วยชีพ, 2543. กิจกรรมแนะแนว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์

ใบความรู้ที่ 1
เรื่อง “จักษอว์ความรู้” ส่วนที่ 5

ความสำคัญของจิตสาธารณะ

การมีจิตสาธารณะนั้นเป็นความรู้สึกลึกซึ้งที่เกิดจากตัวเราเอง และเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ จิตสาธารณะเมื่อเกิดขึ้นแล้วยากนักที่จะหยุดหรือหมดหายไป คนที่มีจิตสาธารณะที่ดีจะประพฤติปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสิ่งต่างๆ ตามมา

ถ้าสามารถปลูกฝัง ส่งเสริมหรือพัฒนา ด้วยวิธีการต่างๆ จะทำให้มีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวม มีการใช้อย่างสมบัติของส่วนรวมอย่างเห็นคุณค่า ใช้อย่างทะนุถนอม รู้จักการแบ่งปัน โอกาสในการใช้ของส่วนรวมให้ผู้อื่น เมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ปัญหาที่เกิดการเอาใจเอารัดเอาเปรียบคนอื่น ปัญหาการทำลายสาธารณะสมบัติต่างๆ จะลดลง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์พวกพ้องก็จะลดน้อยลง และจะนำมาสู่สังคมที่พัฒนาขึ้น

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

เรื่อง “จิตสาธารณะสำคัญไฉน”

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. จงบอกความหมายของจิตสาธารณะ

.....

.....

.....

2. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน ดังนี้

1.....

2.....

3.....

3. เพราะเหตุใดนักเรียนจึงควรมีจิตสาธารณะ

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 3

เรื่อง “จิตขอความรู้”

ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

สิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้และประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่นักเรียนมีต่อกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

.....

กิจกรรมการเรียนรู้ครั้งที่ 6 “มาช่วยกันดูแล”

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

จำนวน 1 คาบ / สัปดาห์

แนวคิด

การดูแลรักษาสาธารณสุขสมบัติของโรงเรียนนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่น่าอยู่ น่าเรียน ดังนั้น นักเรียนทุกคนจึงต้องมีจิตสำนึกในการที่จะช่วยกันดูแลรักษาสาธารณสุขสมบัติของโรงเรียนให้เป็นอย่างดี ในการที่จะปลูกฝังได้นั้นอาจต้องอาศัยการฝึกการสอนตนเอง เพื่อให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมขึ้นมา สมพร สุทัศน์ (2547) ได้เสนอขั้นตอนการฝึกสอนตนเองโดย

1. ตัวแบบเสนอพฤติกรรมที่ต้องการฝึก พร้อมพูดขั้นตอนการแสดงพฤติกรรมด้วยการใช้เสียงดัง
2. ให้ผู้รับการฝึกสอนตนเองแสดงพฤติกรรม เช่นเดียวกับตัวแบบ
3. ให้ผู้ที่รับการฝึกการสอนตนเองแสดงพฤติกรรม พูดขั้นตอนในการแสดงด้วยเสียงดัง
4. ให้ผู้รับการฝึกสอนตนเองแสดงพฤติกรรม เช่นเดียวกับที่ตัวแบบและพูดขั้นตอนในการแสดงด้วยเสียงที่เบาลง

ซึ่งถ้าปฏิบัติตามขั้นตอนได้ สมพร สุทัศน์ กล่าวว่า จะช่วยให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้เห็นถึงความสำคัญของการดูแลรักษาสาธารณสุขสมบัติของโรงเรียน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนอย่างเป็นกันเอง และทบทวนสาระการเรียนรู้ในกิจกรรมครั้งที่ 5 (5 นาที)
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 9-10 คน (5 นาที)
3. ผู้วิจัยแจกใบความรู้ที่ 2 เรื่อง “มาช่วยกันดูแล” (2 นาที)
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนที่มีคุณสมบัติตามใบความรู้มารับใบงานที่ 4 เรื่อง “ต้องทำอะไร” แล้วอธิบายถึงวิธีการทำให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มเข้าใจ (5 นาที)
6. ผู้วิจัยให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนกลับไปในกลุ่มของตนเพื่อนำใบงานที่ 4 เรื่อง “ต้องทำอะไร” ไปอธิบายให้เพื่อนๆ ในกลุ่มฟัง (5 นาที)
7. ผู้วิจัยให้นักเรียนในแต่ละกลุ่มพูดตามตัวแทนกลุ่มทีละ 1 กลุ่ม (10 นาที)

8. ผู้วิจัยให้นักเรียนทุกคนพูดในใจตามเนื้อหาที่ให้พูดในขั้นตอนที่ 7 (5 นาที)
9. ผู้วิจัย และนักเรียนร่วมกันสรุป จากการเข้าร่วมกิจกรรม “มาช่วยกันดูแล” (5 นาที)
10. ผู้วิจัยสรุปและให้ข้อคิดแก่นักเรียนว่า “หากนักเรียนได้ฝึกพูดเพื่อสอนตนเองหรือแสดงพฤติกรรมในการดูแลรักษาสาธารณสุขสมบัติของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนก็จะมีสิ่งของที่ใช้เป็นส่วนรวมไว้ใช้ได้นานๆ อีกทั้งยังทำให้โรงเรียนนั้นมีความเป็นระเบียบและสวยงามอีกด้วย” (3 นาที)
11. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 6 เรื่อง “มาช่วยกันดูแล” และกล่าวขอบคุณนักเรียนสำหรับการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม และนัดหมายวัน เวลา ในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ครั้งต่อไป (5 นาที)

การประเมินผล

1. นักเรียนนั้นสามารถฝึกสอนตนเองให้มีการดูแลรักษาสาธารณสุขสมบัติของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น
2. สังเกตจากการที่ผู้เข้าร่วมโปรแกรมฯ ให้ความร่วมมือ โดยการสังเกตจากการพูด การแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และพฤติกรรมที่ผู้เข้าร่วมโปรแกรมฯ แสดงออกมา
3. พิจารณาคำตอบจากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม “มาช่วยกันดูแล”

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ที่ 2 เรื่อง “มาช่วยกันดูแล”
2. ใบงานที่ 4 เรื่อง “ต้องทำอะไร”
3. แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 6 เรื่อง “มาช่วยกันดูแล”

เรื่อง “มาช่วยกันดูแล”

สถานการณ์ตัวอย่าง

ในช่วงโมงเกษตรอาจารย์แจกอุปกรณ์การเกษตรให้นักเรียนพร้อมกับ
 ย้ำให้ทุกคนช่วยกันดูแลรักษาอุปกรณ์ทางการเกษตรเนื่องจากทางโรงเรียนไม่มี
 งบประมาณมากพอที่จะนำมาซื้ออุปกรณ์ดังกล่าวเพิ่มได้

กลุ่มที่ 1

นำ : ทำไมกลุ่มเราถึงได้อุปกรณ์เก่าๆทั้งนั้นเลย

ฟ้า : ไม่เป็นไรหรอก ถ้าเราช่วยกันดูแลรักษาดีๆ อุปกรณ์พวกนี้ก็จะ
 ใช้ได้นาน

เป้ง : แล้วจะทำยังไงให้มันใช้ได้นานๆละ

ฟ้า : เวลาเราใช้เสร็จแล้วเราก็ต้องทำความสะอาดเอาเศษดินออกให้
 เรียบร้อย หลังจากทำความสะอาดเสร็จแล้ว เราก็ต้องแยกเก็บให้
 เป็นหมวดหมู่ด้วย เพื่อที่เวลาเราจะนำมาใช้ในครั้งต่อไป เราจะหา
 ง่ายดีด้วย

อาจารย์ : ดีมากจะนักเรียนที่ช่วยกันเก็บอุปกรณ์การเกษตร พวกเราทุกคน
 จะได้มีอุปกรณ์พวกนี้ใช้ไปนานๆ

กลุ่มที่ 2

แนน : ดีจังกลุ่มเราได้แต่ของใหม่ๆทั้งนั้น

พล : อย่าเอามาโยนเล่นกันสิ ถ้าใช้ไม่ระวังแบบนี้ของจะพังเสียหาย
หมดนะ เราต้องใช้อุปกรณ์พวกนี้อย่างทะนุถนอม จะได้มีไว้ใช้
นานๆ

ก้อย : แล้วทำไมละ ถ้าพังเดียวโรงเรียนก็ซื้อใหม่ได้

พล : ก็อาจารย์บอกแล้วว่างบประมาณของโรงเรียนไม่พอ เพราะฉะนั้น
ถ้าพวกเราใช้กันอย่างรุนแรง เกิดพังขึ้นมาคนอื่นก็ไม่มีใช้นะสิ
ใช้แบบเบาๆ ทะนุถนอมเราก็จะใช้ของพวกนี้ได้ยาวนาน จะยิ่งคุ้มค่า
กับราคาของที่ซื้อมาด้วยนะ

อาจารย์ : ดีแล้วๆ ที่นักเรียนทุกคนใช้อย่างทะนุถนอมและระมัดระวัง
เพราะของพวกนี้เป็นของใช้ส่วนรวม มันจะได้มีไว้ใช้นาน

หมายเหตุ : ให้นักเรียนเลือกเพื่อนที่มีลักษณะนิสัยเหมือนฟ้า หรือ พล
มา 1 คน เพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่ม

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

ใบงานที่ 4

เรื่อง “ต้องทำอะไร”

หากนำอุปกรณ์เกษตรออกมาใช้แล้วข้าพเจ้าจะ:

1.....

2.....

3.....

หากข้าพเจ้ายืมหนังสือห้องสมุดมาอ่านข้าพเจ้าจะ:

1.....

2.....

3.....

หากข้าพเจ้าใช้คอมพิวเตอร์ของโรงเรียนข้าพเจ้าจะ:

1.....

2.....

3.....

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

+ ✨
แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 6 ✨ +
เรื่อง “มาช่วยกันดูแล”

ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

สิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้และประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่นักเรียนมีต่อกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมการเรียนรู้ครั้งที่ 11-12 “ปีใหม่ ฟ้าใหม่ ไร่ยะ”

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

จำนวน 1 คาบ / สัปดาห์

แนวคิด

จิตสาธารณะในด้านการมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าจะเป็น การได้รับมอบหมายหน้าที่หรือการอาสาที่จะช่วยด้วยความเต็มใจนั้น ในบางครั้งนักเรียนอาจประสบกับปัญหาได้ ดังนั้นถ้านักเรียนได้ฝึกเทคนิคการแก้ปัญหา หากเกิดเหตุการณ์บางประการขึ้น อาจทำให้นักเรียนสามารถหาแนวทางในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงปัญหาขยะ และทราบถึงแนวทางในการแก้ปัญหาเรื่องขยะที่แท้จริง

กิจกรรมการเรียนการสอน (ครั้งที่ 11)

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนอย่างเป็นกันเอง และทบทวนสาระการเรียนรู้ในกิจกรรมครั้งที่ 10 (5 นาที)
2. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของกิจกรรมครั้งที่ 11 เรื่อง “ปีใหม่ ฟ้าใหม่ ไร่ยะ” พร้อมให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 9-10 คน และแจกใบงานที่ 8 เรื่อง “ปีใหม่ ฟ้าใหม่ ไร่ยะ” ให้แต่ละกลุ่ม (10 นาที)
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานที่แจกไป โดยมีหัวข้อดังนี้
 - 3.1 นักเรียนสำรวจสิ่งที่นักเรียนทิ้งทำให้เกิดขยะในโรงเรียนโดยบันทึกลงในใบงาน
 - 3.2 นักเรียนร่วมระดมพลังสมองถึงผลเสียของการทิ้งขยะไม่เป็นที่
 - 3.3 สมาชิกกลุ่มร่วมกันคิดวิธีการกำจัดขยะหรือลดปริมาณขยะว่าน่าจะมีวิธี

ใดบ้าง (10 นาที)

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน (10 นาที)
5. ผู้วิจัย และนักเรียนร่วมกันสรุป จากการเข้าร่วมกิจกรรม “ปีใหม่ ฟ้าใหม่ ไร่ยะ” (5 นาที)
6. ผู้วิจัยสรุปและให้ข้อคิดแก่นักเรียนว่า “การที่นักเรียนได้ระดมความคิดในการแก้ปัญหาตามที่ผู้วิจัยให้มอบหมายงานไปนั้น ทำให้นักเรียนได้ตระหนักถึงปัญหาขยะในโรงเรียนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังได้ทราบถึงวิธีการกำจัดหรือลดปริมาณขยะลงตามที่เพื่อนๆแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ และยังสามารถทราบถึงหน้าที่ของตนเองว่าควรปฏิบัติตนอย่างไรให้ขยะลดน้อยลงด้วย” (5 นาที)

7. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 11 เรื่อง “ปีใหม่ ฟ้าใหม่ ไร่ยะ” และกล่าวขอบคุณนักเรียนสำหรับการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม และนัดหมายวัน เวลา ในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ครั้งต่อไป (5 นาที)

กิจกรรมการเรียนการสอน (ครั้งที่ 12)

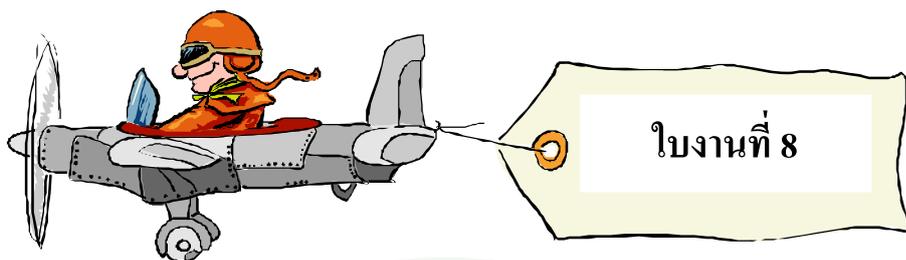
1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนอย่างเป็นกันเอง และทบทวนสาระการเรียนรู้ในกิจกรรม ครั้งที่ 11 (5 นาที)
2. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของกิจกรรมครั้งที่ 12 เรื่อง “ปีใหม่ ฟ้าใหม่ ไร่ยะ” ว่า “ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันวาดภาพการกำจัดขยะหรือลดปริมาณขยะให้น้อยลง” (5 นาที)
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนรวมกลุ่มที่แบ่งไว้จากกิจกรรมครั้งที่ 11 และแจกกระดาษโปสเตอร์แข็ง ดินสอสีให้แต่ละกลุ่ม เพื่อให้ให้นักเรียนวาดภาพ (20 นาที)
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเพื่อนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน (10 นาที)
5. ผู้วิจัย และนักเรียนร่วมกันสรุป จากการเข้าร่วมกิจกรรม “ปีใหม่ ฟ้าใหม่ ไร่ยะ” (5 นาที)
6. ผู้วิจัยแจกแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 12 เรื่อง “ปีใหม่ ฟ้าใหม่ ไร่ยะ” และกล่าวขอบคุณนักเรียนสำหรับการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม และนัดหมาย วัน เวลา ในการเข้าร่วม โปรแกรมฯ ครั้งต่อไป (5 นาที)

การประเมินผล

1. นักเรียนเกิดทักษะในการแก้ไขปัญหาในเรื่องของการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย
2. สังเกตจากการที่ผู้เข้าร่วมโปรแกรมฯ ให้ความร่วมมือ โดยการสังเกตจากการพูด การแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และพฤติกรรมที่ผู้เข้าร่วมโปรแกรมฯ แสดงออกมา
3. พิจารณาคำตอบจากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม “ปีใหม่ ฟ้าใหม่ ไร่ยะ”

สื่อการเรียนรู้

1. ใบงานที่ 8 เรื่อง “ปีใหม่ ฟ้าใหม่ ไร่ยะ”
2. แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 11 และ 12 เรื่อง “ปีใหม่ ฟ้าใหม่ ไร่ยะ”
3. กระดาษโปสเตอร์แข็ง
4. ดินสอสี

เรื่อง “ปีใหม่ ไฟไหม้ไร่ขยะ”

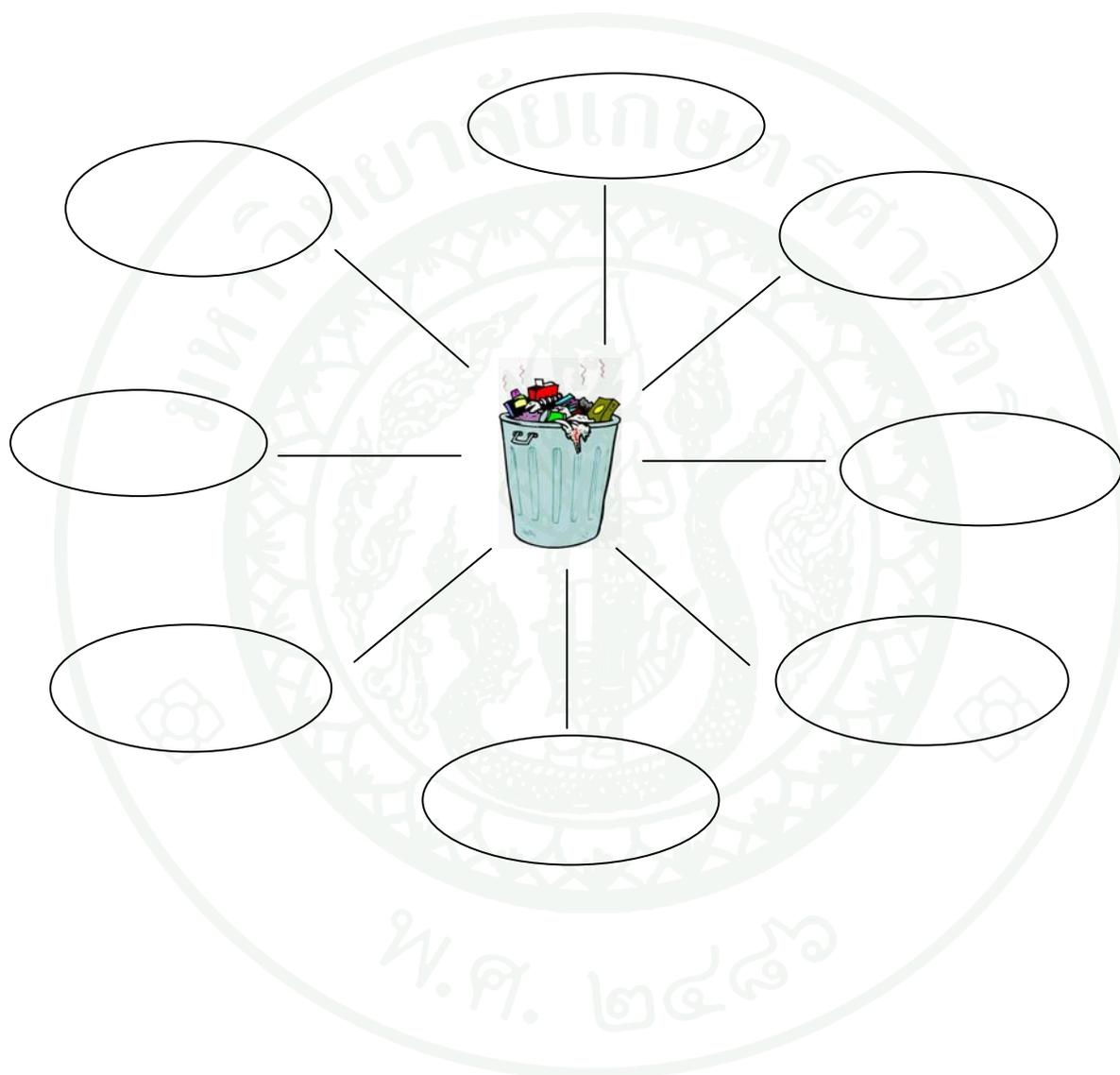
ชื่อกลุ่ม.....

รายชื่อสมาชิก

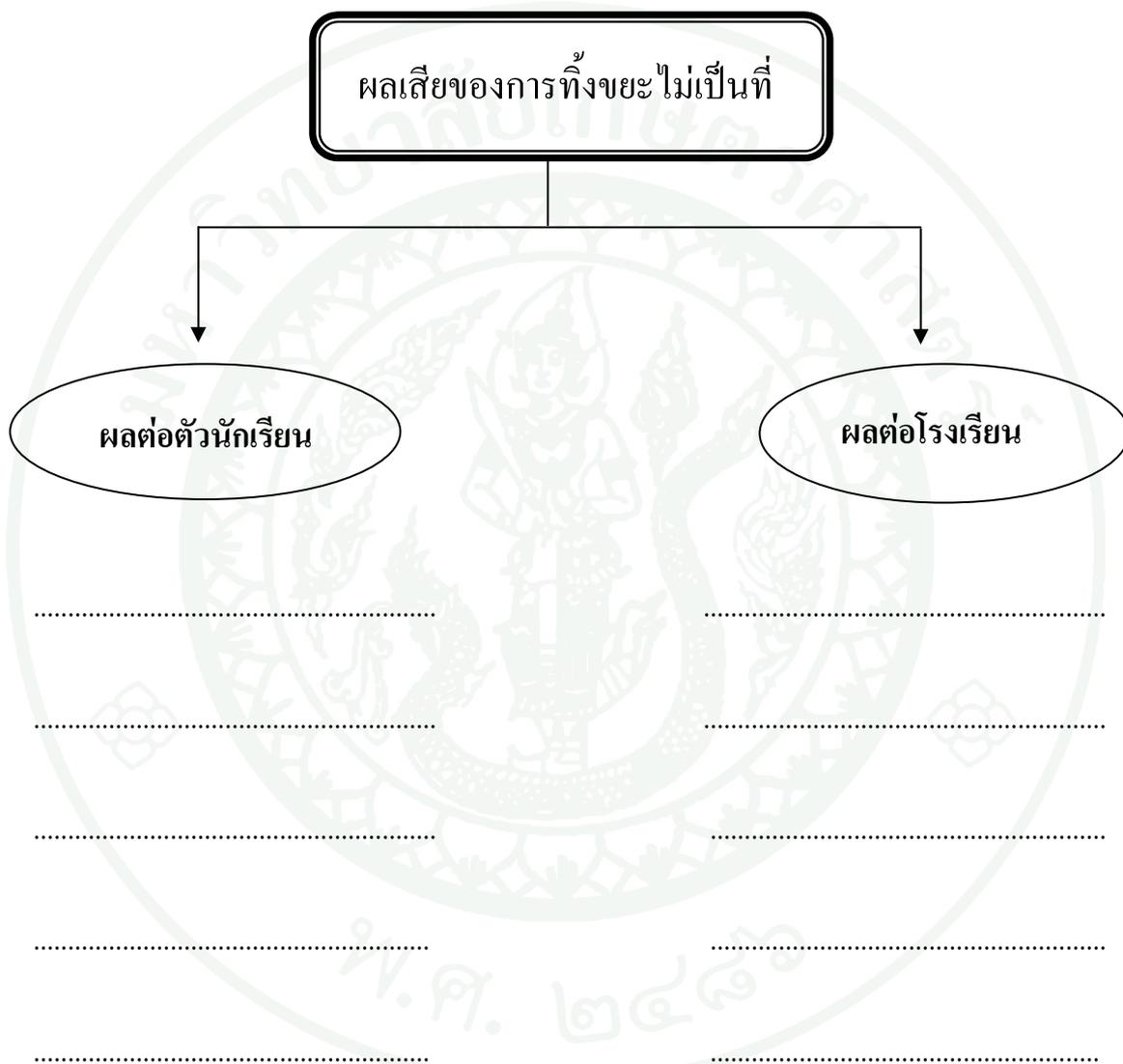
- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 8.....
- 9.....
- 10.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติกิจกรรมตามความคิดเห็นของนักเรียน

1. นักเรียนสำรวจสิ่งที่นักเรียนทิ้งทำให้เกิดขยะในโรงเรียน

2. นักเรียนระดมสมองถึงผลเสียของการทิ้งขยะไม่เป็นที่ จะมีผลต่อตัวนักเรียน และ โรงเรียนอย่างไร

ปรับมาจาก : วราภรณ์ หงษ์คัลลกุล. 2547. กิจกรรมแนะแนว ม.4. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 11

เรื่อง “ปีใหม่ ฟ้าใหม่ ไร่ขะ”

ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

สิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้และประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่นักเรียนมีต่อกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 12

เรื่อง “ปีใหม่ ฟ้าใหม่ ไร่ขะ”

ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

สิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้และประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่นักเรียนมีต่อกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมการเรียนรู้ครั้งที่ 13 “บุคคลต้นแบบ”

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

จำนวน 1 คาบ / สัปดาห์

แนวคิด

หากนักเรียนได้เห็นพฤติกรรมที่ดีจากตัวแบบนั้น ทำให้นักเรียนได้ซึมซับพฤติกรรมเหล่านั้นจากตัวแบบ ดังนั้นหากต้องการให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักปฏิบัติ ในเรื่องของการไม่ยึดของสิ่งของของโรงเรียนหรือมีการแบ่งปันสิ่งของเหล่านั้น ต้นแบบที่ดีจะช่วยให้นักเรียนเพิ่มทักษะที่ดีในด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน และไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมของโรงเรียน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนอย่างเป็นกันเอง และทบทวนสาระการเรียนรู้ในกิจกรรมครั้งที่ 12 (5 นาที)
2. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของกิจกรรมครั้งที่ 13 เรื่อง “บุคคลต้นแบบ” พร้อมแจกใบความรู้ที่ 6 เรื่อง “บุคคลต้นแบบ” (5 นาที)
3. ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนทราบถึงความหมายและความสำคัญของการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมของโรงเรียน (5 นาที)
4. ผู้วิจัยให้นักเรียนดูรูปภาพจากใบความรู้พร้อมทั้งแจกใบงานที่ 9 เรื่อง “ทำตามใครดี” (10 นาที)
5. ผู้วิจัยขออาสาสมัคร 2 คนเพื่อออกมาแสดงความคิดเห็นและเล่าประสบการณ์ที่นักเรียนได้มีการแบ่งปันสิ่งของของโรงเรียนให้แก่ผู้อื่น (5 นาที)
6. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนถามคำถาม รวมทั้งบอกสิ่งที่นักเรียนคาดหวังจะได้เพิ่มเติมจากการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ในครั้งต่อไป (5 นาที)
7. ผู้วิจัยกล่าวชมเชยนักเรียนและสรุปข้อคิดแก่นักเรียนว่า “การที่นักเรียนได้เข้าร่วม โปรแกรมฯ ในครั้งนี้ ทำให้นักเรียนได้เห็นตัวอย่างจากใบความรู้ ผู้วิจัยหวังว่านักเรียนทุกคนจะปฏิบัติตนเป็นผู้ที่เคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมของโรงเรียน ไม่ยึดครองมาเป็นของตนเอง (5 นาที)

8. ผู้วิจัยแจกแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 13 เรื่อง “บุคคลต้นแบบ” (5 นาที)
9. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนสำหรับการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม และนัดหมายวัน เวลา ในการเข้าร่วมโปรแกรมฯครั้งต่อไป (5 นาที)

การประเมินผล

1. นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเคารพสิทธิการใช้ของส่วนรวมของโรงเรียน
2. สังเกตจากการที่ผู้เข้าร่วมโปรแกรมฯให้ความร่วมมือ โดยการสังเกตจากการพูด การแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และพฤติกรรมที่ผู้เข้าร่วมโปรแกรมฯแสดงออกมา
3. พิจารณาคำตอบจากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม “บุคคลต้นแบบ”

สื่อการเรียนรู้

1. ใบความรู้ที่ 6 เรื่อง “บุคคลต้นแบบ”
2. ใบงานที่ 9 เรื่อง “ทำตามใครดี”
3. แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 13 เรื่อง “บุคคลต้นแบบ”

ใบความรู้ที่ 6

เรื่อง “บุคคลต้นแบบ”

ภาพที่ 1

กิตาร์ : ได้สิจ๊ะ..นี่เป็นเครื่องเล่นของ
โรงเรียนนี้หน้า มาสิแบ่งๆกันเล่น

แมน : ขอเราเล่นด้วยคนได้รึเปล่า?

ภาพที่ 2

แอฟ: ไม่เห็นหรือว่าฉันเล่นอยู่ เธอก็ไปเล่นอย่างอื่นสิ....เรื่องอะไรฉันจะไปแบ่งในเธอเล่นละ

แก้ม: แอฟ...เราขอเล่นด้วยคนได้ไหม พอดีเพื่อนคนอื่นไปวิ่งเล่นกันหมด

ปรับมาจาก : ญัฐรดา. 2551. การ์ตูนสำหรับเด็ก “หนูเป็นเด็กดี” (online)

<http://www.oknation.net/blog/nadrda/2008/12/15/entry-2>, 15 ธันวาคม 2551.

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

ใบงานที่ 9

เรื่อง “ทำตามใครดี”

นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องวงกลมว่านักเรียนจะทำตามตัวอย่างภาพไหน

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

บอกเหตุผลที่เลือกภาพนั้น (อย่างน้อย 3 ข้อ)

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 13

เรื่อง “บุคคลต้นแบบ”

ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

สิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้และประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรม
ในครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่นักเรียนมีต่อกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

.....

กิจกรรมการเรียนรู้ครั้งที่ 16 “การประกวดคดีมีจิตสาธารณะ ครั้งที่ 2”

วิชา กิจกรรมแนะแนว

ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1

จำนวน 1 คาบ / สัปดาห์

แนวคิด

การเคารพสิทธิและหน้าที่ในการใช้ของส่วนรวมของโรงเรียน แบ่งปันสิ่งของส่วนรวมให้แก่ผู้อื่นนั้นเหล่านี้เป็นองค์ประกอบหนึ่งของจิตสาธารณะ การเรียนรู้จากตัวแบบหรือแบบอย่างที่ดี จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และเห็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาจากต้นแบบที่ดีอย่างชัดเจน ดังนั้นการจัดประกวดคดีมีจิตสาธารณะนั้น นักเรียนได้สังเกตพฤติกรรมของตัวแบบเพื่อให้มีพฤติกรรมในการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมของโรงเรียน ไม่นำสิ่งที่ไม่ใช่ของตนเองมาเป็นของตน อีกทั้งยังมีการแบ่งปันสิ่งของเหล่านี้ให้แก่ผู้อื่นอีกด้วย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้สังเกตพฤติกรรมของเพื่อนในห้องว่าบุคคลใดมีคุณสมบัติหรือลักษณะนิสัยที่ดี น่าชื่นชม และควรนำแบบอย่างที่ดีในเรื่องของการมีจิตสาธารณะในด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมของโรงเรียน ไม่นำสิ่งที่ไม่ใช่ของตนเองมาเป็นของตน อีกทั้งยังมีการแบ่งปันสิ่งของเหล่านี้ให้แก่ผู้อื่นอีกด้วย

กิจกรรมการเรียนการสอน

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายนักเรียนอย่างเป็นกันเอง และทบทวนสาระการเรียนรู้ในกิจกรรมครั้งที่ 15 (5 นาที)
2. ผู้วิจัยอธิบายวัตถุประสงค์ของกิจกรรมครั้งที่ 12 เรื่อง “การประกวดคดีมีจิตสาธารณะ ครั้งที่ 2” พร้อมแจกใบลงคะแนน เรื่อง “Vote คนดี” (5 นาที)
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนพิจารณาแล้วเขียนชื่อเพื่อนที่ตนเองคิดว่าสมควรให้คะแนนมา 1 รายชื่อลงในใบลงคะแนน จากนั้นให้นักเรียนนำม้วนใส่กล่องหน้าชั้นเรียน (5 นาที)
4. ผู้วิจัยขออาสาสมัคร 3 คนเพื่อออกมาช่วยนับคะแนน (10 นาที)
5. ผู้วิจัยให้ผู้ชนะ 3 ลำดับออกมาพูดความในใจและเล่าถึงวิธีการปฏิบัติตนอย่างไรถึงมีจิตสาธารณะที่ดี พร้อมทั้งนำเสนอฉบับที่จิตสาธารณะออกมาแสดง และแบ่งปันให้เพื่อนคนอื่นๆ (10 นาที)
6. ผู้วิจัยแสดงความยินดีแก่ผู้ชนะและมอบของที่ระลึก (5 นาที)

7. ผู้วิจัยสรุปข้อคิดแก่นักเรียน “นักเรียนสามารถปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะได้อย่างเช่นเพื่อน เมื่อนักเรียนได้เห็นแบบอย่างที่ดีแล้ว นักเรียนก็ควรที่จะเก็บสิ่งที่ดีนี้ไปปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อไป และขอให้นักเรียนทุกคนปฏิบัติตนเป็นบุคคลที่ดีอย่างนี้ต่อไป ครั้งนี้คือครั้งสุดท้ายของการประกวด ขอให้นักเรียนจดจำสิ่งที่ดีเหล่านี้ไว้ และนำไปปฏิบัติต่อไป” (5 นาที)

8. ผู้วิจัยแจกแบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 16 เรื่อง “การประกวดคนดีมีจิตสาธารณะ ครั้งที่ 3” และกล่าวขอบคุณนักเรียนสำหรับการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม และนัดหมาย วัน เวลา ในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ครั้งต่อไป (5 นาที)

การประเมินผล

1. นักเรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ และความคิดในเรื่องของการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมและมีการแบ่งปันให้แก่ผู้อื่น
2. สังเกตจากการให้ความร่วมมือ การแสดงความคิดเห็น และพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างร่วมกิจกรรม
3. พิจารณาคำตอบจากแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม “การประกวดคนดีมีจิตสาธารณะ ครั้งที่ 2”

สื่อการเรียนรู้

1. ใบลงคะแนน เรื่อง “Vote คนดี”
2. แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 16 เรื่อง “การประกวดคนดีมีจิตสาธารณะ ครั้งที่ 2”
3. ก่อกระดาษ
4. สมุดบันทึกจิตสาธารณะ
5. ของที่ระลึก

ตัวอย่างใบลงคะแนน

 ใบลงคะแนน เรื่อง "Vote"

ชื่อ.....

นามสกุล

.....

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....

แบบบันทึกการเรียนรู้ครั้งที่ 16
เรื่อง “การประกวดคนดีมีจิตสาธารณะ ครั้งที่ 2”

ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

สิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้และประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรม
ในครั้งนี้

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่นักเรียนมีต่อกิจกรรมในครั้งนี้

.....

.....

แบบวัดจิตสาธารณะ

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 โดยนิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้วิจัยขอความร่วมมือผู้ตอบแบบวัดนี้ กรุณาตอบตามความจริง ทั้งนี้ผู้วิจัยขอรับรองว่าจะเก็บข้อมูลเหล่านี้ไว้เป็นความลับ และจะไม่เกิดผลเสียของท่านแต่ประการใด โดยจะนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อเสนอผลการประเมินจิตสาธารณะของนักเรียนในภาพรวมเท่านั้น

ขอให้ท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึก ความคิดเห็นและการกระทำที่แท้จริงของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์ดังนี้

ปฏิบัติมากที่สุด	หมายถึง ข้าพเจ้าปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นมากที่สุด
ปฏิบัติมาก	หมายถึง ข้าพเจ้าปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นมาก
ปฏิบัติน้อย	หมายถึง ข้าพเจ้าปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นน้อย
ปฏิบัติน้อยที่สุด	หมายถึง ข้าพเจ้าปฏิบัติตรงกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		ปฏิบัติมาก ที่สุด	ปฏิบัติมาก	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติ น้อยที่สุด
1	เมื่ออ่านหนังสือเสร็จ ข้าพเจ้านำไปเก็บไว้ที่เดิม				
2	ข้าพเจ้านำไม่กวาดไปเก็บที่เดิมเมื่อใช้เสร็จแล้ว				
3	เมื่อออกจากห้องเรียน ข้าพเจ้าเก็บเก้าอี้ อย่างเรียบร้อย				
4	เมื่อนำอุปกรณ์มาใช้จัดบอร์ด ข้าพเจ้านำ อุปกรณ์ต่างๆ ไปเก็บเข้าที่อย่างเรียบร้อย				
5	ข้าพเจ้าเพิกเฉย เมื่อพบว่าก๊อกน้ำปิด ไม่สนิท				
6	เมื่อรับประทานอาหารเสร็จ ข้าพเจ้า นำภาชนะไปวางไว้ในที่เก็บภาชนะ				
7	ข้าพเจ้าเดินสวดสนามหญ้าของโรงเรียน				
8	เมื่อเลิกเรียนวิชาพลศึกษา ข้าพเจ้าช่วยเก็บ อุปกรณ์กีฬาเข้าที่เดิม				
9	ข้าพเจ้าพลิกหนังสือของห้องสมุด เมื่อ ต้องการหน้าใดหน้าหนึ่งของหนังสือ				
10	เมื่ออ่านหนังสือในห้องสมุดไม่จบ ข้าพเจ้าพับมหนังสือหน้านั้นไว้				
11	เมื่ออ่านหนังสือในห้องสมุดเสร็จ ข้าพเจ้า วางหนังสือทิ้งไว้บนโต๊ะ				
12	เมื่อยืมของอาจารย์มาใช้ ข้าพเจ้าจะตรวจ นับจำนวนให้ครบทุกครั้ง ก่อนส่งคืน				
13	เมื่อต้องยืมโต๊ะหรือเก้าอี้จากห้องอื่นมาใช้ ข้าพเจ้านำไปคืน หลังจากใช้เสร็จ				
14	ในชั่วโมงเรียนวิทยาศาสตร์ข้าพเจ้าใช้ สารเคมีต่างๆในการทดลองอย่างประหยัด				
15	ข้าพเจ้าชอบขีดเขียนโต๊ะเก้าอี้เวลานั่ง เรียน				
16	ข้าพเจ้าเปิดหนังสืออ่านอย่างทะนุถนอม				

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติมาก	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติ น้อยที่สุด
17	เมื่อใช้บริการในห้องคอมพิวเตอร์ ข้าพเจ้าทำตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด				
18	ข้าพเจ้าปิดไฟเมื่อต้องออกจากห้องเป็นคนสุดท้าย				
19	ข้าพเจ้าใช้น้ำสำหรับดื่มมาล้างมือหรือล้างหน้า				
20	ข้าพเจ้ามักจะกระแทกประตูห้องเสียงดัง				
21	ข้าพเจ้าใช้สนามกีฬาของโรงเรียนด้วยความระมัดระวัง				
22	เมื่อใช้ห้องน้ำเสร็จ ข้าพเจ้าทำความสะอาดอย่างเรียบร้อย				
23	ข้าพเจ้าปิด-เปิดหน้าต่างอย่างระมัดระวัง				
24	ข้าพเจ้าปิดพัดลมเมื่อต้องออกจากห้องเป็นคนสุดท้าย				
25	เมื่อล้างมือหรือล้างหน้าเสร็จข้าพเจ้าปิดก๊อกน้ำอย่างสนิท				
26	เมื่อต้องเหยียบเก้าอี้หรือโต๊ะ ข้าพเจ้าถอดรองเท้าก่อนขึ้นเหยียบ				
27	ข้าพเจ้าใช้คอมพิวเตอร์ของโรงเรียนอย่างทะนุถนอม เพราะเกรงว่าจะเสียหายได้				
28	ข้าพเจ้านั่งโยกเก้าอี้ เวลาอยู่ในห้องเรียน				
29	เมื่อกระดาษจัดบอร์ดของห้องเหลือ ข้าพเจ้าจะเก็บไว้ใช้ครั้งหน้า				
30	ข้าพเจ้าทำความสะอาดห้องเรียนตามหน้าที่เมื่อเป็นเวรทำความสะอาด				
31	ข้าพเจ้านำภาชนะของโรงอาหารออกนอกโรงอาหาร				
32	ข้าพเจ้ายินดีที่เข้าร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น				

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติมาก	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติ น้อยที่สุด
33	ข้าพเจ้าปฏิเสธการเป็นตัวแทนของห้อง เมื่อมีกิจกรรมของโรงเรียน				
34	ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยแจกสมุดคืนเพื่อนๆ เมื่ออาจารย์มอบหมาย				
35	ข้าพเจ้าช่วยเพื่อนซ่อมแซมอุปกรณ์ต่างๆ ให้อยู่ในสภาพเดิมตามที่อาจารย์ มอบหมาย				
36	ข้าพเจ้าทำตามหน้าที่ที่ตนได้รับ มอบหมายอย่างเต็มที่ ในการทำงานกลุ่ม				
37	เมื่ออาจารย์มอบหมายให้ช่วยงานในการ ทำความสะอาดหลังเลิกเรียน ข้าพเจ้ามัก ปฏิเสธ				
38	ข้าพเจ้าเต็มใจและเตรียมตัวอย่างดี ก่อน ออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน				
39	ข้าพเจ้าทำงานเพื่อห้องด้วยความเต็มใจ เมื่ออาจารย์มอบหมาย				
40	ข้าพเจ้าเดินหลีกเลี่ยงไปทางอื่น เมื่อทราบว่า อาจารย์จะมอบหมายให้ช่วยงาน				
41	ข้าพเจ้าเต็มใจทำงานส่วนรวมตามที่ โรงเรียนมอบหมายอย่างเต็มที่				
42	ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยเหลืองานในห้องสมุด ตามที่อาจารย์มอบหมาย				
43	ข้าพเจ้าใช้ให้เพื่อนไปทำงานที่ได้รับ มอบหมายแทน				
44	ข้าพเจ้ามาไม่ทันเข้าแถวเคารพธงชาติใน ตอนเช้า				
45	หลังจบคาบเรียนแต่ละคาบ ข้าพเจ้าอาสา ลบกระดานดำ				
46	หลังทำการทดลองในวิชาวิทยาศาสตร์ ข้าพเจ้าอาสาล้าง และเก็บอุปกรณ์ต่างๆ เข้าที่เดิม				

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติมาก	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติ น้อยที่สุด
47	ข้าพเจ้าแอบรับประทานขนมในห้องเรียน และทิ้งถุงขนมไว้ในโต๊ะหรือพื้นห้อง				
48	ข้าพเจ้าอาสาเป็นตัวแทนของห้องในการ ทำกิจกรรมต่างๆที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น				
49	เมื่อพบเห็นอาจารย์ถือของหนัก ข้าพเจ้า เต็มใจเข้าไปช่วยเหลือ				
50	ข้าพเจ้านิ่งเฉยเมื่อพบว่า อุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ชำรุด				
51	ข้าพเจ้าช่วยเพื่อนถือสมุดการบ้านไปส่ง อาจารย์				
52	เมื่อพบเห็นขยะตกที่พื้นห้อง ข้าพเจ้า เก็บไปทิ้งถังขยะ				
53	ข้าพเจ้าอาสาทำหน้าที่บางอย่างที่ข้าพเจ้า ถนัดในการทำกิจกรรมของโรงเรียน				
54	ข้าพเจ้าช่วยเพื่อนๆ เก็บของอย่าง เรียบร้อย หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมของ ทางโรงเรียน เช่น กีฬาสี การจัดนิทรรศการ เป็นต้น				
55	เมื่อเพื่อน ไม่สบาย ข้าพเจ้าอาสาพาเพื่อน ไปห้องพยาบาล				
56	ข้าพเจ้าเต็มใจเดินไปบอกอาจารย์ให้ ทราบ เมื่อมีคนมาขอพบ				
57	เมื่อเห็นเพื่อนทะเลาะวิวาทกัน ข้าพเจ้ามัก ยื่นคู่มือด้วยความสนใจ				
58	ข้าพเจ้าเพิกเฉย เมื่อพบเห็นกระจกใน ห้องน้ำแตก				
59	เมื่อเห็นเพื่อนถือหนังสือในห้องสมุด ข้าพเจ้าจะรีบไปแจ้งให้บรรณารักษ์ทราบ				
60	เมื่อเอกสารประกอบการเรียนไม่พอ ข้าพเจ้าอาสาเดินลงไปถ่ายเอกสารเพิ่ม				

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติมาก	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติ น้อยที่สุด
61	ข้าพเจ้ามักอาสาอาจารย์ทำในสิ่งที่ข้าพเจ้ามีความถนัด				
62	เมื่อมีการจัดทำพานไหว้ครู ข้าพเจ้าเต็มใจที่จะช่วยเพื่อนๆ จัดพาน				
63	ข้าพเจ้ามักวางกระเป๋านโน้ตในโรงอาหารเพื่อจับจองเป็นที่นั่งประจำของตนเองและกลุ่มเพื่อนสนิท				
64	เมื่ออาจารย์แจกเอกสารประกอบการเรียน ข้าพเจ้าหยิบเอกสารเกินจำนวน เพื่อเก็บไว้ใช้เมื่อมีการทำงานผิดพลาด				
65	เมื่อเจอลสิ่งของที่เป็นของโรงเรียน ข้าพเจ้านำส่งคืนอาจารย์				
66	เมื่อต้องใช้สิ่งของส่วนรวม ข้าพเจ้าไม่ยึดครองมาเป็นครองตนเอง				
67	ข้าพเจ้าเบิกอุปกรณ์จำนวนมากมาใช้เพื่อทำกิจกรรมของห้อง แล้วนำเก็บไปใช้ที่บ้าน				
68	ข้าพเจ้าหยิบหนังสือในห้องสมุดออกมาอ่านที่ละเล่ม				
69	ข้าพเจ้าจะหยิบกระดาษเปล่าที่อาจารย์นำมาให้เพียงพอกับจำนวนที่จะใช้เท่านั้น				
70	ในการเรียนวิชาพลศึกษา ข้าพเจ้าไม่นำอุปกรณ์กีฬาไปเล่นเพียงคนเดียว				
71	เมื่อเพื่อนอ่านหนังสือเล่มที่ข้าพเจ้าต้องการอ่าน ข้าพเจ้าจะรอนกว่าเพื่อนจะอ่านจบ				
72	เมื่อเห็นดอกไม้ภายในสวนของโรงเรียน ข้าพเจ้ายื่นชื่นชมหลายๆ				
73	เมื่ออาจารย์แจกอุปกรณ์เพื่อเขียนเอกสารประกอบการเรียน ข้าพเจ้าจะใช้เท่าที่อาจารย์กำหนด				

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติมาก	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติ น้อยที่สุด
74	เมื่ออ่านหนังสือพิมพ์ในห้องสมุดเสร็จ ข้าพเจ้าจะรีบนำกลับไปเก็บคืนที่เดิม				
75	เมื่ออาจารย์มีเอกสารเกี่ยวกับการเรียนมา แจกให้อ่านด้วยกัน ข้าพเจ้ามักเก็บไว้อ่าน คนเดียว				
76	ตอนกลางวันเมื่อรับประทานอาหารเสร็จ ข้าพเจ้านั่งคุยกับกลุ่มเพื่อนต่อ ในขณะที่มี คนต้องใช้โต๊ะอาหารเป็นจำนวนมาก				
77	ข้าพเจ้าเข้าแถวอย่างเป็นระเบียบ เมื่อซื้อ ของภายในสหกรณ์ของโรงเรียน				
78	เมื่ออ่านหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดเสร็จ ข้าพเจ้ารีบนำไปส่งคืน				
79	เมื่อเพื่อนลืมนำหนังสือมาจากบ้าน ข้าพเจ้าจะแบ่งให้เพื่อนดู				
80	ข้าพเจ้าแบ่งปันสนามกีฬาให้เพื่อนกลุ่ม อื่นได้เล่นด้วย				
81	ข้าพเจ้ารีบพูดธุระให้เสร็จ เมื่อใช้ โทรศัพท์สาธารณะภายในโรงเรียน				
82	ข้าพเจ้าให้เพื่อนจองโต๊ะรับประทาน อาหารไว้ให้เป็นเวลานาน เพื่อข้าพเจ้าจะ ได้มีที่นั่ง				
83	เมื่อมีเพื่อนมาขอเล่นบาสเก็ตบอลด้วย ข้าพเจ้ายินดีให้เพื่อนเล่นด้วย				
84	เมื่อเพื่อนไม่มีที่นั่ง ข้าพเจ้าจะนำสิ่งของที่ วางบนที่นั่งออก				
85	เมื่อใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงานเสร็จ ข้าพเจ้ารีบแบ่งให้เพื่อนคนอื่นใช้ต่อ				
86	ข้าพเจ้าหันพิศมมาทางตนเองเพียงคน เดียว หลังจากการออกกำลังกาย				
87	ข้าพเจ้าขัดขวางไม่ให้เพื่อนมาใช้ คอมพิวเตอร์ในห้องเรียน				

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
		ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติมาก	ปฏิบัติน้อย	ปฏิบัติ น้อยที่สุด
88	เมื่อเพื่อนข้างๆห้องมาขอยืมเก้าอี้ที่ไม่ได้ ใช้ในห้อง ข้าพเจ้ายินดีที่จะให้ยืม				
89	ข้าพเจ้ายินดีที่จะแบ่งปันเอกสารและ อุปกรณ์ต่างๆ มาใช้ในการทำบอร์ด วิชาการของโรงเรียน				
90	ข้าพเจ้าหยิบงานเปล่าทีละ 1 ใบ มาใช้ใส่ อาหารที่ข้าพเจ้ารับประทาน				

ภาคผนวก ง
ข้อมูลทางสถิติ

คะแนนการทดสอบก่อนและหลังการทดลองโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทางปัญญาที่มีต่อการ
พัฒนาจิตสาธารณะ จากแบบวัดจิตสาธารณะ

ตารางผนวกที่ 1 แสดงคะแนน ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบวัดจิตสาธารณะ ก่อน
และหลังการทดลองโปรแกรมฯ ของนักเรียนกลุ่มทดลอง

คะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ		
คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
1	225	325
2	220	310
3	328	350
4	296	325
5	292	320
6	273	310
7	288	345
8	259	270
9	247	260
10	277	275
11	262	310
12	286	322
13	256	300
14	235	250
15	274	310
16	262	299
17	281	312
18	280	289
19	276	299
20	310	355

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

คะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ		
คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
21	245	276
22	259	286
23	219	269
24	276	265
25	287	290
26	310	345
27	278	325
28	256	299
29	271	269
30	261	260
31	332	350
32	273	299
33	235	277
34	224	265
35	270	269
36	270	310
37	302	339
38	281	299
39	259	277
40	276	299
41	283	310
42	241	267
43	240	300
44	251	299
45	266	286

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

คะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ		
คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
46	277	299
47	237	266
48	209	324
49	255	240
50	250	277
51	276	299
52	291	310
53	304	312
54	296	320
55	290	315
56	299	325
57	281	326
58	283	313
59	315	324
60	235	299
ค่าเฉลี่ย	269.83	300.25
ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	26.91	26.60

ตารางผนวกที่ 2 แสดงคะแนน ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแบบวัดจิตสาธารณะ ก่อน
และหลังการทดลองโปรแกรมฯ ของนักเรียนกลุ่มควบคุม

คะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ		
คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
1	284	287
2	280	284
3	270	264
4	278	248
5	284	310
6	278	275
7	254	250
8	272	257
9	291	298
10	268	277
11	279	289
12	216	225
13	298	210
14	249	252
15	261	265
16	264	271
17	329	278
18	283	290
19	310	314
20	247	247
21	290	289
22	267	298
23	277	287
24	288	310

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

คะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ		
คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
25	314	315
26	248	219
27	291	310
28	238	258
29	241	219
30	309	310
31	240	210
32	285	226
33	246	261
34	280	277
35	294	262
36	297	246
37	306	274
38	266	259
39	212	271
40	266	284
41	291	299
42	322	310
43	261	289
44	309	299
45	269	276
46	258	225
47	251	245
48	293	276
49	244	284

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

คะแนนจากแบบวัดจิตสาธารณะ		
คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง
50	280	276
51	301	299
52	257	243
53	313	310
54	294	296
55	258	266
56	301	289
57	271	292
58	270	277
59	257	278
60	276	269
61	254	284
ค่าเฉลี่ย	275.08	273.08
ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	24.62	27.26

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ -นามสกุล

นางสาวนุสสรีย์ คันทิก

วัน เดือน ปี ที่เกิด

วันที่ 9 กรกฎาคม 2528

สถานที่เกิด

จังหวัด นครศรีธรรมราช

ประวัติการศึกษา

วิทยาศาสตร์บัณฑิต (คหกรรมศาสตร์ทั่วไป)

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

พ.ศ. 2549

